Раслыйм

МБМББУ «Катнаш төрдәге Балтач 1 нче балалар бакчасы» мөдире Г.Х. Хайруллина

2022 нче елның 31 августында № 90 приказы белән гамәлгә кертелде

2022 нче елның 29 августында №1 педагогик киңәшмәдә кабул ителде

Кече яшьтәгеләрнең икенче төркемендә (2-3 яшьлекләр)

«Туганнан алып мәктәпкәчә» инновацион мәктәпкәчә белем бирү программасына (Н.Е.Веракса,Т.С.Комарова, М.А.Васильева, Э.М.Дорофеева редакциясендә), балалар бакчасының белем-бирү программасына таянып укыту- эш программасы

Тәрбиячеләр: Хакимова Г.М

1 кв. категорияле тәрбияче.

Даминова Я.М.

1 кв. категорияле тәрбияче

2022 нче ел.

Эчтәлек

Кереш	3
1.Максатчан бүлек	
1.1. Аңлатмалы язу	3
1.1.2. Программаны тормышка ашыру максаты һәм бурычлары	5
1.1.3. Программаны формалаштыру принциплары һәм юллары	5
1.1.4. 2-3 яшьлек балаларның шәхси һәм яшь үзенчәлекләре	6
1.2.Программманы үзләштерүнең планлаштырылган нәтиҗәләре	7
1.2.1. Кече яшьтә белем бирүнең максат ориентирлары	8
1.2.2. Педагогик диагностика	9
II. Эчтәлек бүлеге	
2.1. Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге	9
2.1.1.Социаль-коммуникатив үсеш өлкәсе	10
2.1.2. «Танып белү үсеше» белем бирү өлкәсе	12
2.1.3.” Сөйләм үсеше” белем бирү өлкәсе	14
2.1.4.Сәнгати-эстетик үсеш өлкәсе	16
2.1.5. Физик үсеш өлкәсе	19
2.1.6. Белем бирү өлкәләренең милли мәдәни төбәк чыганагына яраклаштырылган бурычлары (ЭМТЧ)	20
2.2. Программаны тормышка ашыруның ысуллары һәм юллары	21
2.2.1. Гаилә белән үзара аралашу	22
III.Оештыру бүлеге.	
3.1. Кече яшьтәгеләрнең II төркемендә көндәлек режим	31
3.2. Кече яшьтәгеләрннең II төркемендә белем бирү эшчәнлеге челтәре	31
3.3. Төркем турында белешмә	32
3.4. Сәламәтләндерү –чыныктыру планы	34
3.5. Күңел ачу планы	35
3.6. Материаль-техник һәм методик кулланма	36
3.7. Үстерелешле предметлы тирәлекне оештыру үзенчәлекләре	39
3.8. Кулланылган әдәбият	40
Кушымта 1 Комплекслы-тематик план	41

Кереш

Без тирән үзгәрешләр һәм икътисади үзгәртеп корулар чорында яшибез. Белем бирүнең беренче баскычы булган мәктәпкәчә тәрбия оешмаларының эше дә көннән-көн яңара, матур традицияләргә байый. Педагоглар яшь буынны тәрбияләүдә яңа чаралар, белем бирүнең нәтиҗәле методларын эзлиләр, тәрбия эшендә халкыбызның күркәм традицияләренә, педагогик тәҗрибәсенә ныграк таяналар. Балаларның физик, интеллектуаль һәм шәхси үсешен тәэмин итү, иҗат мөмкинлекләрен ачу һәм үстерүгә зур игътибар бирелә."Об образовании в Российском Федерации" Федераль канунына нигезләнеп, Россиядә мәктәпкәчә белем бирү гомуми белем бирүнең беренче дәрәҗәдәге статусын алды. Белем бирү программаларын тормышка ашырганда мәктәпкәчә белем бирү ФДББС "Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования» (Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации № 1155 от 17 октября 2013 года), нигезендә җайга салына. Аның төп бурычы- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның тулы кыйммәтле яшәеше өчен уңайлы шартлар тудыру, шәхес культурасының нигезле җирлеген формалаштыру. Программаны төзегәндә белем бирү үсешендә хәзерге заман халыкара тенденцияләр исәпкә алынды:

- балада әйләнә-тирәгә яңа караш формалаштыру;
- практикада белем бирүнең төп юнәлешләрен (экологик, экономик, социаль) тормышкаашыру;
- эшчәнлектә балаларның шәхси тәҗрибәләрен (көнкүреш, культура, социаль, әхлакый) активкуллану;
- балалар инициативасын, белемнә омтылышын, мөстәкыйльлегенүстерү;
-белем бирү процессын нәтиҗәле итү өчен төрле эшчәнлекне берләштерү (интегральләштерү)
- балаларның уенга,куркынычсызлыкка, уңайлы әйләнә-тирәгә хокукын саклау;

-сыйфатлы белем алуга мөмкинлек тудыру;

- балаларны социумга актив кертү.

I. Максатчан бүлек.

1.1. Аңлатмалы язу.

Бу программа “Мәктәпкәчә төп гомуми белем бирү программасы структурасына Федераль дәүләт белем бирү стандарты”на нигезләнеп, Н.Е.Веракса, Т.С.Комарова, М.А.Васильева редакциясендәге ”Туганнан алып мәктәпкәчә” төп гомуми мәктәпкәчә яшьтә белем бирү программасына, балалар бакчасының еллык эш планына таянып төзелде.

Программаның төп *максаты* -мәктәпкәчә яшьтәге баланың тулы кыйммәтле яшәеше өчен уңай шартлар тудыру, шәхес культурасының нигезле җирлеген формалаштыру, шәхси һәм яшь үзенчәлекләренә яраклаштырып, физик һәм психик сыйфатларны төрле

яклап үстерү, баланы хәзерге җәмгыятьтә яшәргә, мәктәптә укырга әзерләү, мәктәпкәчә яшьтәге баланың куркынычсыз яшәү рәвешен булдыру.

Бу максатлар бала эшчәнлегенең (уен, аралашу, хезмәт, танып-белү, иҗади, уку) төрле процессларында тормышка ашырыла.

Бурычлар:

1. Балаларның аң һәм физик үсешенең табигый процессына уен, аралашу, танып-белү, хезмәт, хәрәкәт, матур әдәбият уку, музыка- иҗат, ясау эшчәнлеге.
2. Белем өлкәләрен үзләштергәндә психологик һәм педагогик яктан ярдәм итү.
3. Режим моментларында, иреклe белем бирү , мөстәкыйль, ата-аналар белән эш вакытында зурлар-кечкенәләрнең бердәм (партнерлык) эшчәнлеген оештыру.

Программа куйган максатларга ирешүдә түбәндәгеләр беренче әһәмияткә ия:

- һәр баланың сәламәтлеге, эмоциональ иминлеге һәм үз вакытында төрле яклы үсеш алуы турында кайгырту;
- балаларны аралашучан, игелекле, кызыксынучан, инициативалы, мөстәкыйльлеккә һәм иҗатка омтылучан итеп үстерү максатыннан чыгып, төркемнәрдә кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек атмосферасы тудыру;
- балалар эшчәнлегенең төрле төрләрен киң куллану; укыту һәм тәрбия процессының нәтиҗәлелеген күтәрү максатыннан аларны интегральләштерү;
- тәрбия һәм белем бирү процессын иҗади оештыру;
- балаларның мөмкин булганча төрле эшчәнлекләрен файдалану; белем бирү процессын нәтиҗәлерәк итү максатында аларны берләштерү (интегральләштерү);
- мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре һәм гаилә шартларында бала тәрбиясенә якын килүгә юнәлеш бирү;
- гаиләнең балалар бакчасы төркемнәре һәм, гомумән, мәктәпкәчә учреждение тормышында катнашуын тәэмин итү;
- балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәп эшендә мәктәпкәчә яшьтәге балага кирәгеннән артык акыл һәм физик эш йөкләмәү максатыннан дәвамчанлыкны саклау;
- региональ якын килүне гамәлгә ашыру.

Эш программасы үз эченә баланың һәрьяклап үсүен, аларның яшь һәм шәхси мөмкинлекләрен исәпкә алып төзелгән 5 төрле үсеш юнәлешен ала: социаль – коммуникатив үсеш, танып белү үсеше, сөйләм үстерү, сәнгати үсеш, физик үсеш.

Программаны тормышка ашыру срогы - 1 ел (2018-2019 уку елы)

Төркемнең эшчәнлеге төп гомум белем бирү Программасының үтәлешенә юнәлгән һәм түбәндәге документларга нигезләнә:

- Федеральный Закон Российской Федерации «Об образовании в РФ» 29.12.2012№273
- Приказ Минобрнауки РФ от 17 октября 2013 г. № 1155. «Об утверждении Федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования»
- Приказ Минобрнауки «Об утверждении Порядка разработки примерных основных образовательных программ, проведения их экспертизы и ведения реестра примерных основных образовательных программ» от 28 мая 2014года, №594
- Постановление Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 28012021. N 2 «Об утверждении СанПиН 1.2.3685-21 «Санитарно эпидемиологические требования к устройству, содержанию и организации режима работы дошкольных образовательныхорганизаций»

- Федеральный Закон от 3 августа2018 №317-ФЗ «О внесении изменений в статьи 11 и14 Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации»

1.1.2. Программаның тормышка ашыру максаты һәм бурычлары.

Программаның максат: баланың мәктәпкәчә балачагын тулы канлы уздыру өчен уңай шартлар тудыру, шәхеснең база культурасы нигезләрен формалаштыру, яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләрне исәпкә алып, психик һәм физик сыйфатларны һәрьяклап үстерү, хәзерге җәмгыятьтәге тормышка әзерләү, уку эшчәнлегенә алшартлар формалаштыру, мәктәпкәчә яшьтәге баланың тормыш иминлеген тәэмин итү.

Бурычлары:

-һәрбер баланың сәламәтлеге, эмоциональ иминлеге һәм үз вакытында төрле яктан үсеше турында кайгырту;

• төркемнәрдә барлык тәрбияләнүчеләргә карата аларны аралашучан, яхшы күңелле, кызыксынучан, инициативалы, мөстәкыйльлеккә һәм иҗатка омтылучан итеп үстерергә ярдәм итәрлек кешелекле һәм яхшы мөнәсәбәт булдыру;

• балалар эшчәнлегенең төрле төрләрен максималь файдалану, тәрбия- белем бирү процессының нәтиҗәлелеген арттыру максатларында аларны интеграцияләү;

• тәрбия-белем бирү процессын иҗади оештыру;

• белем бирү материалын куллануның вариативлыгы, һәрбер баланың кызыксынулары һәм сәләтләренә туры китереп иҗат эшен үстерергә мөмкинлек бирү;

• балалар иҗаты нәтиҗәләренә хөрмәт белән карау;

• мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе һәм гаилә шартларында балалар тәрбияләүгә бердәм якын килү;

• балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәп эшендә мәктәпкәчә яшьтәге балаларга белем бирү эчтәлегендә акыл һәм физик яктан көч килүләрне булдырмаучы, предметлы укыту басымы ясамауны тәэмин итүче дәвамчанлыкны үтәү.

1.1.3. Программаны формалаштыру юнәлеше һәм принциплары

Программаны формалаштыруның юнәлеше һәм принциплары тулысынча Балтач муниципаль районы “ Катнаш төрдәге Балтач №1 балалар бакчасы” муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең эш планына туры килә.

Программада белем бирүнең бала шәхесен формалаштыруны тәэмин итүче һәм педагогны аның индивидуаль үзенчәлекләренә юнәлтүче үстерү функциясе беренче планга чыга, бу балачакның мәктәпкәчә чорының үзкыйммәтен тану турындагы хәзерге фәнни «Мәктәпкәчә тәрбия концепциясе»нә (авторлары В.В. Давыдов, В.А. Петровский һ.б.) туры килә.Программа балага карата гуманлылык һәм шәхес итеп карау мөнәсәбәтләрендә төзелгән һәм аның һәрьяклы үсешенә, рухи һәм гомумкешелек кыйммәтләрен, шулай ук сәләтләрен һәм интегратив сыйфатларын формалаштыруга юнәлтелгән.

• баланың үсешенә ирешүне максат итеп куйган үсешкә китерүче белем бирү принцибына туры килә;
• фәнни нигезләнгәнлек һәм гамәлдә кулланучанлык принципларын исәпкә ала (Программаның эчтәлеге яшь чорлары психологиясе һәм мәктәпкәчә педагогиканың төп нигезләмәләренә туры килә һәм, тәҗрибәләр күрсәткәнчә, массакүләм мәктәпкәчә белем бирү практикасында уңышлы гамәлгә ашырыла ала);
• тулылык, зарурлык һәм җитешлелек критерийларына туры килә (җитәрлек күләмдә «минимум» материал кулланганда, куйган максатлар һәм бурычларны хәл итәргә мөмкинлек биреп);
• мәктәпкәчә яшьтәге балаларга белем бирү процессының тәрбияви, үсеш һәм укыту максатлары һәм бурычлары бергәлеген тәэмин итә, аларны гамәлгә ашыру барышында мәктәпкәчә яшьтәге балалар үсешенең нигезен тәшкил итүче сыйфатлар формалаша;
• балаларның яшь мөмкинлекләренә һәм үзенчәлекләренә, белем бирү өлкәләренең үзенчәлегенә һәм мөмкинлекләренә туры китереп, белем бирү өлкәләренең интеграциясе принцибын исәпкә алып төзелә;
• белем бирү процессын коруның комплекслы-тематик принцибына нигезләнә;
• программалы белем бирү бурычларын өлкәннәр һәм балаларның уртак эшчәнлегендә һәм мәктәпкәчә яшьтәге балаларның мөстәкыйль эшчәнлегендә хәл итүне турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге кысаларында гына түгел, мәктәпкәчә белем бирүнең үзенчәлегенә туры китереп, режим моментларын уздырган вакытта да күздә тота;
• белем бирү процессын балалар белән эшләүнең яшь үзенчәлекләренә туры килгән формаларын куллану аша оештыруны күздә тота. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар белән эшләүнең төп формасы һәм алар эшчәнлегенең әйдәп баручы төре булып уен исәпләнә;
• төбәк үзенчәлекләренә бәйле рәвештә белем бирү процессын төрлеләндерүгә юл куя;
• мәктәпкәчә яшьтәге барлык төркемнәр арасында һәм балалар бакчасы белән мәктәп арасында дәвамчанлыкны саклауны исәпкә алып төзелә.

1.1.4. 2-3 яшьлек балаларның шәхси һәм яшь үзенчәлекләре

Яшәешнең өченче елында балалар мөстәкыйльрәк булалар.
Предметлы эшчәнлек, баланың һәм өлкән кешенең эшлекле хезмәттәшлеге үсеше дәвам итә; аңга кабул итү, сөйләм, үз-үзеңне ирекле тотышның башлангыч формалары, күрсәтмә-гамәли фикерләү камилләштерелә, ел ахырында күрсәтмә-образлы фикерләү нигезләре барлыкка килә.
Предметлы эшчәнлекнең үсеше төрле предметлар белән эш итүнең культуралы ысулларын үзләштерү белән бәйле. Тәңгәлләштерүче һәм эш коралы кулланыла торган гамәлләр камилләштерелә.
Кораллы гамәлләр башкару сәләте, өлкәннәр тарафыннан тәкъдим ителүче, охшату өчен объект кына булып калмыйча баланың үз активлыгын көйләүче үрнәк буларак та алга чыгучы модель нигезендә активлыкның натураль формаларын культуралы формаларга үзгәртеп, иреклекне үстерә.
Өлкәннәр белән уртак предметлы эшчәнлек барышында сөйләмне аңлау үсеше дәвам итә. Сүз ситуациядән аерыла һәм мөстәкыйль мәгънә ала. Якын-тирәлек чикләрендә ориентлашып, балалар тирәлектәге предметларның атамаларын үзләштерүне дәвам итәләр, өлкәннәрнең телдән әйтелгән йомышларын үтәргә өйрәнәләр.

Аңлаешлы сүзләр саны күпкә арта. Өлкәннәрнең балага мөрәҗәгате нәтиҗәсендә үз-үзеңне тотуны көйләү камилләштерелә, бала күрсәтмәне генә түгел, өлкәннәрнең сөйләвен дә аңлый башлый. Балаларның сөйләме актив үсеш кичерә. Өч яшь тулганда, алар төп грамматик структураларны үзләштерәләр, кушма һәм иярченле кушма җөмләләр төзергә тырышалар, өлкән кеше белән сөйләшкәндә, асылда барлык сүз төркемнәрен кулланалар. Актив сүзлек чама белән 1500–2500 сүзгә кадәр җитә.

Яшәешнең өченче елы ахырына сөйләм баланың яшьтәшләре белән аралашу чарасына әверелә. Бу яшьтә балаларда эшчәнлекнең яңа төрләре (уен рәсем ясау, конструкцияләү) формалаша.

Уен процессуаль характерда була, аның төп эчтәлеге — чынбарлыкка якынайтылган предметлар белән башкарулы гамәлләр. Яшәешнең өченче елы уртасында алмаш предметлар белән гамәлләр киң кулланыла.

Үз сурәтләү эшчәнлеге барлыкка килү баланың инде нинди дә булса предметны сурәтләү ниятен формалаштырырга сәләтле булуын күрсәтә. Кешене «баш-аяк» — түгәрәк һәм аңа тоташкан сызыклар рәвешендә сурәтләү типик булып тора.

Яшәешнең өченче елында күрү һәм ишетү юнәлешләре камилләшә, бу балаларга берничә биремне хатасыз үтәргә мөмкинлек бирә: 2–3 предметтан формасы, зурлыгы һәм төсе буенча аерып сайлау; көйләрне аерып тану җырлау.

Ишетеп кабул итү, барыннан да бигрәк фонематик ишетү камилләшә. Өч яшькә җиткәндә, балалар туган телдәге барлык авазларны да кабул итәләр,тик аларны шактый бозып әйтәләр. Фикерләүнең төп формасы — күрсәтмә-гамәли. Аның төп үзенчәлеге шунда ки: бала тормышында килеп туган проблемалы хәлләр предметлар белән реаль гамәлләр аша чишелә.

Яшәешнең өченче елы ахырына балаларда күрсәтмә-образлы фикерләү яралгылары барлыкка килә. Предметлы уен эшчәнлеге барышында бала үз алдына максат куя, гамәлләренең планын билгели һ.б.

Бу яшьтәге балалар өчен мотивларны төшенеп бетмәү, сүлпәнлек һәм кичереш һәм теләкләренең килеп туган хәлләргә бәйлелеге хас. Балалар яшьтәшләренең эмоциональ халәтенә җиңел кушылып китәләр. Әмма бу чорда үз-үзен тотуның иреклелеге дә формалаша башлый. Ул кораллы гамәлләр һәм сөйләм үсеше белән бәйле. Балаларда горурлык һәм оялу хисләре барлыкка килә, исем һәм җенес белән тиңләштерүгә бәйле үзаң элементлары формалаша башлый. Кече яшь 3 яшьлекләр кризисы белән тәмамлана. Бала үзен өлкәннәрдән аерылып торучы аерым кеше буларак таный. Анда «Мин» образы формалаша. Кризис негативлык, кирелек, зурлар белән аралашу, бозылу һ.б. белән бара. Кризис берничә айдан ике елга кадәр дәвам итәргә мөмкин

1.2. Программаны үзләштерүнең планлаштырылган нәтиҗәләре

Максат ориентирлары

Мәктәпкәчә балачакның үзгәлеге (бала үсешенең сыгылмалылыгы, аның үсеш вариантларының төрлелеге, аның табигыйлеге һәм нәрсәгә дә булса бәйле булуы) мәктәпкәчә яшьтәге баладан конкрет белем бирү нәтиҗәләренә ирешүне таләп итәргә мөмкинлек бирми һәм мәгариф программасын үзләштерү нәтиҗәләрен максат ориентирлары рәвешендә билгеләү зарурлыгын шарт итеп куя.

Мәктәпкәчә белем бирүнең ФДББСнда күрсәтелгән максат ориентирларын баланың ирешергә мөмкин булган казанышларының социаль-норматив сыйфатламалары буларак карарга кирәк. Бу — педагоглар һәм ата-аналар өчен өлкәннәрнең тәрбия эшчәнлегенең юнәлешен билгеләүче ориентир.

МББ ФДББСнда билгеләнгән максат ориентирлары Россия Федерациясенең бөтен мәгариф пространствосы өчен уртак булып тора.

Шулай итеп, «Туганнан алып мәктәпкәчә» программасы ориентирлары МББ ФДББСна һәм «Туганнан алып мәктәпкәчә» программасына аңлатма язуында билгеләнгән максатларга һәм бурычларга нигезләнә, аларның Стандартлар белән туры килгән өлеше МББ ФДББС текстлары буенча бирелә. «Туганнан алып мәктәпкәчә» программасында, Стандарттагы кебек үк, максат ориентирлары кече яшьтәге балалар өчен (мәктәпкәчә яшькә күчү этабында) һәм мәктәпкәчә яшьтәге зурлар төркемендәге балалар өчен (мәктәпкәчә белем бирүне тәгәлләү этабында) тәгаенләнә.

1.2.1 Кече яшьтә белем бирүнең максат ориентирлары:

• Бала әйләнә-тирә предметлар белән кызыксына һәм алар белән актив эшли; уенчыклар һәм башка предметлар белән эмоциональ эш итүгә тартыла, үз хәрәкәтләре нәтиҗәсендә нәрсәгәдер ирешүдә үзсүзлелек күрсәтергә омтыла.

• Предметларга карата махсус үзләштерелгән гамәлләр куллана, көнкүреш предметларының (кашык, тарак, карандаш һ.б.) кулланылышын белә һәм алардан файдалана ала. Үз-үзенә хезмәт күрсәтүнең иң гади күнекмәләренә ия; көнкүрештә һәм уенда мөстәкыйль булырга омтыла; пөхтәлек күнекмәләрен күрсәтә.

• Дорфалыкка, саранлыкка карата тискәре мөнәсәбәт белдерә.

• Элементар әдәплелек кагыйдәләрен үти (мөстәкыйль яисә искә төшереп, «рәхмәт», «исәнмесез», «хушыгыз», «хәерле төн» (гаиләдә, төркемдә) дип әйтә; бакчада, өйдә, урамда элементар үз-үзен тоту кагыйдәләре турында беренчел күзаллауларга ия һәм аларны үтәргә тырыша.

• Аралашуда актив сөйләмгә ия; сораулар һәм үтенечләр белән мөрәҗәгать итә ала, зурлар сөйләмен аңлый; әйләнә-тирәдәге предметлар һәм уенчыкларның исемнәрен белә. Сөйләм башка балалар белән аралашуда тулы канлы чарага әверелә.

• Зурлар белән аралашырга омтыла, һәм хәрәкәтләрдә, һәм гамәлләрдә актив рәвештә аларга охшарга тырыша; бала зурлар гамәлләрен кабатлап күрсәтә торган уеннар барлыкка килә. Зурлар тәкъдим иткән уенга эмоциональ тартыла, уен кагыйдәләрен кабул итә.

• Яшьтәшләре белән кызыксына; аларның эш-гамәлләрен күзәтә һәм аларга охшарга тырыша. Яшьтәшләре белән аларга комачауламый гына янәшә уйный белә. Зур булмаган төркемнәр белән уртак уеннарга карата кызыксыну күрсәтә.

• Әйләнә-тирә табигать дөньясы белән кызыксына, ел фасылларына кагылышлы күзәтүләрдә кызыксынып катнаша.

• Шигырьләргә, җырларга һәм әкиятләргә, рәсемнәр карауга кызыксыну белдерә, музыка тавышына хәрәкәтләр ясарга омтыла; төрле мәдәният һәм сәнгать әсәрләренә эмоциональ мөнәсәбәтен белдерә.

• Курчак театры геройлары гамәлләрен аңлап күзәтә; театральләштерелгән һәм сюжетлы-рольле уеннарда катнашырга теләк белдерә.

• Продуктив эшчәнлек белән (рәсем ясау, әвәләү, конструкцияләү, аппликация) кызыксына.
• Балага эре моторика хас, ул төрле төрдәге хәрәкәтләрне үзләштерергә омтыла (йөгерү, үрмәләү, атлап чыгу һ.б.). Гади эчтәлекле, катлаулы булмаган хәрәкәтле уеннарда кызыксынып катнаша.

1.2.2.Педагогик диагностика

«Туганнан алып мәктәпкәчә» программасын гамәлгә ашыру балаларның индивидуаль үсешен бәяләүне күздә тота. Мондый бәяләү педагогик хезмәткәр тарафыннан педагогик диагностика (мәктәпкәчә яшьтәге балаларның индивидуаль үсешенә педагогик гамәлләрнең нәтиҗәлелеген бәяләү белән бәйле һәм аларны алга таба планлаштыруның нигезендә ятучы бәя бирү) кысаларында уздырыла.
Педагогик диагностика балаларның гадәти һәм махсус оештырылган эшчәнлектә активлыгын күзәтү барышында үткәрелә. Педагогик диагностика өчен инструмент — балалар үсешен күзәтү карталары, алар һәрбер баланың индивидуаль динамикасын һәм үсеш перспективаларын түбәндәгеләр барышында билгеләргә мөмкинлек бирә:
•яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән аралашулар (контакт урнаштыру һәм аны дәвам итү, уртак карарлар кабул итү, каршылыкларны хәл итү, лидерлык һ.б. ысуллары ничек үзгәрә);
• уен эшчәнлеге;
• танып белү эшчәнлеге (балаларның сәләтләре, танып белү активлыгы үсеше ничек бара);
• проект эшчәнлеге (балаларның инициативалылыгы, җаваплылыгы һәм автономиясе үсеше ничек бара, үз эшчәнлеген планлаштыру һәм оештыру күнекмәсе ничек үсә);
• сәнгати эшчәнлек;
• физик эшчәнлек.
Педагогик диагностика нәтиҗәләре фәкать түбәндәге белем бирү бурычларын хәл итү өчен кулланыла ала:
1) белем бирүне индивидуальләштерү (шул исәптән балага булышлык күрсәтү, аның белем бирү траекториясен булдыру яисә аның үсеш үзенчәлекләренә профессиональ төзәтмә кертү);
2) балалар төркеме белән эшне оптимальләштерү.
Белем бирү эшчәнлеге барышында балаларның индивидуаль динамикасын бәяләү һәм үз гамәлләренә төзәтмә кертү өчен педагоглар диагностик ситуацияләр булдырырга тиеш.
.

II.Эчтәлек бүлеге.

2.1. Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге.

2–7 яшьлек балалар белән психологик-педагогик эш эчтәлеге «Социаль-коммуникатив үсеш», «Танып белү үсеше», «Сөйләм үсеше», «Сәнгати-эстетик үсеш», «Физик үсеш» белем бирү өлкәләре буенча бирелә. Эшнең эчтәлеге мәктәпкәчә яшьтәге балаларның, аларның яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләрен искә алып, төрле яклап үсешенә юнәлтелгән. Балаларның физик, интеллектуаль һәм шәхси сыйфатларын

формалаштыру буенча психологик-педагогик эш бурычлары белем бирүнең һәрбер өлкәсенең үзгәлеген чагылдыра торган бурычлар белән, мәҗбүри психологик тәэмин итүбелән беррәттән, барлык белем бирү өлкәләрен үзләштерү барышында интеграцияле хәл ителә. Бу очракта программаның мәгариф бурычларын хәл итү турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге кысаларында гына түгел, режимлы моментлар барышында да — өлкәннәр һәм балаларның уртак эшчәнлегендә дә, мәктәпкәчә яшьтәгеләрнең мөстәкыйль эшчәнлегендә дә карала

2.1.1. “Социаль-коммуникатив үсеш”белем бирү өлкәсе.

«Социаль-коммуникатив үсеш, әхлакый һәм рухи кыйммәтләрне кертеп, җәмгыятьтә кабул ителгән нормаларны һәм кыйммәтләрне үзләштерүгә; баланың өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашуын һәм үзара бәйләнешен үстерүгә; мөстәкыйльлеген, максатчанлыгын һәм үз гамәлләрен үзе җайга салуын булдыруга; социаль һәм эмоциональ интеллектны, киң күңеллелекне, хәлгә керә белүне үстерүгә, яшьтәшләре белән уртак эшчәнлеккә әзерлек формалаштыруга, Оешмадагы балалар һәм өлкәннәр бергәлеге һәм үз гаиләләренеке булу хисен һәм аларга ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләүгә; хезмәтнең һәм иҗатның төрле төрләренә уңай караш формалаштыруга; көнкүрештә, социумда, табигатьтә үз-үзеңне имин тоту нигезләрен булдыруга юнәлтелгән».

Бурычлар:

1. Социальләштерү, аралаша белү сыйфатларын үстерү, әхлак тәрбиясе.
2. Бала гаиләдә һәм берләшмәдә
3. Үз-үзеңә хезмәт күрсәтү, мөстәкыйльлек, хезмәт тәрбиясе.
4.Куркынычсызлык нигезләрен формалаштыру. 2-3 яшьлек балаларның социальләштерү, аралаша белү сыйфатларын үстерү, әхлак тәрбиясе.

Балаларда яшьтәшләре даирәсендә үз-үзләрен тоту тәҗрибәсе формалаштыру, аларда яшьтәшләренә карата ярату (симпатия) хисләре тәрбияләү. Яшьтәшләр белән дустанә мөнәсәбәтләр тәҗрибәсе тупланугa булышу, киң күңеллелек тәрбияләү (балаларның игътибарын иптәшенә карата кайгыртучанлык күрсәткән балага юнәлтү, кызгану, хәлгә керә белүне хуплау).

Дорфалыкка, комсызлыкка карата тискәре мөнәсәбәт тәрбияләү; ызгышмыйча уйнау, бер-береңә ярдәм итү һәм уңышлар, матур уенчыклар булуга бергәләп шатлана белү сыйфатын үстерү.

Әдәпле мөгаләмәнең элементар күнекмәләрен тәрбияләү: сәламләү,саубуллашу, үтенеч белән тыныч кына, «рәхмәт» һәм «рәхим итегез» сүзләрен кулланып мөрәҗәгать итү. Бүлмәдә һәм урамда үз-үзеңне тыныч тоту сәләтен формалаштыру: шауламау, йөгереп йөрмәү, өлкән кеше кушканны үтәү.

Ата-анага һәм якын кешеләргә карата игътибарлы мөнәсәбәт һәм мәхәббәт тәрбияләү. Балаларны өлкән кешенең сүзен бүлдермәскә өйрәтү, өлкән кеше мәшгуль булганда көтеп тора белү сыйфатын формалаштыру.

2-3 яшьлек бала гаиләдә һәм берләшмәдә.

*«Мин» образы***.** Балаларда үзләре балалар бакчасына йөри башлауга бәйле рәвештә аларның социаль статусы үзгәрү (яше үсү) турында элементар карашлар формалаштыру; үз исемен әйтә белүне ныгыту.

Һәр балада, барлык балаларны яраткан кебек үк, аны яратулары, аның турында кайгыртулары хакында инанганлык формалаштыру; баланың мәнфәгатьләренә, аның ихтыяҗларына, теләкләренә, мөмкинлекләренә карата ихтирамлы мөнәсәбәт белдерү.

*Гаилә.*Ата-анага, якын кешеләргә карата игътибарлы мөнәсәбәт тәрбияләү.Үз гаиләсе әгъзаларының исемнәрен әйтә белүен хуплау.

*Балалар бакчасы.*Балалар бакчасының уңай яклары, аның өй белән уртаклыклары (җылы, уңайлыклар, ярату һ.б.) һәм өйдәге халәттән аерымлыклары (дуслар, уенчыклар, мөстәкыйльлек күбрәк һ.б.) турындагы карашларны үстерү.

Балаларның игътибарын аларның нинди чиста, якты бүлмәдә уйнауларына, ул бүлмәдә матур уенчыкларның күп булуына, кроватьлардагы урын-җирнең җыйнак итеп җыештырылуына юнәлтү. Һавага чыккач, балаларның игътибарын матур үсемлекләргә, участокның уйнау һәм ял итү өчен уңайлыитеп җиһазландырылуына юнәлтү.
Төркем бүлмәсендә, участокта ориентлаша белүне үстерү.

Үз-үзеңә хезмәт күрсәтү, мөстәкыйльлек, хезмәт тәрбиясе

*Культура-гигиена күнекмәләре тәрбияләү***.** Пычрануга карап һәм ашау алдыннан (башта өлкән кеше контролендә, соңрак мөстәкыйль рәвештә)кулларны юу, битне һәм кулларны шәхси сөлге белән корытып сөртү гадәтеформалаштыру.Өлкән кеше ярдәмендә үз-үзен тәртипкә китерергә, индивидуаль предметлардан кульъяулык, салфетка, сөлге, тарак, чүлмәк) файдаланырга өйрәтү.Ашаганда кашыкны дөрес тотарга өйрәтү.

*Үз-үзеңә хезмәт күрсәтү.*Балаларны билгеле бер тәртиптә киенергәһәм чишенергә; өлкән кеше-нең беркадәр ярдәме белән өс, аяк киемнәренсалырга (алдагы төймәләрне чишү, ябышучан кап-тырмаларны ычкындыру);өстән салган киемнәрне билгеле бер тәртиптә төреп куярга өйрәтү. Пөхтәлеккә өйрәтү.

*Иҗтимагый-файдалы хезмәт.*Балаларны иң гади хезмәт гамәлләре башкаруга җәлеп итү: өлкән кеше белән бергә һәм аның контролендә ипи савытларын (иписез килеш), салфетка савытларын урнаштыру, кашыклар кую һ.б.Уен бүлмәсендә тәртип сакларга, уеннар тәгәлләнгәч уен мате-риалынурыннарына куярга өйрәтү.

*Өлкәннәр хезмәтенә ихтирам.*Балаларның өлкәннәр эшчәнлегенә карата кызыксынуын хуплау. Өлкән кешенең нәрсә һәм ничек эшләвенә (ничек итеп үсемлекләрне (су сибә) һәм хайваннарны (ашата) карый; урам себерүче ничек итеп ишегалдын себерә, кар көри; балта остасы ничек итеп беседка ясый һ.б.), аның ни өчен теге яки бу гамәлләр башкаруына игътибар юнәлтү. Кайбер хезмәт гамәлләрен танырга һәм атарга өйрәтү (тәрбияче ярдәмчесе савыт-саба юа, ашарга китерә, сөлгеләрне алыштыра)

Куркынычсызлык нигезләренформалаштыру

*Табигатьтә куркынычсызлык кагыйдәләрен үтәү.*Табигатьтә үз-үзеңне тотуның элементар кагыйдәләре белән таныштыру (белмәгән хайваннарга якын килмәү, аларны сыйпамау,котыртмау үсемлекләрне өзмәү һәм аларны авызга капмау һ.б.).

Юлларда куркынычсызлык кагыйдәләрен үтәү. Машиналар, урам, юл турында беренчел күзаллаулар формалаштыру.Транспорт чараларының кайбер төрләре белән таныштыру.

*Үз тормыш эшчәнлегеңнең куркынычсызлыгы***.** Предметлар дөньясы һәм предметлар белән хәвефсез эш итү кагыйдәләре белән таныштыру.«Ярый-ярамый», «куркыныч» төшенчәләре белән таныштыру. Ком һәм су белән уйнаганда куркынычсызлык кагыйдәләре турында күзаллаулар формалаштыру (суны эчмәскә, ком ыргытмаска һ.б.).

2.1.2. «Танып белү үсеше»белем бирү өлкәсе

«Танып белү үсеше баланың мәнфәгатьләре, кызыксынучанлыгы һәм танып белү омтылышы үсешен; танып белү гамәлләре, аңы формалашуын;хыялы һәм иҗади активлыгы үсешен; үзе, башка кешеләр, әйләнә-тирәдәге объектлар, әйләнә-тирәдәге объектларның үзлекләре һәм үзара бәйләнешләре (форма, төс, үлчәм, материал, яңгыраш, ритм, темп, микъдар,сан, өлеш һәм бөтенлек, тирәлек һәм вакыт, хәрәкәт һәм тыныч халәт,сәбәпләр һәм нәтиҗәләр һ.б.), туган җир һәм Туган ил турындагы беренчел күзаллаулары, халкыбызның социаль мәдәни кыйммәтләре, Ватаныбызның традицияләре һәм бәйрәмнәре, кешеләрнең уртак һәм гомуми йорты буларак Җир планетасы, аның табигатенең үзенчәлекләре, дөньядагы илләрнең һәм халыкларның күптөрлелеге турындагы күзаллаулары формалашуын күзалдында тота»[1].

Максат: Элементар математик күзаллаулар формалаштыру. Элементар математик күзаллаулар, әйләнә-тирә объектларының төп сыйфатлары һәм бәйләнешләре турындагы беренчел күзаллаулар формалаштыру.

*Микъдар***.** Балаларны бертөрле предметлар төркеме формалаштыругаҗәлеп итү. Предметлар микъдарын аерырга өйрәтү (бер — күп).

*Зурлык***.** Балаларның игътибарын контраст зурлыктагы предметларга һәмаларны сөйләмдә билгеләүгә җәлеп итү (зур йорт — кечкенә йорт, зур курчак — кечкенә курчак, зур туплар — кечкенә туплар һ.б.).

*Форма***.** Предметларны формасы буенча аерырга һәм аларны атарга өйрәтү (шакмак, кечкенә кирпеч, шар һ.б.).

*Тирәлектә ориентлашу.*Балаларда әйләнә-тирәне (балалар бакчасындагы төркем бүлмәләре һәм участок) практик үзләштерү тәҗрибәсе туплаунгыдәвам итү.
Үз гәүдәңнең өлешләрендә (баш, йөз, куллар, аяклар, җилкә) ориентлашу тәҗрибәсен киңәйтү.Тәрбияче артыннан билгеле бер юнәлештә хәрәкәтләнергә өйрәтү.

Танып белү-тикшеренүэшчәнлеген үстерү

*Танып белү-тикшеренү эшчәнлеге***.** Балаларны әйләнә-тирә тормышның төрле объектларын өйрәнүнең гомумиләштерелгән ысуллары белән таныштыру. Кызыксынучанлыкны стимуллаштыру. Балаларны өлкәннәр белән бергә башкарыла торган эксперименталь характердагы практик танып белү гамәлләренә тартып кертү.

*Сиземләүне үстерү***.** Аңга кабул итүнең барлык төрләренә эзлекле рәвештә кушылу барышында эшчәнлекнең төрле төрләрендә балаларның турыдан-туры сиземләү тәҗрибәсен баету эшен дәвам итү. Предметларның төсен,зурлыгын, формасын аерып

күрсәтеп, аларны тикшерергә булышу; предмет белән танышу процессында аның буенча кулларны хәрәкәтләндерү теләге уяту (предметның өлешләре буйлап кулларны йөртү, аларны сыпыру һ.б.).

*Дидактик уеннар.*Дидактик материал белән уеннар вакытында балаларның сиземләү тәҗрибәсен баету (төрле зурлыктагы 5–8 боҗрадан торган кечкенә пирамидалар (манаралар);«Геометрик мозаика» (түгәрәк, өчпочмак,квадрат, турыпочмаклык); киселә торган рәсемнәр (2–4 өлешле), җыела торган шакмаклар (4–6 данә) һ.б); аналитик сәләтләрне (бертөрле предметларны берәр билгеләре — төс, форма, зурлык буенча чагыштыра, бәйли, төркемләштерә, тәңгәлләштерә һәм аера белүне) үстерү.Игътибар һәм хәтерне («Нәрсә юкка чыкты?» һ.б.), ишетеп аера белүне(«Бу нәрсә тавышы?» һ.б.); тотып сиземләүләрне, температура аерымлыкларын («Хикмәтле капчык», «Җылы–салкын», «Җиңел–авыр» һ.б), кулларныңвак хәрәкәтләрен (төймәле, ыргаклы, молнияле, шнурлы уенчыклар һ.б.)үстерүгә юнәлтелгән дидактик уеннар оештыру

[1] МББ ФДББСның 2.6. пунктын кара

Предметлы тирәлек белəнтаныштыру

Балаларда якын тирәлек предметларына карата кызыксыну тудыру: уенчыклар, савыт-саба, өскиеме, аяк киеме, йорт җиһазы, транспорт чаралары.Балаларда предметларның төсен, зурлыгын, нинди материалдан (кәгазь,агач, тукыма, балчык) эшләнүен атау теләге уяту; таныш предметларны (төрле баш киемнәре, бияләйләр, аяк киемнәре һ.б.) чагыштыру, тәңгәл предметларны сайлап алу (шундыйны ук тап, парлап сайла), аларны куллану ысулы буенча төркемләштерү (чынаяктан эчәләр һ.б.). Предметларны төрлечә куллану ысулларын ачу.Баланың предметлар белән эш итү ихтыяҗын гамәлгә ашыруына булышлык итү. Бер үк төрле аталучы предметлар арасындагы охшашлыкларны һәм аерымлыкларны ачыкларга өйрәтү (бертөрле көрәкләр; кызыл туп — зәңгәр туп; зур шакмак — кечкенә шакмак). Балаларда предметларның үзлекләрен атау теләге уяту: зур, кечкенә, йомшак, йомшак йонлы һ.б.Балалар сүзлегендә гомумиләштерүче төшенчәләр барлыкка килүгә булышлык итү (уенчыклар, савыт-саба, өс киеме, аяк киеме, йорт җиһазы һ.б.).

Социаль дөнья белән таныштыру

Үзләре яшәгән шәһәрнең (поселокның) исемен балаларның исләренә төшереп тору.Өлкән якын кешеләре хезмәтенә карата кызыксыну уяту. Кайбер хезмәтгамәлләрен белү һәм атап әйтү теләге тудыру (тәрбияче ярдәмчесе савыт-саба юа, бүлмәне җыештыра, ашарга китерә, сөлгеләрне алыштыра һ.б.). Өлкәннәрнең хезмәт сөючән булулары, хезмәт сөючәнлекнең аларга хезмәт гамәлләрен уңышлы башкарырга ярдәм итүе турында сөйләү.

Табигать дөньясы белән таныштыру

Балаларны табигатьнең аңлаешлы күренешләре белән таныштыру.Натурада, рәсемнәрдә, уенчыкларда йорт хайваннарын (мәчене, этне, сыерны, тавыкны һ.б.) һәм аларның балаларын таныргa, аларны атап әйтергә өйрәтү. Рәсемдә кайбер кыргый хайваннарны (аюны, куянны, төлкене һ.б.)тану һәм аларны атау.Балалар белән бергә участокта кошларны һәм бөҗәкләрне, аквариумдагы балыкларны күзәтү; кошларны

ашату.Тышкы күренешләреннән яшелчәләрне (помидор, кыяр, кишер һ.б.) һәм җиләк-җимешләрне (алма, груша һ.б.) аерырга өйрәтү.Балаларга елның төрле фасылында табигатьнең матурлыгын күрергә булышу.Хайваннарга карата мәрхәмәтле мөнәсәбәт тәрбияләү. Табигать белән үзара тәэсир итешү нигезләренә өйрәтү (үсемлекләрне һәм хайваннарны аларга зыян китермичә карау; һава торышы шартларына карап киенү).

Сезонлы күзәтүләр

Көз. Балаларның игътибарын табигатьтәге көзге үзгәрешләргә юнәлтү:суытты,агачлардагы яфраклар саргайдылар һәм коелалар. Көз көне күп кенә яшелчәләрнең һәм җиләк-җимешләрнең өлгерүе турында күзаллаулар формалаштыру.

Кыш. Табигатьтәге кышкы күренешләр турында күзаллаулар формалаштыру: салкынайтты, кар ява. Кышкы күңел ачуларга җәлеп итү (таудан чана шуу,кар атышып уйнау, кар бабай әвәләү һ.б).

Яз. Табигатьтәге язгы үзгәрешләр турында күзаллаулар формалаштыру: җылытты, кар эри; гөрләвекләр барлыкка килде, үләннәр, бөҗәкләр;бөреләр бүртте.

Җәй. Табигатьтәге үзгәрешләрне күзәтү: якты кояш, эссе, күбәләкләр оча

2.1.3 «Сөйләм үсеше»белем бирү өлкәсе

«Сөйләм үсеше аралашу һәм мәдәният чарасы буларак сөйләмгә ия булуны; актив сүзлекне баетуны; бәйләнешле, грамматик яктан дөрес диалогик һәм монологик сөйләмне; сөйләм иҗаты үсешен; сөйләмнең аваз һәм интонация культурасы, фонематик ишетү сәләте үсешен; китап культурасы,балалар әдәбияты белән танышуны, балалар әдәбиятының төрле жанрлары текстларын ишетеп аңлауны; укырга-язарга өйрәтүнең алшарты буларак авазлы аналитик синтетик активлык формалашуны үз эченә ала»[1.]

Төп максатлары

Сөйләм үстерү.Өлкәннәр һәм балалар белән ирекле аралашуны үстерү,тирә-юньдәгеләр белән үзара тәэсир итешүнең конструктив ысулларына һәм чараларына ия булу.Балаларда сөйләм теленең барлык компонентларын: сөйләмнең грамматик төзелешен, бәйләнешле сөйләмне — аның диалогик һәм монологик формаларын үстерү; сүзлек запасы формалаштыру, сөйләмнең аваз культурасын тәрбияләү.
Тәрбияләнүчеләрнең гамәли рәвештә сөйләм нормаларына ия булуы.

Матур әдәбият. Укуга карата кызыксыну һәм мәхәббәт тәрбияләү; әдәби сөйләмне үстерү. Матур әдәбият әсәрләрен тыңлау теләге һәм тыңлый белү, вакыйгалар барышын күзәтә белү сәләте тәрбияләү.

*Үсешкә китерүче сөйләм мохите.*Аралашу чарасы буларак сөйләм үстерүгә булышлык итү. Балаларга аларга яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән аралашу мөмкинлеге биргән төрле йомышлар кушу («Чишенү бүлмәсенә күз салда, миңа кем килүен әйт», «Алия ападан сорашып бел дә, миңа сөйләрсең»,«Мансурны кисәтеп куй... Мансурга син нәрсә әйттең? Ә ул сиңа нәрсә дип җавап бирде?»). Яшәешнең өченче елы ахырына сөйләмнең балаларның бер-берсе белән тулы сыйфатлы аралашу чарасына әверелүенә ирешү.Балаларның бер-берсе һәм тәрбияче белән аралашуында күрсәтмә материал сыйфатында, мөстәкыйль рәвештә карау өчен рәсемнәр, китаплар, уенчыклар тәкъдим итү. Балаларга шул предметлар, шулай ук кызыклы вакыйгалар (мәсәлән, йорт хайваннарының гадәтләре һәм хәйләкәрлеге) турындасөйләү; рәсемнәрдә кешеләрнең һәм хайваннарның халәтләрен күрсәтү(шатлана, күңелсезләнә һ.б.).

Сүзлек формалаштыру. Балаларның якын тирәлектә ориентлашуын киңәйтү нигезендә сөйләмне аңлау сәләтен үстерү һәм сүзлекне активлаштыру.Өлкәннәрнең сөйләмен күрсәтмәләрдән башка гына аңларга өйрәтү.Педагогның телдән күрсәтмәсе буенча балаларның предметларны аталышлары, төсләре, зурлыклары буенча эзләп таба белү сәләтен («Мәрьямгә варенье вазасын алып килеп бир», «Кызыл карандашны ал», «Кечкенә аю баласына җыр җырла»); предметларның урыннарын атый белү («Гөмбә өске киштәдә, югарыда», «Янәшә торалар»; кешеләрнең гамәлләрен һәм хайваннарның хәрәкәтен имитацияләү («Сиптергечтән ничек су сибүләрен күрсәт»,«Аю баласы кебек йөр») күнекмәләрен үстерү.

[1] МББ ФДББСның 2.6. пунктын кара

Балаларның сүз байлыгын үстерү:

• уенчыклар, шәхси гигиена предметлары (сөлге, теш щеткасы, тарак,кулъяулык), өс киемнәре,аяк киемнәре, савыт-саба, йорт җиһазлары, йокы кирәк-яраклары (юрган, мендәр, җәймә, пижама), транспорт чаралары (автомашина, автобус), яшелчәләр, җимешләр, йорт хайваннары һәм аларның балалары аталышларын белдерүче исемнәр белән;

• хезмәт гамәлләрен (кер юу, дәвалау, су сибү), мәгънәләре буенча капма-каршы гамәлләрне (ачу — ябу, салу — кию, алу — кую), кешеләрнең үзара мөнәсәбәтләрен (булышу, кызгану, бүләк итү, кочаклау), кешеләрнең эмоциональ халәтен (елау, көлү, шатлану, үпкәләү) белдерүче фигыльләр белән;

• предметларның төсен, зурлыгын, тәмен, температурасын белдерүче сыйфатлар (кызыл, зәңгәр, татлы, ачы, зур, кечкенә, салкын, кайнар) белән;

• рәвешләр (якын, ерак, биек, тиз, караңгы, әкрен, салкын, эссе, тайгак)белән.

Үзләштерелгән сүзләрнең балаларның мөстәкыйль сөйләмендә кулла-нылуына булышлык итү.

Сөйләмнең аваз культурасы. Балаларны аерым торган сузык һәм тартык тавазларны (сызгырулы, чыжылдаучы һәм сонор авазлардан тыш) ачык итеп әйтергә, аваз ияртемнәрен, сүзләрне һәм гади гыйбарәләрне (2–4 сүздән торган) дөрес итеп кабатларга өйрәтү.

Артикуляция һәм тавыш аппараты, сөйләм сулышы, тыңлау игътибары үсешенә булышлык итү. Тавыш югарылыгы һәм көчен файдалана белү сәләтен формалаштыру(«Пескәй, прес!», «Кем килде?», «Кем шакый?»).

Сөйләмнең грамматик төзелеше. Исемнәрне һәм алмашлыкларны фигыльләр белән яраштырырга, фигыльләрне киләчәк һәм үткән заманнарда кулланырга, аларны затлар буенча үзгәртергә,сөйләмдә бәйлекләр (эченә,эчендә, өстенә, өстендә, янында, артында, астында) кулланырга өйрәтү.Кайбер сорау сүзләрен (кем, нәрсә, кайда) һәм 2–4 сүздән торган гыйбарәләрне («Песи-пескәй, кая киттең?») кулланырга өйрәтү.

Бәйләнешле сөйләм. Балаларга иң гади («Нәрсә?», «Кем?», «Нишли?») һәм катлаулырак («Өстенә нәрсә кигән?», «Нәрсә алып бара?», «Кемгә?», «Нинди?», «Кайда?», «Кайчан?», «Кая?») сорауларга җавап бирергә булышу.2 яшь 6 айдан өлкәнрәк балаларның үз инициативалары яки тәрбияче соравы буенча рәсемдә сурәтләнгәннәр, яңа уенчык, үз тәҗрибәләренә таянып, берәр вакыйга турында сөйләргә омтылуларын хуплау.

Уен-инсценировкалар вакытында балаларны катлаулы булмаган гыйбарәләр кабатларга өйрәтү. 2 яшь 6 айдан өлкәнрәк балаларга яхшы таныш әкиятләрнең өзекләрен

уйнап күрсәтергә ярдәм итү.Зур булмаган хикәяләрне күрсәтмә әсбаплардан башка гына тыңларга өйрәтү.

Матур әдәбияткә тарту

Балаларга кече яшьтәгеләрнең икенче төркеме өчен программада каралган матур әдәбият әсәрләрен уку.Балаларны халык җырлары, экиятләр, автор әсәрләрен тыңларга өйрәтүне дәвам итү. Укуны уенчыклар, рәсемнәр, өстәл театры персонажлары һәмбашка күрсәтмә чаралар белән чиратлаштыру, шулай ук матур әдәбият әсәрләрен күрсәтмә әсбаплардан башка тыңларга өйрәтү.

Зур булмаган шигъри әсәрләрне укуны уеннар белән чиратлаштыру.Тәрбияче таныш шигырьләрне укыганда балаларга сүзләрне, гыйбарәләрне әйтеп бетерү мөмкинлеге бирү. Өлкән кеше ярдәмендә шигырь текстын тулысынча укып чыгу омтылышларын хуплау.

1 МББ ФДББСның 2.6. пунктын кара

2 яшь 6 айдан өлкәнрәк балаларга таныш әкиятне уйнарга булышу.Балаларны китаплардагы рәсемнәрне карарга тартуны дәвам итү. Таныш предметларны атау, тәрбияче соравы буенча аларны күрсәтү теләге тудыру,«Бу кем (нәрсә)?», «Нәрсә эшли?» сорауларын бирергә өйрәтү

2.1.4. «Сәнгати-эстетик үсеш»белем бирү өлкәсе

«Сәнгати-эстетик үсеш сәнгать (сүз-тел сәнгате, музыкаль, сынлы сәнгать) әсәрләрен, табигать дөньясын кыйммәт-мәгънә ягыннан кабул итү һәм аңлау алшартлары үсешен; әйләнә-тирә дөньяга карата эстетик мөнәсәбәт барлыкка килүне; сәнгать төрләре турында элементар күзаллаулар формалашуны; музыканы, матур әдәбиятны, фольклорны аңга кабул итүне; әдәби әсәрләр персонажларының кичерешләрен уртаклашуны стимуллаштыруны;балаларның мөстәкыйль иҗади (сурәтләү, конструкцияләү-модельләү, музыкаль һ.б.) эшчәнлеген гамәлгә ашыруны күздә тота».

Төп максатлар һәм бурычлар

Әйләнә-тирә чынбарлыкның эстетик ягына карата кызыксынучанлык, әйләнә-тирә дөнья предметларына һәм күренешләренә, сәнгать әсәрләренәкарата эстетик мөнәсәбәт формалаштыру;нәфис-иҗади эшчәнлеккә карата кызыксынучанлык тәрбияләү.Балаларның эстетик хисләрен, сәнгати кабул итүен, образлы күзаллауларын, хыялларын,иҗади сәләтләрен үстерү.Балалар иҗатын, мөстәкыйль иҗади (сурәтләү, конструкцияләү-модельләү, музыкаль һ.б.) эшчәнлеккә карата кызыксынуны үстерү; балаларның үз-үзләрен күрсәтү ихтыяҗын канәгатьләндерү.

Сәнгатькә тарту. Әдәби һәм музыкаль әсәрләрне, әйләнә-тирә дөньяның,сәнгать әсәренең матурлыгын эмоциональ бәяләүне үстерү.Илебез һәм чит илләр сәнгатенең иң яхшы үрнәкләре белән таныштыруаша балаларны халык сәнгатенә һәм профессиональ сәнгатькә (сүз-тел, музыкаль, сынлы сәнгать, театр сәнгатенә, архитектурага) тарту; сәнгать әсәрләренең эчтәлеген аңлый белү сәләте тәрбияләү.Сәнгатьнең төрләре һәм жанрлары, сәнгатьнең төрле төрләрендәге тәэсир итү чаралары турында элементар күзаллаулар формалаштыру.

Сурәтләү эшчәнлеге. Сурәтләү эшчәнлегенең төрле төрләренә карата кызыксынуны үстерү; рәсем ясау, әвәләү, аппликация, гамәли иҗат күнекмәләрен

камилләштерү.Сынлы сәнгать әсәрләре белән танышканда эмоциональ тоемлый белүсыйфатын тәрбияләү.Коллектив эшләр башкарганда яшьтәшләре белән бергәләп эшләү теләге һәм эшли белү сыйфаты тәрбияләү.

Конструкцияләү-модельләү эшчәнлеге. Конструкцияләүгә тарту; конструкцияләү эшчәнлегенә карата кызыксынуны үстерү, конструкторларныңтөрле төрләре белән таныштыру.Коллектив эшләү, үз эшләнмәләреңне гомуми ният кысаларында берләштерү, эшнең кайсы өлешен кем башкарачагы турында сүз куеша белү сыйфаты тәрбияләү.

Музыкаль эшчәнлек. Музыкаль сәнгатькә тарту; музыка сәнгатен кыйммәт мәгънә ягыннан кабул итү һәм аңлау алшартларын үстерү; музыкаль культура нигезләрен формалаштыру, элементар музыкаль төшенчәләр,жанрлар белән таныштыру; музыка әсәрләре белән танышканда эмоциональ тоемлый белү сыйфатын тәрбияләү.Музыкаль эшчәнлек өчен зарур сыйфатлар: шигъри һәм музыкаль тоем,ритм хисен, музыкаль хәтерне үстерү; җыр зәвыгы, музыкаль зәвык формалаштыру. Музыкаль-сәнгати эшчәнлеккә карата кызыксыну тәрбияләү, эшчәнлекнең бу төрендәге күнекмәләрне камилләштерү.Балалар музыкаль-нәфис иҗатын үстерү, балаларның мөстәкыйль иҗади эшчәнлеген гамәлгә ашыру; үз-үзләрен күрсәтү ихтыяҗын канәгатьләндерү.

Психологик-педагогик эш эчтәлеге

Сәнгатькә тарту

Сәнгати кабул итүне үстерү, музыкага һәм җырлауга, балаларга аңлаешлы сәнгать, әдәбият әсәрләрен тоемлый белү сыйфаты тәрбияләү.Балалар белән бергә балалар әдәбияты әсәрләренә карата ясалган иллюстрацияләр карау. Рәсемнәрнең эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирәбелү күнекмәләрен үстерү.Балаларның яшенә туры килгән халык уенчыклары белән таныштыру.Балаларның игътибарын уенчыкларның характерына (күңелле, кызыкһ.б.), формасына, төсләр белән бизәлешенә юнәлтү.

Сурәтләү эшчәнлеге

Балаларда карандаш, фломастер, пумала, буяулар, балчык белән эш итүгәкарата кызыксыну тудыру.

Рәсем ясау. Мәктәпкәчә яшьтәге балаларның аңга кабул итүен үстерү,башта Бер, аннары икенче кул белән йөреп чыгу ярдәмендә сиземләүтәҗрибәсен баету.Балаларга сайлау иреге биреп, үзләренә таныш предметларны сурәтләргә этәрү.Балаларның игътибарын карандашның очланган башын (фломастерны,пумала кылын) кәгазьдә йөрткәндә аның эз калдыруына юнәлтү. Карандашның кәгазь өслегендәге хәрәкәтен күзәтергә өйрәтү.

Балаларның игътибарын алар кәгазьдә сурәтләгән төрле сызыкларга,конфигурацияләргә җәлеп итү. Аларны нәрсә ясаулары, ясаганнарыныңнәрсәгә охшаш булуы турында уйланырга этәрү. Балаларда үзләре ясаганштрихларга һәм сызыкларга карап шатлану хисе тудыру. Балаларда ясалгансурәтне өстәмә детальләр белән тулыландыру; элегрәк ясалган штрихларны, сызыкларны, тапларны, формаларны аңлы рәвештә кабатлау теләге уяту.

Тирәлектәге предметларны эстетик кабул итүне үстерү. Балаларны карандашларның, фломастерларның төсләрен аерырга, аларның исемен дөреситеп әйтергә; төрле (озын, кыска, вертикаль, горизонталь, авыш) сызыкларсызгаларга, алар аркылы предметларга — кечкенә тасмаларга, яулыкларга,юлларга, инешләргә, боз сөңгеләренә, коймага һ.б. га охшатып сызыклар сызарга өйрәтү. Балаларны түгәрәк предметларны ясарга этәрү.

Рәсем ясаганда дөрес поза формалаштыру (җайлы утыру, кәгазь битеөстенә бик түбән иелмәү), буш кул сабый рәсем ясаган кәгазь битне тотыптора.Материалларга сакчыл карарга, аларны дөрес кулланырга: рәсем ясап бетергәч урыннарына куярга, аңа кадәр пумаланы яхшылап юарга өйрәтү.
Карандаш һәм пумаланы җайлы итеп: өч бармак белән, карандашны очланган башыннан өстәрәк, пумаланы тимер очлыгыннан чак кына өстәрәктотарга; пумаланың кылын манып буяу алырга, банка авызы кырыена кагылып артык буяудан арынырга өйрәтү.

Әвәләп ясау. Балаларда әвәләп ясауга карата кызыксыну тудыру. Пластикматериаллар: балчык, пластилин, пластик масса белән таныштыру (балчыккаөстенлек биреп). Материаллар белән пөхтә эш итәргә өйрәтү.
Мәктәпкәчә яшьтәге балаларны балчыктан кечкенә кисәкләр сындырыпалырга; туры хәрәкәтләр ясап, балчык кисәген учлар арасында әвәләп таякчыклар әвәләргә; таякчыкның очларын тоташтырырга (балдак, клиндер,тәгәрмәч һ.б.) өйрәтү.

Түгәрәк формалы предметлар (шар, алма, җиләк һ.б.) ясау өчен балчыккисәген әйләнүле хәрәкәт белән әвәләргә, учлар арасында кысып янчергә(көлчәләр, печенье, прәннекләр); бармаклар белән янчелгән балчык кисәгеуртасында чокыр ясарга (миски, тәлинкә) өйрәтү. Әвәләп ясалган ике предметны — таякчыкны һәм шарны (шалтыравык яки гөмбә), ике ашарны (аумаскурчак) һ.б. ны бер предметка берләштерергә өйрәтү.
Балаларны балчыкны һәм әвәләп ясалган предметларны такта кисәгенәяки алдан әзерләп җәелгән клеенкага куярга өйрәтү.

Музыкаль эшчәнлек

Музыкага карата кызыксыну, музыканы тыңлау, кушылып җырлау, иң гадибию хәрәкәтләре башкару теләге тәрбияләү.
Тыңлау. Балаларны тыныч һәм дәртле җырларны, төрле характердагымузыкаль пьесаларны игътибар белән тыңларга, нәрсә (кем) турында җырауны аңларга һәм эшчәнлеккә карата эмоциональ мөнәсәбәт белдерергәөйрәтү. Авазларны югарылык буенча (кыңгырауның, фортепианоның, металлофонның югары һәм түбән яңгырашы) аерырга өйрәтү.

Җырлау. Балаларда кушылып җырлаганда һәм җырлаганда активлыктудыру. Җырдагы фразаларны кушылып җырлау күнекмәләрен үстерү (тәрбияче белән бергә эшләнә). Акрынлап аерым җырларга өйрәтү.
Музыкаль-ритмик хәрәкәтләр. Хәрәкәтләр аша музыканы кабул итүнеңэмоциональлеген һәм образлылыгын үстерү. Өлкәннәр күрсәткән хәрәкәтләрне (чәбәкләү, тыпырдау, ярымчүгәләү, кул чукларын селкетү һ.б.) кабатлау күнекмәләре формалаштыруны дәвам итү. Балаларны хәрәкәтне музыка башлангач башларга һәм тәмамлангач төгәлләргә; образлар тудырырга(кошчык оча, куян сикерә, камыт аяклы аю баласы бара) өйрәтү. Йөрү һәмйөгерүне (аяк очына басып, тын гына; аякларны биек һәм аз гына күтәреп;туры галоп белән), түгәрәктә һәм сибелеп бию хәрәкәтләре башкару, музыканың характеры яки җыр эчтәлеге үзгәрүгә карап, хәрәкәтләрне үзгәртүкүнекмәләрен камилләштерү.

2.1.5. “Физик үсеш”белем бирү өлкәсе

«Физик үсеш балалар эшчәнлегенең түбәндәге төрләрендә тәҗрибә булдыруны үз эченә ала: хәрәкәтләнү, шул исәптән координация һәм сыгылмалылык кебек физик .сыйфатларны үстерүгә юнәлтелгән, организмның терәкхәрәкәт системасын дөрес формалаштыруга, тигезлек саклауга, хәрәкәтнекоординацияләүгә, кулларның эре һәм вак моторикасына булышлык итүче,шулай ук төп хәрәкәтләре дөрес һәм организмга зыян салмаслык итеп башкарылган атлап йөрү, йөгерү, җиңелчә сикерүләр, ике якка да борылулар кебек күнегүләрне эшләү белән бәйле хәрәкәт эшчәнлеге; спортның кайбер төрләре турында башлангыч күзаллаулар формалашу; кагыйдәләре беләнбергә хәрәкәтчел уеннарны үзләштерү; хәрәкәтләнү өлкәсендә максатчалык һәм үз-үзеңне көйләү формалашу; сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләреформалашу, шул яшәү рәвешенең элементар нормаларын һәм кагыйдәләренүзләштерү (туклануда, хәрәкәтләнү режимында, чыныгуда, файдалы гадәтләр формалаштыруда һ.б.»

.

Төп максатлар һәм бурычлар

Сәламәт яшәү рәвеше турында башлангыч күзаллаулар формалаштыру. Балаларда сәламәт яшәү турында башлангыч күзаллаулар формалаштыру.

Физик культура. Балаларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту; акыл һәмфизик мөмкинлекләрен арттыру, талчыгуны искәртү.Гармонияле физик үсешне тәэмин итү, төп хәрәкәт төрләрендә сәләт һәмкүнекмәләрне камилләштерү, хәрәкәтләрнең матурлыгына, нәзакәтлелегенә, тәэсирлелегенә ирешү, гәүдәнең дөрес тотышын формалаштыру.Көндәлек хәрәкәтләнү эшчәнлеге ихтыяҗы формалаштыру. Хәрәкәтләнү эшчәнлегендә инициативалылык, мөстәкыйльлек һәм иҗат, үз-үзеңне контрольдә тоту, хәрәкәтләр башкарганда үз-үзеңне бәяләү сыйфатларынүстерү.Хәрәкәтле уеннарда һәм спорт уеннарында, физик күнегүләрдә катнашуга карата кызыксынуны, мөстәкыйль хәрәкәтләнү эшчәнлегендә активлыкны үстерү; спортка карата кызыксыну һәм мәхәббәт тәрбияләү.Балаларда кешенең тормышы һәм эшчәнлеге өчен төрле органнарныңәһәмияте турында күзаллаулар формалаштыру: күзләр — күрер өчен, колаклар — ишетер өчен, борын — ис тояр өчен, тел — тәмне татыр өчен, куллар — эләктерер, тотар, кагылу өчен; аяклар — басып тору, сикерү, йөгерү,йөрү өчен; баш — уйлар, хәтердә калдырыр өчен.Гәүдәнең тотрыклы халәтен, дөрес торышын саклый белү күнекмәләре формалаштыру.Куллар һәм аякларны үзара көйле, иркен хәрәкәт иттереп, бер-береңә бәрелмичә йөрергә һәм йөгерергә өйрәтү. Күрү ориентирларына таянып,билгеле бер юнәлеш буенча бергәләп хәрәкәт итәргә, барганда һәм йөгергәндә, педагог күрсәтмәсе буенча, хәрәкәт итүнең юнәлешен һәм рәвешенүзгәртергә өйрәтү.

Шуышырга, үрмәләргә, туп белән төрлечә эш итәргә (тотып алу, тотыптору, күчерү, кую, ыргыту, тәгәрәтү) өйрәтү. Алга хәрәкәт ясап, ике аяк беләнурында сикерергә, ике аяк белән урыннан этелеп озынлыкка сикерергә өйрәтү.

Хәрәкәтле уеннар. Балаларда тәрбияче белән бергәләп гади эчтәлекле,катлаулы булмаган хәрәкәтле уеннар уйнау теләге үстерү. Балаларның төпхәрәкәтләрне (йөрү, йөгерү, ыргыту, тәгәрәтү) камилләштерә торган уеннаруйнау күнекмәләре үсешенә булышлык итү. Хәрәкәтләрнең тәэсирлелегенә, кайбер персонажларның иң гади гамәлләрен

чагылдыра белергә (куян балалары кебек сикерү; чебиләр кебек бөртекләр чүпләү һәм су эчү һ.б.) өйрәтү.

2.1.6.Милли мәдәни төбәк чыганагы (ЭМТЧ)

[1] МББ ФДББСның 2.6. пунктын кара.

Группы с обучением и воспитанием на татарском языке	**Группы с обучением и воспитанием на русском языке**
Ознакомление с культурой народов Поволжья (этнокультурное региональное составляющее)	
1. Куклы в татарской, русской национальной одежде (мальчик и девочка)	**1.** Куклы в татарской, русской национальной одежде (мальчик и девочка)
2. Информационный и наглядный материал о родном городе (альбом, книги, набор открыток, 3-4 иллюстрации в формате А–4, информация к ним).	**2.** Информационный и наглядный материал о родном городе (альбом, книги, набор открыток, 3-4 иллюстрации в формате А–4, информация к ним).
3. Художественная литература на родном языке, содержание которой соответствует возрастным особенностям детей.	**3.** Художественная литература (перевод татарских народных сказок и произведений татарских писателей).
4. Иллюстрации к татарским, русским народным сказкам и произведениям татарских писателей.	**4.** Иллюстрации к татарским, русским народным сказкам и произведениям татарских писателей.
5.Г. Тукая портреты	
Закрепление пройденного материала УМК	
Материалы по обучению детей татарской национальности родному языку – **УМК для детей 2-4 лет “Туган телдә сөйләшәбез”** (Говорим на родном языке), Хазратова Ф.В., Шарафутдинова З.Г., Хабибуллина И. Җ.	
1. CD – диски «Туган телдә сөйләшәбез» 2-3 лет, 3-4 лет.	
2. Иллюстрации, картины к УМК «Туган телдә сөйләшәбез»	

3. Дидактические, настольные, словесные, ИКТ- игры (разработанные педагогами) по УМК «Туган телдә сөйләшәбез».	
Материалы для обеспечения современного уровня организации обучения детей дошкольного возраста государственным языкам РТ и ознакомления с культурой народов Поволжья	
1. Вновь созданные мультфильмы объединения « Татармультфильм». 2. Мультфильмы, созданные по произведениям Габдуллы Тукая. 3. Мультипликационные фильмы студии «Союзмультфильм» на татарском языке (в 5-х частях). 4. DVD, CD – материалы, поступившие с Министерства РТ. 5. Материалы телепередачи канала ТНВ «Әкият илендә» – «В мире сказок», созданный для детей дошкольного возраста в целях обучения детей разговорной речи.	

2.2. Программаны тормышка ашыру ысуллары һәм юллары

Үсешкә китерүче һәм бала өчен эмоциональ яктан уңайлы белем бирү мохите тудыру «Туганнан алып мәктәпкәчә» программасын гамәлгә ашыруның мөһим шарты булып тора. Балалар бакчасында булу балага шатлык китерергә, ә белем бирү ситуацияләре мавыктыргыч булырга тиеш.

Иң мөһим белем бирү ориентирлары:

• балаларның эмоциональ иминлеген тәэмин итү;

•балаларның башка кешеләргә карата дустанә һәм игътибарлы мөнәсәбәтен формалаштыру өчен шартлар тудыру;

• балалар мөстәкыйльлеген (инициативалылыкны, автономия һәм җаваплылыкны) үстерү;

• балаларның эшчәнлекнең төрле төрләрендә формалашучы сәләтләренүстерү.

Әлеге максатларны гамәлгә ашыру өчен педагогларга түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

• бала шәхесенә карата ихтирам күрсәтү, аның белән һәм башка педагоглар белән үзара мөнәсәбәтләрнең демократик стилен үстерү;

• баланың үз өстенә җаваплылык алу һәм башка кешеләргә карата үз итүхисләрен белдерү өчен шартлар тудыру;

• килеп туган низагларны балалар белән бергә тикшерү, аларны хәл итәргә булышу, гомуми кагыйдәләр булдыру, бер-береңә карата ихтирам күрсәтергә өйрәтү;

• балалар белән тормышның мөһим мәсьәләләрен тикшерү, баланың үзпозициясен белдерүен стимуллаштыру;

• балаларның игътибарын кешеләрнең үз карашлары һәм кыйммәтләребуенча бер-берсеннән аерылып торуларына юнәлтү, моның аларның үз-үзләрен тотышына ничек йогынты ясавын тикшерү;

• ата-аналар (законлы вәкилләр) белән Оешма педагогларының эшчәнлеге юнәлтелгән, шул эшчәнлек ирешергә тиешле ориентирларны тикшерү,гаилә әгъзаларын әлегемаксатларга ирешү буенча бергәләп эш итүгә тарту.

Мәгариф оешмасында мәктәпкәчә белем бирү системасы баланың уеныһәм танып белү активлыгы үсешенә төбәлгән булырга тиеш. Оешмада инициативалылык, күңел күтәренкелеге, кызыксынучанлык һәм яңаны белүомтылышы кебек сыйфатлар чагылсын өчен шартлар тудырылырга тиеш.

Белем бирү мохитен дөрес оештыру үз-үзеңә ышаныч, тормышка карата оптимистик караш үсешен стимуллаштыра, ялгышуга хокук бирә, танып белү мәнфәгатьләренформалаштыра, хезмәттәшлек итәргә әзер булуныһәм башка кешегә авыр хәлдә ярдәм итүне хуплый, ягъни баланың уңышлырәвештә социальләшүен һәм аның шәхесе үсешен тәэмин итә.

Балалар тарафыннан өйрәнелүче темалар белем бирү эшенең максатларына — баланың сәләтләрен һәм инициативасын үстерүгә, мәктәпкәчә яшьтәге балага аңлаешлы мәдәни чараларны (күрсәтмә модельләрне һәм символларны) үзләштерүгә ирешү өчен материал булып тора. Шунлыктан белем бирү программасы гомер буе барачак уку-өйрәнү сәләте булдыруны, шул ук вакытта чынбарлыкка карата аңлы һәм иҗади мөнәсәбәттә булуны таләп иткән хәзерге җәмгыятьтә балаларны тормышка әзерләүнең нигезенә әверелә.

Балалар бакчасында балага яхшы таныш көн дә кабатлана торган хәлләр тәрбия-белем бирү әһәмиятенә ия: һавада йөргәндә һәм режим моментлары вакытында бала үзенә һәм башкаларга карата мөнәсәбәтләр булдыра,инициативалы булырга һәм карарлар кабул итәргә, үзенең фикерләвен һәм хыялын файдаланырга өйрәнә.

Белем бирү ситуацияләрен тәкъдим итү;

• балалар автономиясен хуплау: балаларга үз проект чишелешләрен күрсәтергә тәкъдим итү;

• үз ниятләрен башкарганда балаларга үз эшчәнлекләрен планлаштырырга ярдәм итү;

• балалар тарафыннан тәкъдим ителгән проект чишелешләрен тикшергәндә, күрсәтелгән һәр вариантның яңалыгына басым ясап, аларныңидеяләрен хуплау;

• балаларга алар тарафыннан тәкъдим ителгән чишелеш вариантларынчагыштырырга, вариантны сайлауны нигезләргә булышу.

2.2.1.Гаилә белән узара аралашу

Гаилә белән конструктив багланышлар үстерү бала шәхесенең тулы үсешен тәэмин итүнең иң мөһим шарты булып тора.

Төп максат — тәрбияләнүчеләрнең гаиләләре белән җаваплы үзарамөнәсәбәтләр формалаштыру һәм ата-аналарның компетентлыгын (балатәрбияләү белән бәйле төрле типтагы социаль-педагогик ситуацияләрне хәл итә алу сәләтен) үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру; ата-аналарныңихтирамлы һәм аңлаулы мөнәсәбәткә, балалар бакчасы тормышында катнашуга хокукын тәэмин итү.

Ата-аналарга һәм тәрбиячеләргә үзара мөнәсәбәтләрдә субординациядән, монологизмнан арыну, бер-берләрен гаепләү гадәтеннән баш тарту,бер-берләрен үз проблемаларын хәл итү чарасы итеп түгел, ә тигез хокуклыпартнерлар, хезмәттәшләр итеп күрә белү зарур.

Балалар бакчасының гаилә белән багланышларының төп бурычлары:

• педагогларның һәм ата-аналарның балаларны тәрбияләү, өйрәтү-укыту,үсешләренә ирешү, балалар бакчасында һәм гаиләдә төрле эшчәнлекне оештыру шартларына кагылышлы төрле мәсьәләләргә карата мөнәсәбәтләрен өйрәтү;

• педагогларны һәм ата-аналарны балалар бакчасында һәм гаиләдә тәрбияләүнең иң отышлы тәҗрибәсе, шулай ук мәктәпкәчә яшьтәге балаларныгаиләдә һәм җәмгыятьтә тәрбияләүдә туган кыенлыклар белән таныштыру;

• балаларны тәрбияләүнең һәм өйрәтү-укытуның актуаль мәсьәләләре,балалар бакчасының һәм гаиләнең әлеге мәсьәләләрне хәл итү мөмкинлекләре турында бер-берләренә җиткереп тору.

• балалар бакчасында педагогларның һәм ата-аналарның балалар беләнүзара конструктив тәэсир итешүе үсешенә булышлык итүче, эчтәлеге һәмформасы буенча төрле булган хезмәттәшлеге өчен шартлар тудыру;

• тәрбияләнүчеләрнең гаиләләрен районда (шәһәрдә, өлкәдә, республикада) оештырыла торган, педагоглар белән бергә уздырылучы чаралардакатнашуга җәлеп итү;

• баланың төрле омтылышларына һәм ихтыяҗларына карата игътибарлы мөнәсәбәт күрсәткән ата-аналарны хуплау, әлеге ихтыяҗларны гаиләдәканәгатьләндерү өчен кирәкле шартлар тудыру.

Әти-әниләр белән бердәм эшчәнлекне оештыру планы

	Сентябрь	
1.Ширма “Күз килде”	Әти-әниләрне көзге айларда балаларны үстерү өчен кирәкле мәгълүмат бирү.	Хакимова Г.М.
2.”Терроризмга-юк..”	“Нәрсә ул терроризм һәм аның нәтиҗәләре ?” дигән сорауга җавап алу. Ата-аналарга хәзерге заман дөньясының төп куркынычлары турында сөйләү һәм көндәлек тормышта куркынычсызлык дәрәҗәсен күтәрү	Даминова Я.М.
2. Әти-әниләрне антропометрик күрсәткечләр белән таныштыру.	I кварталда балаларның буйларын, авырлыкларын үлчәү.	Хакимова Г.М.
3.Консультация “Баланы дөрес итеп ничек киендерергә”	Ел фасылына карап баланы дөрес итеп киендерү буенча киңәшләр бирү	Тәрбиячеләр
4. Әңгәмәләр “Бала белән ничек аралашырга”	Бала белән балаларча сакауланып сөйләшергә ярамаганлыкны төшендерү.	Хакимова Г.М.
”Бала белән өйдә шөгыл-ләнегез”	Пассив бала белән эшләү алымнары.	Даминова Я.М.
1. Әти-әниләр җыелышы. Тема: “Уку елы башы-балалар бакчасы, әти-әни һәм балаларның яңа тормыш этабы.”	Балаларның яшь үзенчәлекләре, аларга хас “ Мин үзем” – 3 яшьлекләр кризисы турында белешмә бирү Һәм балаларның психикасына зыян китермичә үткәрү юлларын күрсәтү. Көн тәртибендә: 1. “Бакчада 2-3 яшьлек балалар белән эшчәнлекне оештыру”. (чыгыш) 2.“3 яшьлекләр кризисы” (чыгыш) 3.”Мәктәпкәчә яшьтәге бала тормышында уен”.(Әти-әниләр өчен өчен дискуссия) 4. Анкета тутыру	Тәрбиячеләр

	5.Белешмәлек тарату. Төрлесеннән. Әти-әниләргә киләсе җыелышка өй эше бирү	
1.Стенд "Әби-бабайлар- ны хөрмәтлик"	**Октябрь** Татар халкының әби-бабайларга хөрмәте турында әйткән мәкаль, әйтемнәре белән үз-үзләренә хөрмәтне кечкенәдән үк тәрбияләргә кирәклеген аңлату.	Хакимова Г.М.
2.Ширма: "Уйный уйный үсәбез".	2-3 яшьлек балалар өчен уеннарның үрнәкләрен тәкъдим итү. **УМК**	Даминова Я.М.
3.Күчермә папка: "Коррупциягә каршы".	Әти-әниләрне коррупциягә каршы көрәш юллары белән таныштыру.	Хакимова Г.М.
4.Ширма "Музыка һәм балалар"	Музыка аша матурлыкны тоя белергә өйрәтү өчен ярдәмлек.	Гарипова Н.Н.
5. Әңгәмәләр 1."Чиста ашарга өйрәтик" 2."Гаиләдә икенче бала туды" 3."Мөстәкыйльлеккә өйрәтик"	Өстәл янында чиста- пөхтә ашый белмәүче балаларның әти-әниләре белән ашау әдәбе турында сөйләшү Икенче бала тугач,олысы белән үз-үзеңне ничек тотарга кирәклеге турында сөйләшү. Мөстәкыйль чишенергә, киенергә өйрәтүнең әһәмиятен аңлату.	Тәрбиячеләр
1.Күчермә папка "Мин хокуклы"	**Ноябрь** Балаларның хокукларын яклаучы конвенция белән әти-әниләрне таныштыру.	Хакимова Г.М.
2.Консультация "Кызыклы көзге прогулкалар"	Саф Һавада йөрүнең әхәмияте. Өйдә һәм балалар бакчасында прогулкаларны оштыруда ата-аналарның ролен аңлату.	Даминова Я.М.
3.Ширма "Әнием кадерлем минем"	Әниләрне бәйрәм белән котлау, аларга хөрмәт,мәрхәмәтлелек тәрбияләү.	Хакимова Г,М.

4.Әңгәмәләр: "Дөрес йокы"	Баланың тормышында йокының әһәмиятен аңлату.	Тәрбиячеләр
"Кирелекне ничек бетерергә?"	Кирелекнең барлыкка килүен һәм аны ничек бетерү юлларын күрсәтү	
"Гаиләдә балагызга рәхәтме?"	Гаилә тормышын көйләү юлларын өйрәтү.	
5.Стенд "Сезнең өчен эти-әниләр"	Әти-әниләр белән балалар бакчасы арасында мәгълүмәти күпер стенд ясау.	Хакимова Г.М.
	Декабрь	
1.Күчермә папка "Балалар куркынычсызлыгы барыннан да өстенрәк"	Балаларның тормыш иминлеген тәэмин итү, сәламәтлекләрен ныгытуга аеруча игътибар бирергә кирәклеген искәртү.	Даминова Я.М.
2.Ширма "Кыш килде"	Табигатьтәге сезонлы үзгәрешләр турында педагогик белемнәрен баету.	Хакимова Г.М.
3.Коррупциягә каршы көрәш	коррупция төшенчәсен аңлату; аның тарихына кыскача күзәтү ясау; илебездә аңа каршы алып барылган көрәш чаралары белән таныштыру.	Хакимова Г.М.
4.Консультация "Бергә ясыйк"	Балага рәсем ясау өчен шартлартудырырга кирәклеген ,бу баланың фантазиясен, фикерләү сәләтен,бармак хәрәкәтләрен үстерүе турында бер төркем эти-әниләр белән сөйләшү.	
5.Күчермә папка "Витаминный календарь для детей"	Как быть здоровым и веселым весь год? Надо правильно питаться , и наши помощники-витамины легко справяться с любой болячкой.	Нурмухаметова Г.М.
6.Яңа ел иртәсе "Кыш бабай бүләкләре"	Бәйрәмне эти-әниләр белән берлектә күңелле, истә калырлык итеп оештыру.	Музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр
7. Әңгәмәләр "Балагыз белән шөгыльләнәсезме?	Бакчада өйрәнгән материалны өйдә кабатларга кирәклегенә төшендерү.	Тәрбиячеләр
"Җыйнаклык – күркәм гадәт"	Максат : җыйнаклыкка өйрәтүне мөмкин кадәр иртә башлау зарурлыгы, бала үзе башкара алган күнекмәләрне үтәргә ирек бирү, җыйнаклыкка өйрәткәндә баланы кызыксындыра торган	Нурмухаметова Г.М.

“Прививкаларның әһәмияте”	ысуллар куллану турында аңлату. Максат : саклану чаралары буларак әхәмияте һәм үзвакытында ясатып бару зарурлыгын аңлату.	Даминова Я.М..
	Январь	
1.Әти-әниләр җыелышы. Тема: ”Сәләмәт тәндә-сәләмәт акыл”	Сәламәт яшәү рәвеше турында эти-әниләрдә күзаллау формалаштыру.Төрле эш формалары бн таныштыру. Көн тәтибендә: 1.”Баланың сәламәтлеге гаиләдән башлана” (чыгыш) 2, Балалар теш табибы белән очрашу. 3.Әти-әниләр белән берлектә бала уйный торган хәрәтле уеннар уйнау. 4.”Сәламәтлекнең ун кагыйдәсе” (белешмәлек тарату 5. Төрлесеннән.	Тәрбиячеләр Нурмухаметова Г.М.
2.Ширма “Сәламәт тәндә-сәламәт акыл”	Физкультура белән шөгыльләнүнең сәламәтлеккә уңай йогынтысын күрсәтү.Әти-әниләрне балалары белән бергә шөгыльләнергә өндәү.	Хакимова Г.М..
3. Стенд “Юлда булсаң бул өлгер, юл кагыйдәсен нык бел.”	Юлда йөрү кагыйдәләрен өйрәтү, полиция хезмәткәрләре эшенә ихтирам белән карау.	Даминова Я.М.
4.Әңгәмәләр “Гаиләнең көзгесе бала” “Кирелекне ничек бетерергә?”	Баланы әхлаклы итеп тәрбияләүдә шәхси үрнәкнең йогынтысы турында аңлату. Кирелекнең барлыкка килүен Һәм аны ничек бетерү юлларын күрсәтү.	Тәрбиячеләр

	Февраль	
“Тәрбияле бала нинди ул?”	Тәрбия турында сөйләшү.	Даминова Я.М.
Консультация: “Балагыз мультфильмнар яратамы ?”	Мультфильм карау вакыты. Үстершле, мәгълүмәти, татарча мульфильмнарны каян табып була? Ата –аналарга мәгълүмәт бирү.	Хакимова Г.М.
Күчермә папка: “Шуклык , шаянлыкның да чиге була “	Балаларның тормыш иминлеген саклау өчен ата –ана нинди шартлар тудырырга, балага нинди таләпләр куерга тиешлеген искәртү.	Даминова Я.М..
Консультация: ”Гаиләдә әхлак тәрбиясе бирү”	Әдәпле балалар тәрбияләү өчен киңәшләр бирү.	Хакимова Г.М.
Бәйрәм стенгазетасы: “Әти иң кирәк кеше”	Әтиләрне, бабайларны котлап бәйрәм стенгазетасы чыгару.	Тәрбиячеләр
5.Әңгәмәләр:		
1.“Баланы имгәнү-дән саклыйк”	Бала тормышына куркыныч янаучы әйберләрне җыю,андый ситуацияләрне булдырмау турында аңлату.	Тәрбиячеләр
2.“Куркыту урынлымы?”	Баланы куркыту аның сәламәтлеге өчен зарарлы булуы турында эти-энилэргә киңәшләр.	
	Март	
1.Ширма “Яз,яз килә”	Ел фасылы белән таныштыруда эти-әниләрнең педагогик белемнәрен үстерү.	Даминова Я.М.
2.Ширма “Әнием, кадерлем”	Халык-ара хатын кызлар бәйрәме белән котлау.	
3.Бәйрәм иртәсе “Кояш гомере телим мин әнием сиңа”.	Балаларның иҗади сәләтләрен күрсәтү.Күтәренке кәеф булдыру. Якын кешеләренә хөрмәт тәрбияләү.	Музыка җитәкчесе Тәрбиячеләр

Консультация “Төсләрне беләбезме?”	Баланы төсләрне тоя, аера , атый белергә өйрәтү юллары , куланнып була торган уен күнекмәләр белән таныштыру	Хакимова Г.М.
5.Әңгәмәләр		
“Әти-әнигә нәрсә эшләргә ярамый?”	Әти-әниләрнең психолог- педагогик белемнәрен баету.	Тәрбиячеләр
“Бала белән уйныйсызмы?”	Гаилә белән күмәк уеннар уйнауның бала үсешендә нинди зур роль уйнавын күрсәтү.	
	Апрель	
1.“Ачык ишекләр атналыгы”		
Әти –әниләр Җыелышы. Тема: “Исәнме кояшлы җәй»	Җәйге чорда балаларның сәламәтлеген саклау буенча әти – әниләрдә кузаллау формалаштыру.Торле эш формалары белән таныштыру . Көн тәтибендә: 1.”Безнең уку елында ирешкән унышлар (чыгыш) 2.Бакчанын еллык эшенә нәтиҗә ясау. 3.Балаларның тормышы һәм сәламәтлеге - җәйге чорның планы белән танышу 4. Төрлесеннән.	Даминова Я.М.. Хакимова Г.М.

2.Күчермә папка “Баланың туган көнен ничек үткәрергә”	Баланың туган көнен дөрес итеп оештыра белү серләрен ачу”.	Хакимова Г.М.
3. Ширма “Г.Тукай безнең күңелләрдә мәңге яшәр”.	2-3 яшьлек балаларга сөйләү өчен шигырьләр җыелмасы.	Даминова Я.М.
4. Кул эшләренә күргәзмә: “Г.Тукай иҗаты буйлап”	Әти-әниләр белән бердәм эшчәнлек	Хакимова Г.М.
5.Әңгәмәләр “Ярамый һәм кирәк.”	Тәрбия эшендә кирәкле сүзләр икәнлегенә төшендерү.	Даминова Я.М.
“Балага уенчык сайлау”	**Май** Баланың яшенә туры китереп дөрес уенчык сайларга өйрәтү.	Хакимова Г.М.
1.Ширма “Балаларны сак-лагыз”	Тормыш иминлеген саклау алымнары белән таныштыру.	Даминова Я.М.
2.”Яхшы эшләр көне.” 3.Җәй килә!	Әти – әниләр белән берлектә уен мәйданчыгында өмә оештыру. Җәйге чор өчен әти-әниләргә киңәшләр.	Хакимова Г.М. Даминова Я.М.

III. Оештыру бүлеге.

3.1. Кече яшьтәгеләрнең II төркемендә (2-3 яшьлекләр) көндәлек режим

Вакыты	Балалар бакчасында
7.00 -7.50	Балаларны кабул итү, ирекле уеннар, мөстәкыйль эшчэнлек
07.30-7.40	Иртәнге гимнастика
7.50-8.00	Иртәнге ашка хәзерлек, иртәнге аш
8.20-8.30	Уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек
8.30-9.40 (төркемчә белә.)	**Белем бирү эшчәнлеге**
8.30-8.40-1төрк. /8.50-9.00-2 төрк.	1 эшчәнлек
8.40-8.50-1 төрк. /9.00-9.10-2 төрк.	Тәнәфес
9.10-9.20 1төрк. /9.30-9.40 2 төрк.	2 эшчәнлек
9.40 -9.50	Икенче иртәнге ашау
9.50- 11.20	Урамга чыгарга хәзерлек, һавада булу,
11.20-11.30	Урамнан керү
11.30-12.00	Төшке ашка хәзерлек, төнге аш
12.00-15.00	Көндезге йокыга хәзерлек, көндезге йокы
15.00-15.20	Йокыдан тору, һава, су процедуралары
15.20-15.35	Төштән соңгы ашка хәзерлек, ашау вакыты
15.35-16.30	Уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек
15.35-15.45/16.10-16.20 (дүшәмбе)	Матур әдәбият уку
16.30-17.30	Мөстәкыйль эшчәнлек, уеннар. Балаларны өйләренә озату

3.2. Кече яшьтәгеләрнең II төркемендә 2021-2022 уку елына оештырылган белем бирү эшчәнлеге челтәре.

1.т. 8.30-8.40 2.т. 8.50-9.00 1т. 9.10-9.20 2т. 9.30-9.40	**Дүшәмбе** 1. Б.Ө. “Физик үсеш” **Физкультура** 2.Б.Ө.”Танып-белү үсеше”. **Тирә – юнь белән танышу** .Б.Ө.”Танып-белү үсеше”. **Элементар математик кузаллау формалаштыру (режим вакытында)**
1.т. 8.30-8.40 2.т. 8.50-9.00 1т. 9.10-9.20 2т. 9.30-9.40	**Сишәмбе** 1.Б.Ө“Нәфасәти – эстетик үсеш” **Музыка** 2.Б.Ө. ”Сөйләм үсеше” **Сөйләм телен үстерү**

	Чәршәмбе
1.т. 8.30-8.40 2.т. 8.50-9.00 1т. 9.10-9.20 2т. 9.30-9.40	1.Б.Ө. “Нәфасәти – эстетик үсеш” **Әвәләү /конструкцияләү** 2.Б.Ө. “Физик үсеш” **Физкультура**
	Пәнҗешәмбе
1.т. 8.30-8.40 2.т. 8.50-9.00 1т. 9.10-9.20 2т. 9.30-9.40	1.Б.Ө. “Нәфасәти – эстетик үсеш” **Музыка** 2.Б.Ө.”Сөйләм үсеше” **Сөйләм телен үстерү**
	Җомга
1.т. 8.30-8.40 2.т. 8.50-9.00 1т. 9.10-9.20 2т. 9.30-9.40	1.Б.Ө. “Нәфасәти – эстетик үсеш” **Рәсем** 2.Б.Ө. “Физик үсеш” **Физкультура**

Белем бирү өлкәсе “Социаль – коммуникатив үсеш” көндәлек режим кысаларында уздырыла
СанПиН 1.2.3685-21 буенча, 2 яшьтән алып 3 яшькә кадәрге балалар өчен өзлексез турыдан – туры белем бирү эшчәнлегенең дәвамлыгы 10 минут. Белем бирү эшчәнлеген көннең беренче һәм икенче яртысында оештырырга рөхсәт ителә. Өзлексез белем бирү эшчәнлеге вакытлары арасындагы тәнәфесләр 10 минут. Белем бирү эшчәнлеген прогулка вакытында уен мәйданчыгында башкарырга мөмкин.

3.3.Төркем турында белешмә

Төркемдә 20 бала: 7 кыз һәм 13 малай йөри. Төркемдә 2-3 яшьлек балалар.

Төркемнең социаль паспорты

№	**Баланың исем фамилиясе**	**Тулы һәм тулы булмаган гаилә**	**Гаиләдә ничәнче бала**	**Гаиләдә балалар саны**	**Әнисенең белеме**	**Әтисенең белеме**
1	Алексеева Аделина	тулы	2	2	югары	югары
2	Аскарова Хаят	тулы	4	4	югары	югары

3	Волков Данил	тулы	2	1	урта махсус	урта махсус
4	Волков Данис	тулы	2	1	урта махсус	Урта махсус
5	Гарифуллин Данил	тулы	2	2	югары	югары
6	Гилязов Радмир	тулы	3	3	Урта махсус	урта махсус
7	Закироа Кирам	тулы	2	2	Урта махсус	Урта махсус
8	Сафин Муса	тулы	2	2	югары	югары
9	Зилант Диаз	Тулы	4	3	югары	югары
10	Ишмурзин Артем	тулы	3	3	урта махсус	урта махсус
11	Миннемуллина Ландыш	тулы	2	2	Урта махсус	Урта махсус
12	Муллагалиева Ясмина	тулы	2	1	Урта махсус	Урта махсус
13	Мухаметзянова Азалия	тулы	2	2	Урта махсус	Урта махсус
14	Хамдеев Айхан	Тулы	2	2	Урта махсус	Урта махсус
15	Сагитзянов Ранис	тулы	1	1	Урта махсус	Урта махсус
16	Файзрахманова Эльвина	тулы	1	1	югары	югары
17	Набиев Арслан	тулы	1	1	Урта махсус	югары
18	Хурматуллина Алия	тулы	3	3	Урта махсус	Урта махсус
19	Шайдуллин Раяз	тулы	4	4	Урта махсус	Урта махсус
20	Шакиров Мурат	тулы	4	3	Урта махсус	Урта махсус
	Барлыгы	Тулы гаилә:20 тулы	1 бала:6 2 бала:7 3 бала:5		Урта махсус:14 Югары:6	Урта махсус:13 Югры: 7

		булмаган:-	4 бала:2			

Төркемнең милли составы

№	Баланың исем – фамилиясе	Әтисе	Әнисе	Бала
1	Алексеева Аделина	татар	татар	татар
2	Аскарова Хаят	татар	татар	татар
3	Волков Данил	татар	татар	татар
4	ВолковДанис	татар	татар	татар
5	Набиев Арслан	татар	татар	татар
6	Гарифуллин Данис	татар	татар	татар
7	Гилязов Радмир	татар	рус	татар
8	Закиров Кирам	татар	татар	татар
9	Сафин Муса	татар	татар	татар
10	Зилант Диаз	татар	татар	татар
11	Ишмурзин Артем	удмурт	удмурт	удмурт
12	Миннемуллина Ландыш	татар	татар	татар
13	Муллагалиева Ясмина	татар	татар	татар
14	Мухаметзянова Азалия	татар	татар	татар
15	Сагитзянов Ранис	татар	татар	татар

16	Хурматуллина Алия	татар	татар	татар
17	Хамдеев Айхан	татар	татар	татар
18	Файзрахманова Элвина	татар	татар	татар
19	Шайдуллин Раяз	татар	татар	татар
20	Шакиров Булат	татар	татар	татар

3.4 Сәламәтләндерү- чыныктыру планы

Хәрәкәтле режим һәм сәламәтлекне саклау

Шөгыль төре	**Көндәлек режимда үткәрелгән вакыты**	**Дәвамлылыгы**
Иртәнге гимнастика	Көн саен	12 мин
Хәрәкәтле разминка	Көн саен шөгыльләр арасында 10 минутлык ялларда	5-6 мин
Физкультминуткалар	Көн саен шөгыльләрдә, кирәге чыккан саен	3-5 мин
Хәрәкәтле уеннар һәм спорт күнегүләре	Көн саен	8-10 мин
Хәрәкәтләр үсешендә индивидуаль эш	Көн саен	12-15 мин
Көндезге йокыдан соң гимнастика	Көн саен урыннарда	5-6 мин
Бармак гимнастикасы	Көн саен	10-15 мин
Күзләр өчен гимнастика	Көн саен буш вакытта	3-5 мин
Артикуляцион гимнастика	Атнага ике тапкыр көннең беренче һәм икенче яртысында	5-10 мин
Сулыш гимнастикасы	Физкультура сәламәтләндерү эшнең төрле формаларында	2-4 мин
Авызны чайкату	Көн саен һәрбер ашаганнан соң	3-5 мин
Физкультура дәресләре	Атнага өч тапкыр	30 мин
Мөстәкыйль хәрәкәтле активлылык	Көн саен тәрбияче карамагы астында саф һавада һәм бүлмәдә, дәвамлылыгы балаларның индивидуаль үзенчәлекләреннән чыгып билгеләнә	

3.5. Күңел ачу чаралары

Күңел ачу чаралары, бәйрәмнәр - һәр балага төркем бүлмәсендә, урамда ирекле уеннар уйнарга, парк, шәһәр урамы буйлап сәяхәт кылырга, актив һэм пассив ял итәргә мөмкинлек, эмоциональ тынычлык бирә, баланың үзенә шөгыль таба белү сәләтен формалаштыра.

Икенче кече яшьтәгеләр төркемендә бәйрәмнәр һәм күңел ачуларны тематик планлаштыру.

№ п/п	**Бәйрәм исеме**	**Үткәрү вакыты**	**Бәйрәмгә хәзерлек**
1	Яна ел бәйрәме	Декабрьнең 4нче атнасы	-кышкы табигатьне күзәтү -кар бөртекләре ясау -жырлар,биюләр өйрәнү -рәсемнәр карау -әңгәмә,сөйләшүләр
2	“Әнием, алтыным”.	Мартның 1 нче атнасы	- шигырьләр сөйләү -жырлар,биюләр өйрәнү -рәсемнәр карау -әңгәмә,сөйләшүләр

3.6. Материал-техник һәм методик кулланма.

Белем бирү өлкәсе	Эш юнәлеше	Нәшриятның исеме	Автор-төзүче	Нәшрият
Социаль-коммуникатив үсеш	Куркынычсызлык күнекмәләре формалаштыру	Мәктәпкәчә яшьтәге балаларны юлларда үзләрен хәвефсез тоту	Г.А.Галиева, С.М.Гаффарова, З.Л. Ишниязова, Р.Ш. Ахмадиева	Казан: “Балаларның тормыш иминлеге фәнни үзәге” ДУ нәшрияты, 2010.

		Мәктәпкәчә яшьтәге балаларны юлларда үзләрен хәвефсез тоту кагыйдәләренә	Р.Ш.Әхмәдиева. Е.Е.Воронина, Р.Н.Миңнеханов һ.б.; Р.Н. Миңнеханов һәм	“Балаларның тормыш иминлеге фәнни үзәге” ДУ басмасы, 2008. – 324б
Физик үсеш	Балаларның физик үсешен тәэмин итү	Физическая культура для малышей.	С.Я.Лайзане	Просвещение, 1978,- 158 с.
Танып белү үсеше	Табигать дөньясы белән таныштыру	Ознакомление с природой в детском саду	О.А.Соломенникова	М,Мозаика- Синтез, 2016- 64 с.
	(Предметлы тирәлек\ Социаль дөнья белән)таныштыру	Предметлы тирәлек.Иҗтимагый тормыш ренешләре (2-3яшь)	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова,И.Җ.Хабибуллина	Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2012- 191 б.
	Элементар математик кузаллаулар формалаштыру	Элементар математик кузаллаулар формалаштыру	И.А.Помараева, В.А. Позина.	М,Мозаика- Синтез, 2013-48 стр
	Әхлаки тәрбия	Балачак – уйнап-көлеп үсәр чак: балалар бакчасында уеннар: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм физкультура инструкторлары өчен методик кулланма	Закирова К.В, Мортазина Л.Р.	Казан: Редакционно-издательский центр, 2012 г. – 192 б.
		Үстерешле уеннар: методик кулланма.	Закирова К.В	Казан: Беренче полиграфия компаниясе, 2013 –
		Уйный-уйный үсәбез (Балалар бакчасында уеннар): балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм физкультура инструкторлары	Закирова К.В	Казан: Мәгариф, 2005 – 175 б.

Сәнгати-эстетик үсеш	Сәнгатькә тарту: рәсем ясау, әвәләү.	Комплексные занятия по программе “От рождения до школы” под редацией Н.Е.Вераксы, Т.С Комаровой, М.А.	Н.Е.Вераксы, Т.С Комаровой, М.А. Васильевой.	Изд.2-е,испр.- Волгоград: Учитель.- 292 с
	Музыкаль тәрбия	Туган телдә сөйләшәбез, Методик кулланма өчен аудио-кушымта. (2-3 яшь)	Ф.В.Хазратова	
		Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе. Методик	Закирова К.В	
		Җырлап-биеп уйныйбыз. “Чәбәк-	Газимҗанова Р.Г	
		Җырлап-биеп уйныйбыз. “Чәбәк-чәбәк итә ул”(1-2 яшь) 2 нче диск	Газимҗанова Р.Г	
Сөйләм үсеше	Сөйләм үстерү	Туган телдә сөйләшәбез. Методик кулланма.	Ф.В.Хәзрәтова; З.Г.Шәрәфет-динова; И.Җ. Хабибуллина	Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2012-191 б.
	Матур әдәбиятка тарту	Балачак аланы: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм эти-әниләр өчен хрестоматия. – Казань: РИЦ, 2011 – 560 б	Закирова К.В	Казань: РИЦ, 2011 – 560 б

3.7. Үстерешле предметлы тирәлекне оештыру үзенчәлекләре

Мохит төшенчәсе астында табигый, социаль-көнкүреш һәм (яки) мәдәни-эстетик характердагы тирәлек күздә тотыла. Бу — кешенең яшәешшартлары, аның тормыш даирәсе. Мохит махсус проектлана торганюнәлеш алырга мөмкин, һәм бу очракта аның турында шәхесне формалаштыручы мөһим фактор — белем бирү тирәлеге буларак карау күзәтелә(Т.С. Комарова, С.Л. Новоселова, Г.Н. Пантелеев, Л.П. Печко, Н.П. Сакулина, Е.О. Смирнова, Е.И. Тихеева, Е.А. Флерина, С.Т. Шацкий һ.б.).

Группалардагы белем бирү мохите баланың мәктәпкәчә балачагынтулы кыйммәтле уздыру өчен кирәкле махсус шартларны таләп итә. Предметлы үсеш мохите дигәндә баланың танып белүдә, аралашуда, хезмәт, тулаемфизик һәм рухи үсеш ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен җайлаштырылган,оештыру ягыннан формалаштырылган һәм предметлар белән тулыландырылган билгеле бер тирәлек аңлана. Үсешкә булышлык итүче предметлы мохитне заманча күзаллау баланың актив эшчәнлеген тәэмин итүне, аның субъектив позициясен формалаштыруны, иҗади сәләтләрен, мөмкинлекләренбарлык чаралар белән үстерүне үз эченә ала.

Мохит оештыругатөп таләпләр

Мәктәпкәчә оешманың үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите:

• тулы эчтәлекле, үсешкә илтүчән;
• үзгәрүчән;
• күп функцияле;
• вариатив;
• аңлаешлы;
• куркынычсызлыкны тәэмин итүчән;
• сәламәтлекне саклаучан;
• эстетик җәлеп итүчән булырга тиеш.

Мохитне оештыруныңтөп принциплары

Мәктәпкәчә учреждениенең бүлмәләрен җиһазлау куркынычсызлыкнытәэмин итә, сәламәтлекне саклый, эстетик җәлеп итә торган һәм үсешкәкитерүчән булырга тиеш. Җиһазлар балаларның буена һәм яшенә туры килергә, уенчыклар әлеге яшь өчен максималь үсеш эффектын тәэмин итәргәтиеш.

Үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите тулы эчтәлекле, өлкән кешенең һәм баланың уртак эшчәнлеге һәм балаларның мөстәкыйль эшчәнлегеөчен яраклы, бала яшенең ихтыяҗларына җавап бирерлек булырга тиеш.

Кечкенәләр төркемнәрендә балалар уенының идеясе нигезендә предметтора, шуңа күрә өлкән кеше, сабыйларда кызыксыну, танып белү омтылышы,уен бурычын кую һәм аны чишү теләге уяту өчен, һәрвакыт уен мохитен (корылмалар, уенчыклар, материаллар һ.б.) яңартып торырга тиеш. Төркем бүлмәсендә балаларның мөстәкыйль хәрәкәт активлыгы өчен шартлар тудыру:җиһазлар һәм уенчыклардан буш урын карап кую, балаларны хәрәкәтле уенэшчәнлегенә тарта торган уенчыклар белән тәэмин итү, хәрәкәт активлыгын стимуллаштыручы уенчыкларны көнгә берничә тапкыр алмаштыру сорала.

Зурлар төркемнәрендә идея уенның темасына нигезләнә, шуңа күрә төрлерәвештәге күп функцияле предметлар мохите балаларның актив хыялынуята, һәм алар, сыгылмалы модульләр, ширмалар, пәрдәләр, кублар, урындыклар кулланып, гамәлдәге уен тирәлеген һәрдаим яңача үзгәртеп коралар. Предмет-уен мохитенең үзгәрүчәнлеге балага уен тирәлегенә башканоктадан карарга, уен урынын җиһазлауда активлык күрсәтергә һәм аныңнәтиҗәләрен күрә белергә мөмкинлек бирә.

Үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите табигый характердагы объектлардан файдалану мөмкинлеген тәэмин итәргә; даими һәм эпизодик рәвештә балалар бакчасы участогында үсемлекләр үскәнне күзәтү, элементар хезмәттә катнашу, табигый материал белән тәҗрибә һәм экспериментлар үткәрү теләкләрен уятырга тиеш.Үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите балаларга тәрбияви йогынты ясаучы мәдәни тирәлек (халык сәнгате эшләнмәләре, репродукцияләр,бөек кешеләр портретлары, борынгы көнкүреш предметлары һ.б.) буларакоештырылырга тиеш.

Төркемдәге тирәлекне үсешкә китерүче күпсанлы материаллар(китаплар, уенчыклар, иҗат өчен материаллар, җиһазлар һ.б.) белән тәэминителгән аерым зоналар («үзәкләр», «почмаклар», «мәйданчыклар») рәвешендә оештырырга тәкъдим ителә. Барлык предметлар да балаларның куластында булырга тиеш.Тирәлекне шул рәвешчә оештыру мәктәпкәчә яшьтәгеләргә үзләре кызыксынган шөгыльләрне табарга, аларны көн дәвамында чиратлаштырырга ярдәм итә, ә педагогка белем бирү процессын балаларның индивидуальүзенчәлекләрен исәпкә алып нәтиҗәле оештырырга мөмкинлек бирә.

Почмакларны җиһазлау белем бирү процессын тематик планлаштырубелән туры китереп алышынырга тиеш.

Үсеш үзәкләре сыйфатында:

• сюжетлы-рольле уеннар өчен почмак;
• киенү-ясану почмагы (театральләштерелгән уеннар өчен);
• китаплар почмагы;
• басма һәм өстәл уеннар өчен зона;
• күргәзмә (балалар рәсемнәреннән, балалар иҗаты, халык осталарыэшләнмәләреннән һ.б.);
• табигать (табигатьне күзәтү) почмагы;
• спорт почмагы;
• су һәм ком белән уеннар өчен почмак;
• балаларның мөстәкыйль эшчәнлегенең төрле төрләре — конструкцияләү, сәнгати, музыкаль һ.б. эшчәнлек өчен почмаклар;
• уен тирәлеген җиңел үзгәртү өчен зур күләмле йомшак конструкцияләр(блок уенчыклар, өй, тоннельләр һ.б.) белән уен үзәге;
• уен почмагы (уенчыклар, төзү материаллары белән) булдырырга мөмкин.

Үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите хәрәкәтчән һәм җиңел үзгәрә торган динамик тирәлек булырга тиеш. Предметлы мохитне проектлаштырганда шуны онытмаска кирәк: «катып калган» (статик) предмет тирәлеге, баланың фантазиясен уятудан туктау сәбәпле, үзенең үсешкә булышлыкитү функциясен үти алмый башлый. Гомумән, динамиклык-статиклык принцибы уен тирәлекләренең хәрәкәтчәнлек дәрәҗәсенә, предмет шартларының вариантлылыгына һәм балалар эшчәнлеге характерының һәркайсына кагыла. Шуның белән бергә мохитнең билгеле бер тотрыклылыгы һәмдаимилеге — аның балалар өчен гадәтилеген, ияләнгән тирәнлек булуынтәэмин итә. Бигрәк тә бу гомуми файдалану урыннарына (китапханә, уенчыклар шкафы, күп функцияле материаллар салынган тартма һ.б.) мөнәсәбәттә шулай.

3.8. Кулланылган әдәбият

1.ОТ РОЖДЕНИЯ ДО ШКОЛЫ. Основная образовательная программа дошкольного образования / Под ред. Н.Е. Вераксы, Т. С. Комаровой, М. А. Васильевой, Э.М.Дорофеевой – 6-е изд., доп М.: МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2021. – 368 с

2.Федорова . Физическая культура для малышей. Конспекты занятий. – М.: Просвещение, 1978.- 158 с

3. Закирова К.И. Балачак аланы: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм әти-әниләр өчен хрестоматиия. Казань РИЦ, 2011

4..**И.А. Помараева, В.А. Позина** Формирование элементарных математических представлений. Вторая группа раннего возраста -М.: Мозаика-Синтез, 2016

5. Туган телдә сөйләшәбез. 2-3 яшьлек балаларны туган телдә сөйләшергә өйрәтү буенча методик кулланма / Ф.В.Хәзрәтова, З.Г. Шәрәфетдинова, И.Җ.Хабибуллина. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2012 – 191 б

6.**О.А.Соломенникова.** Ознакомление с природой в детском саду. Вторая группа раннего возраста. – М.: МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2016. - 64 с.

7. Комплексные занятия по программе “От рождения до школы” под редацией Н.Е.Вераксы, Т.С Комаровой, М.А. Васильевой,

8 .**М.Зарипова,Р.С.Исаева** ”Үстерешле уеннар” Казан 2013

Комплекслы тематик план **Кушымта №1**

Ай	Бүлек исеме	Бүлек максаты	Белем өлкәләре, тема	Максат	Тәрбияче белән балаларның бердәм эшчәнлеге:
Сентябрь	**Сау бул җәй, исәнме бакча!** Безнең балалар бакчасы 29.08 – 02.09	Балалар бакчасы шартларына ияләштерү. Балаларның социаль мөхите буларак, балалар бакчасы (бакча бинасы һәм төркем бүлмәсендә җиһазлар: шкаф, карават, уенчыклар) белән таныштыру. Балаларны бер – берсе һәм тәрбияче белән таныштыру. Балаларның бакчасына йөрү, яшьтәшләре белән аралашуның балаларда уңай эмоцияләр тудыруына ирешү.	Танып белу ”Чишенү бүлмәсен карау” .... Нәфасәти-эстетик «Безнең ярдәмчеләр карандаш һәм пумалалар» (рәсем) .... Нәфасәти-эстетик «Пластилин белән уйныйбыз»(әвәләү)	Максат: Балаларны чишенү бүлмәсе, андагы җиһазлар белән таныштыру. Бурычлар: 1) бүлмәләрдә (төркемдәге) ориентлашу тәҗрибәсе туплау; 2)Балаларның кабул итү сәләтен, игүтибарын, диологта катнашу теләген үстерү; 3)Җиһазларга сакчыл караш тәрбияләү. 32-33 бит .... Максат: Рәсем сәнгатенә кирәкле материаллар белән таныштыру. Пумала һәм карандашлар белән эшләүнең тәртибен аңлату. .... Максат: Пластилин, балчык, камыр белән таныштыру, аның белән эшләү кагыйдәләрен өйрәтү. .... Балаларның сөйләмен	Балаларны бакчадагы бүлмәләр белән таныштыру(шәфкать туташы бүлмәсе,зал,ашханә) Әңгәмә: “Минем яраткан бакчам!” Дидактик уен: “Пирамиданы төзе”, “Матрешканы җый”, “Өен тап”, “Өйгә фигураларны тутыр”, “Төсе буенча тутыр” Сюжетлы- рольле уен: “Курчак белән уйныйбыз”,“Алсу урамга җыена” Хәрәкәтле уен: “Мине тотыгыз”, “Аюны тап”, Таралыгыз!”(**ЭРҖ**) Аз хәрәкәтле уен: “Миңа тәгәрәт” Предметлы рәсемнәр карау: аю, куян , песи,

			<u>Сөйләм үсеше</u> “Безнең бакча” .... <u>Сөйләм үсеше</u> “Үчтеки – үчтеки” такмагын уку. .... <u>Танып белу</u>(ЭМКФ) .... <u>Физик үсеш</u>	үстерергә ярдәм итү, предметлы рәсемнәр карарга, анда сүрәтләнгән предметны атый белергә өйрәтү. Игътибарны, кабул итү сәләтен үстерү. Уенчыкларга карата уңай мөнәсәбәт тәрбияләү. 96 бит .... Балаларны фольклор әсәрләре белән кызыксындыру. Шигъри әсәрнең эчтәлеген аңларга өйрәтү, балаларның кабул итү сәләтен, хәтерен, уңай эмоцияләрен үстерү, нәфис сүзгә мәхәббәт тәрбияләү. 142 бит. .... Предметлы хәрәкәтне үстерү .... Төркем белән бер юнәлештә йөрү һәм йөгерүдә,чикләнгән өслектә йөгерүдә, дүртаяклап йөгерүдә,тупны ераклыкка ыргытуда кызыксыну үстерү, мөстәкыйллек тәрбияләү.	эт **(УМК).** Төзеп уйнау: “Юл төзибез”, “Өй төзибез”. Бармак уены: “Бу бармак бабай”, “Песи балалары” Әти-әниләр белән эшчәнлек (әңгәмә): Балаларга үзләре киенеп-чишенергә мөмкинлек бирергә кирәклеге турында аңлату. Балаларны урамнарда һәм юлларда үзләрен хәвефсез тотарга өйрәтү буенча эшчәнлек: <u>(айга бер тапкыр)</u> -Йөк һәм җиңел машиналар белән танышу. -“Миңа таба йөгерегез!”хәр.уены

					Йомгаклау чара-сы: экскурсияләр
	05.09-09.09 Куркынычсызлык атналыгы	Балаларны тормыш очен куркыныч булган әйберләр белән таныштыру һәм алар белән сак эш итәргә йөрәтү	Танып белү “Йомшаккай бездә кунакта” .... Нәфасәти-эстетик “Кояшка нурлар ясау” .... Нәфасәти-эстетик «Шакмаклар»(конструк)	1. Балаларның уенчыклар турында белемнәрен киңәйтү. Тәрбияче сорауларына җавап бирү осталыгы формалаштыру. Уечыклар исемнәре хисабына сүз байлыгы арттыру. 2. Тыңлау һәм сорауларга җавап бирү теләге үстерү. 3. Сөйләм этикетының гади формаларын (исәнмесез, сау булыгыз) кулланырга гадәтләндерү. Уенчыкларга сакчыл караш тәрбияләү. 33-34 бит .... Максат: Рәсем сәнгатенә кирәкле материаллар белән таныштыруны дәвам итү. Пумала һәм карандашлар белән эшләүнең тәртибен аңлатуны дәвам итү. .... Максат:Шакмаклар белән таныштыру, аларның төсләрен билгеләү: янәшә бер-берсе өстенә куеп булуын күрсәтү,кызыксыну уяту, төзеп карау теләген хуплау.	Йомгаклау чарасы:” Сакла” сайтыннан мультфильмнар карау

			<u>Сөйләм үсеше</u> “Кем нәрсә эшли?” .... <u>Сөйләм үсеше</u> “Уенчыклар бездә кунакта” .... <u>Танып белу</u>(ЭМКФ) .... <u>Физик үсеш</u>	Максат:1. Балаларның сөйләмен үстерергә ярдәм итү, рәсемнәр карарга , анда сүрәтләнгән предметларны һәм аларның сыйфатларын әйтергә. Рәсемдә сүрәтләнгән уенчыкларны, предметны өстәлдән табып исемен әйтергә. 2. Игътибарны .кабул итү сәләтен үстерү. 3.Уенчыкларга карата сакчыл мөнәсәбәт урнаштыру. .... Максат:1.Төсне, зурлыкны, эш-гамәлне белдерә торган сүзләр (зур, кечкенә, яшел, кызыл, утырт, эчерт, керт) хисабына балаларның сүз байлыгын арттыру, аралашу осталыгын формалаштыру. 2. Балаларның предметларның исеме, төсе, зурлыгы буенча табу осталыгы, сенсор тою сәләтен, игътибарын, хәтерен үстерү. 3.Уенчыкларга карата сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү. .... Предметлы хәрәкәтне үстерү .... Төркем белән бер юнәлештә	

				йөрү һм йөгерүдә,чикләнгән өслектә йөгерүдә, дүртаяклап йөгерүдә,тупны ераклыкка ыргытуда кызыксыну үстерү, мөстәкыйллек тәрбияләү.	
	Көз 12.09-16.09	Көз турында күзаллау формалаштыру Бурычлар:1. Табигатьтә,кешеләр киемендә, балалар бакчасы мәйданында сезонлы үзгәрешләр,кайбер яшелчәләр, җиләкләр турында беренчел күзаллау булдыру. 2. Бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен, хәтердә калдыра белүләрен үстеру. 3.Көзен урман җәнлекләре һәм кошларының үз-үзләрен тоту үзенчәлекләре белән таныштыру аша кызыксыну уяту.	<u>Танып белу</u> “Көзге табигать” .... <u>Нәфасәти-эстетик</u>(рәсем) Төрле төсле юллар. .... <u>Нәфасәти-эстетик</u>(әвәләү) Светофорның өч төсе. .... <u>Сөйләм үсеше</u>	Максат: 1. Табигатьтәге үзгәрешләр, кешеләрнең киеме турында гади күзаллауларын формалаштыру. 2. Балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, тәрбиячене тыңлый белү осталыгын үстерү. 3. Көзге табигатькә соклану хисләре тәрбияләү. 41-42бит .... Максат:Шөгыльгә кызыксыну уяту, чиста-пөхтә эшләргә өйрәтү, гуашьның ике төсе белән кисешеп кызыл һәм сары юллар сүрәтләү. .... Максат:Уч төпләрендә кызыл, сары, яшел пластилиннардан түгәрәкләр әвәләү. .... Максат: 1. Төсләрне белдерә	Йомгаклау чарасы: Җыелган көзге яфраклардан панно ясау. Ә. Бикчэнтаеванын “Бәтиләр” , Р. Харисньн “Учти – учти” шигыре белэн таныштыру. “Шалкан” әкиятен сөйләү, Г.Тукайның “Гали белән кәҗә” әсәрен уку. Әңгәмә:“Яфраклар нигә коела?" Дидактик уен: “Зурдан кечкенәгә тез”, “Гөмбәләрне ояларына керт”, “Конструкторлар”. Сюжетлы- рольле уен: “Өй-өй” Хәрәкәтле уен: “Бал кортлары һәм чәчәкләр” **(УМК),** “Туп

			Предметларның төсләрен тану һәм әйтү. “Паравоз” дидактик күнегүе …………………………………. <u>Сөйләм үсеше</u> “Яшелчәләр” ……………………………………. <u>Танып-белү:</u>ЭМКФ …………………………………….. <u>Физик үсеш</u>	торган сыйфат (кызыл,яшел, сары) хисабына балаларның сөйләм телен баету,”ү” авазының дөрес әйтелешен өйрәтү. 2. Балаларның игътибарын, кабул итү сәләтен, төсне тану һәм атау осталыгын үстерү. 97-98 бит. ……………………………………. Максат: 1. балаларның яшелчәләр турындагы белемнәрен ныгыту; үзлекләрен белдерә торган схзләр хисабына балаларның сүзлекләрен баету; 2. балаларның сенсор тоя сәләтен, тәрбиячене ишетү һәм сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. 3. яшелчәләр,аларның файдасы турында мәглүмат бирү. 101 бит. ………………………………………. Предметлы хәрәкәтне үстерү ………………………………………. Бурычлар:төрле юнәлештә йөгерергә,йөрергә,бер урында сикерергә,күз алдында билгеле әйберләргә тупны ыргытырга өйрәтү.Пространствода	тәгәрәтү”(**ЭРЖ**), “Кошлар оча” (маскалар кулланып **УМК)** Әйлән-бәйлән уены «Ялкау мәче» Бармак уены: “Бу бармак бабай...”Олыга утын.” Әти-әни белән эшчәнлек (әңгәмә): “Балам ничек ияләнә, үз-үзен ничек тота, өйдә нишләргә кирәк”. **Йомгаклау чарасы: Бакча териториясенә экскурсия**.

				ориентлаша белүләрен үстерү.Мөстәкыйльлек тәрбияләү.Балалар белән олылар арасында уңай эмоциональ җавап кайтару теләге уяту.	
	19.09-23.09		Танып белу “Помидор, кыяр, кишер” .... Танып-белү: ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик(рәсем) «Төсле җепләр»	1. балаларның помидор, кыяр, кишер турындагы белемнәрен ныгыту; помидор, кыяр, кишернең форма, төс, тәм үзенчәлекләре (кызыл, йомшак, шома, тәмле, сусыл, шар формасындагы помидор; яшел, каты, шома, кытыршы кыяр; шома, кызыл, тәмле, каты кишер) белән таныштыру; 2. балаларның сенсор тою сәләтен, тәрбиячене ишетү һәм сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Балаларда, зурлар хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү. .... Предметлы хәрәкәтне үстерү .... Өстән аска таба өзмичә тигез, туры сызыклар сызарга өйрәтү: карандашны дөрес тота белү, эстетик тойгылар булдыру.	Йомгаклау чарасы:“Иржан “ мультфильмнарын карау

			Нәфасәти-эстетик(конструк) «Башня төзү» .... Сөйләм үсеше. “Урманда” .... Сөйләм үсеше “Җил исә” уен күнегүе.	Бурычлар: Шакмак өстенә шакмак куеп башня төзергә өйрәтү,эшчәнлеккә кызыксыну уяту .... Бурычлар:1) балаларның олылар белән аралашу теләген хуплау, исем һәм сыйфатларны кулланырга өйрәтү: йомшак йонлы койрык, озын колаклы куян, юан тәпиле аю, соры бүре; кыргый хайваннарның тышкы билгеләрен һәм гадәтләрен белдерә торган сүзләр хисабына сүзлекне активлаштыру (төлке бара, куян сикерә, аю алпан-тилпән йөри һ.б.); 2) ишетү игътибарын, координацияне, ритм хисен үстерү; 3) кыргый хайваннарга карата кызыксыну тәрбияләү. 104 бит .... 1)Балаларның төсләр	

			“Кем нәрсә ашый?”дидактик күнегүе. .... <u>Физик үсеш</u>	турындагы күзаллавын ныгытырга. Җәнлекләрнең нәрсә ашавы турындагы белемнәрен ачыкларга, ялап эчә, кимерә, чүпли, ашый дигән фигыльләрне сөйләмдә активлаштырырга. Авыз аша һаваны әкрен, салмак кына чыгарырга өйрәтергә. 2)Сөйләм сулышын, игътибарны, күзәтүчәнлекне үстерергә. 3)Җәнлекләргә, кошларга карата кызыксыну тәрбияләргә. 103-104 бит. .... Бурычлар:төрле юнәлештә йөгерергә,йөрергә,бер урында сикерергә,күз алдында билгеле әйберләргә тупны ыргытырга өйрәтү.Пространствода ориентлаша белүләрен үстерү.Мөстәкыйльлек тәрбияләү.Балалар белән олылар арасында уңай эмоциональ җавап кайтару теләге уяту.	

Октябрь	Әдәп төбе-матур гадәт. 26.09 – 30.09		Танып- белү үсеше Минем исемем бар .... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик(рәсем) «Күз» .... Нәфасәти-эстетик(әвәләү)	Максат: баланы үзенең, әти – әнисенең, туганнарының исемнәрен истә калдырырга ярдәм итү. Бурычлар: 1) исемнәрне истә калдырырга, оялчанлыкны җиңәргә ярдәм итү; 2) тәрбияче әйткәнне ишетергә һәм анларга, кайбер фразаларны (Минем исеме Алсу) кабатларга күнектерү, хәтерне, игътибарны үстерү; 3) балаларда зурларга һәм яшьтәшләренә карата ягымлылык, дустанә мөнәсәбәт тәрбияләү. 53-54 бит, **УМК** .... Предметларны формалары буенча таный белергә һәм исемнәрен атарга өйрәтү (кубик, шар).Предметларны хәрәкәткә китерә белүне формалаштыру: предметны тәгәрәтү, кую, контуры буенча уч төбе белән йөртү. .... Максат:Балаларда эстетик зәвык тәрбияләү, агачта, җирдә яфрак ясарга өйрәтү. .... Максат: Уч төпләрендә	Көз айларында туган балаларның туган көннәрен билгеләп үтү. Әңгәмә: “Бу мин”,”Минем гаиләм”. Музыка тыңлау: “Әбием җыры”(аудиоязма **УМК)** Дидактик уен: “Пирамиданы төзе”,”Бауларны бәйлә”, “Шундый укны алып кил”, “Кемнең өе”. Сюжетлы- рольле уен: “Дәү әнидә кунакта”, “Курчаклар кунак җыя”, “Өй-өй”. “Без үнике кыз идек”(**ЭРЖ)** Хәрәкәтле уен: “Әби һәм кәбестәләр”(**УМК**), “Тупларны җый”, “Кошлар оча”(**УМК** маскаларын файдаланып), “Бабай

			« Әбигә коймаклар » .... <u>Сөйләм үсеше</u> “Алсу бүлмәсе” .... <u>Сөйләм үсеше</u> “Бу өйдә кем яши?” дидактик уены .... <u>Физик үсеш</u>	түгәрәкләп тәгәрәтә белүне ныгыту, әвәләп ясауга кызыксыну уяту. .... Максат: Балаларны өй җиһазларын таный һәм атый белергә өйрәтү, сүзлекне активлаштыру, сөйләмнең грамматик төзелешен камилләштерү, балаларда уңай эмоөияләр, кызыксынучанлык булдыру, бергэлэп шөгыльләнү теләге тәрбияләү. .... Төркемгә йөрүче балаларның исемнәрен истә калдырырга ярдәм итү, сорауны белдерә торган сүзләрне кулланырга өйрәтү. Логик фикерләү сәләтен үстерү. Үзләре яшәгән авылга карата игътибарлылык тәрбияләү. **УМК** .... Төркем белән төрле юнәлештә йөрү һәм йөгерүдә күнектерү.Алга таба сикерүгә,юнәлешне үзгәртеп үрмәләргә өйрәтү. Мөстәкыйльлек,инициатива тәрбияләү.Төсләрне аера белүләрен ныгыту.	һәм оныклар”, “Агачка кадәр йөгер”, “Энә белән җеп”(**ЭРЖ**)“Туп тәгәри”. Матур әдәбият уку : “Бу мин” В.Ураксина шигырен уку Балаларны урамнарда һәм юлларда үзләрен хәвефсез тотарга өйрәтү буенча эшчәнлек: <u>(айга бер тапкыр)</u> -“Ике бертөрле автомобильне эзләп тап”дид.уены **Йомгаклау чарасы: “Иржан” мультфильмнар сериясеннән мультфильмнар карау**

		Балада, кеше буларак, үзе турында күзаллау булдыру; кеше гәүдәсенең төп өлешләре һәм аларның ни өчен кирәклеге белән таныштыру. Үз исемен, гаилә әгъзаларының исемнәрен белүләренә ирешү. Нәрсәнең яхшы, нәрсәнең начар булуы, сәламәт тормыш образы турында башлангыч күзаллау булдыру.			
	03.10-07.10		Танып белү.	Максат: организм һәм аның	Әңгәмә: “Минем өем”

	«Алтын көз» Мин дөньяның бер кешесе»		“Бу - мин”. .... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик(рәсем) «Керпегә көзге яфраклар арасына качарга ярдәм итәбез”.	өлешләре турында балаларда күзаллау формалаштыру. Бурычлар: 1) үзләрен бербөтен итеп кабул итәргә өйрәтү, гәүдә өлешләре турында белемнәрне ачыклау һәм ныгыту; 2) гәүдә өлешләренең атамалары хисабына балаларның сүзлеген активлаштыру; 3) үзеңне, гәүдә өлешләренне ярату,игътибарлы булу, культура-гигиена күнекмәләрен үтәү теләге уяту. 54-56 ,**УМК** .... предметларны формалары буенча таный белергә һәм исемнәрен атарга өйрәтү (кубик, шар). Предметларны хәрәкәткә китерә белүне формалаштыру: предметны тәгәрәтү, кую, контуры буенча уч төбе белән йөртү. .... Максат: Бармакны буяуга манып альбом битенә яфраклар ясарга өйрәтү.,кемгәдер ярдәм итә алуларына төшендерү.Буяу төсен сайларга ярдәм итү.	Дидактик уен: “Пирамиданы төзе”, “Бауны бәйлә”, “Гөмбәләрне оясына керт”. Сюжетлы- рольле уен: “Курчак чәй эчә”, “Көзге бакчага сәяхәт”. Хәрәкәтле уен: “Песи һәм тычканнар” **(УМК),** “Аю янында, урманда!”(**ЭРҖ**), Чәчәкләр һәм бал кортлары”(**УМК**), “Мине куып тотыгыз”, “Чыпчыклар һәм автомобиль”(**УМК**), “Давыл”(**ЭРҖ**), “Кошлар оча”. Төзеп уйнау: “Өй төзим”. Әти-әниләр белән әңгәмә: “2-3яшьлек балалар белән уйнау өчен отышлы уеннар” Матур әдәбият уку: “Әйдә танышабыз”,УМК,№1. 2,363 бит

			…………………………………… Нәфасәти-эстетик(конструк) “Машиналар өчен киң юллар” …………………………………… Сөйләм усеше “Исемең матур” …………………………………… Сөйләм үсеше Сюжетлы рәсемнәр карау …………………………………… Физик үсеш	…………………………………… Балаларга киң төшенчәсен бирү.Бергәләп киң юллар төзү. Кирпечләрне тигез итеп бер-бер артлы тезергә өйрәтү. Ясаган корылмалары белән уен җәелдерү …………………………………… Балаларны үз исемен, әти-әнисенең,иптәшләренең исемнәрен хәтердә калдырырга,эндәшкәндә ачык итеп исеме белән эндәшергә өйрәтү. **УМК, №1.1,32 бит** …………………………………… Балаларны рәсемдә нәрсә сүрәтләнгәнен аңларга өйрәтү;тәрбияче сорауларына бирү аша персонажлар арасындагы бәйлелекне ачыклау;сөйләмнәрен активлаштыру. …………………………………… Төркем белән төрле юнәлештә йөрү һәм йөгерүдә күнектерү.Алга таба сикерүгә,юнәлешне үзгәртеп үрмәләргә өйрәтү. Мөстәкыйльлек,инициатива тәрбияләү.Төсләрне аера белүләрен ныгыту.	Йомгаклау чарасы:Гайлә фотографияләреннән ясалган коллаҗлар ярдәмендә гайлә альбомы төзү

	Минем әйләнә – тирәм 10.10 – 14.10	Баларны туган авыллары: анның исеме,объектлары(урам,йорт,кибет,шифаханә) һәм транспорт, һөнәрләр(табиб, сатучы) белән таныштыру.	Танып белү Бакча тирәли сәяхәт .... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик(рәсем) « Уенчыклар өчен матур юл ясыйбыз” .... Нәфасәти-эстетик(әвәләү) «Витаминнар» (әвәләү)	Әйләнә - тирәнең матурлыгына соклана белү,аңа сак караш тәрбияләү,күзәтүчәнлекләрен үстерү. .... Максат: Буяу белән эшләргә кызыксыну уяту. Пумаланы вакытында буярга чылатып, тигез итеп буяу төшереп кыска һәм озын сызыклар сызу.Кәгазь битен ирекле кулланып юл ясарга өйрәтү. .... Әвәләүгә кызыксындыру формалаштыру.Сыгылмалы материалның үзлекләре белән таныштыруны дәвам итү. Зур кисәктән вак кисәкләр өзеп алу һәм түгәрәкләр әвәләү.	“Минем яраткан уенчыкларым” темасына әти-әниләр белән иҗат күргәзмәсе. Әңгәмә: “Минем өем”. Дидактик уен: “Шнурны бәйлә”, “Бу нинди төс”,”Чәчәкләрнең урталарын тап”. Сюжетлы- рольле уен: “Чәй эчәбез”, “Карусель”, “Мин әнигә булышам...”. Хәрәкәтле уен: “Бал кортлары һәм чәчәкләр”, “Бүре һәм куяннар” (маскалар белән **УМК),** “Кошлар” (маскалар белән **УМК**), “Балалар һәм аю” (маскалар белән **УМК),** “Куышу”(**ЭРЖ**), “Кояш һәм болыт”, “Яфраклар оча”, “Зур туп”(**ЭРЖ**). Бармак уены: “Бу

			Сөйләм үсеше. “Алсу бездә кунакта” .... Сөйләм үсеше. Әминәнең туган көненә килегез .... Физик үсеш	.... Балаларга һөнәрләр турында мәгълумат бирү,грамматик яктан җөмләләрне дөрес кулланырга өйрәтүне дәвам итү.Хәтерне,күзәтүчәнлекне үстерү.Һөнәрләргә карата кызыксыну тәрбияләү. .... [к] авазының сөйләмдә дөрес әйтелешен ныгыту,сүзлекне баету,активлаштыру.Инициативалы сөйләмне үстерү,башкаларга мөрәҗәгать итәргә теләк тудыру.Үзара аралашуга омтылыш тәрбияләү. .... Колоннада бер-бер артлы төрле юнәлештә йөрү һәм йөгерүдә күнектерү.Тупны капка аша тәгәрәтүдә,капка эченә үрмәләп кертүдә, үрмәләп чыгуда күнектерү. Игътибарлылык, мөстәкыйльлек,инициатива, хәрәкәтләргә карата уңай мөнәсәбәт тәрбияләү.	бармак әби...” Әти-әниләр белән эшчәнлек, әңгәмә: “ Алмаш киемнәр турында”.
	17.10-21.10 “Мин уңыш җыйдым”		Танып белү. “Безнең урам”	Балаларны урам, андагы объектлар, күренешләр белән таныштыру. Бурычлар: 1) балаларга урам турында гади төшенчәләр	Әңгәмә: “һәр әйбернең үз урыны бар”. Дидактик уен: “Бу нинди төс”, “Зурдан

			      .... <u>Танып-белү:ЭМКФ</u> Түгәрәк, квадрат. .... <u>Нәфасәти-эстетик</u>(рәсем) “Тычканнарга өннәрендә качарга ярдәм итәбез” .... <u>Нәфасәти-эстетик</u> (конструк) “Машиналар өчен тар юллар төзибез.” .... <u>Сөйләм үсеше.</u> “Йөкләмәләр” дидактик күнегүе	бирү; 2) балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, сүз байлыгын үстерү; 3) урам, андагы объектлар белән кызыксындыру. .... предметларны фор-малары буенча та-ный белергә һәм исемнәрен атарга өйрәтү(кирпеч, шар). Предметларны хәрәкәткә китерә белүне формлаштыру: гади корылмалар төзеп карау .... Балаларда ярдәмгә килү теләге уяту.Буяу белән эшләргә кызыксыну уятуныдәвам итү, түгәрәк форманы буярга өйрәтү .... Балаларга тар төшенчәсен бирү.Бергәләп тар юллар төзү. Кирпечләрне тигез итеп бер-бер артлы тезергә өйрәтү. Ясаган корылмалары белән уен җәелдерү .... Тәрбияче кушканны ахырга кадәр тыңлап бетерергә,аңларга өйрәтү.”Өскә күтәр”-“Аска төшер” кебек капма-каршы	кечкенәгә тез”. Сюжетлы- рольле уен: “Курчак киенә”, “Без төзүчеләр”. Хәрәкәтле уен: “Куян сикерә” (маскалар кулланып **УМК),** “Яңгыр һәм кояш”, “Без шоферлар”, “Бүреләр һәм куяннар” (маскалар кулланып **УМК),** “Чәчәкләр”(**ЭРЖ**), “Минем янга йөгерегез”, “Этләр йөри”, Төлке һәм куяннар”, “Шар оча”, “Соры чыпчык юына”, “Тупны кәрзингә сал”, “Капкадан чыгабыз”, “Аю янянда, урманда!”(**ЭРЖ**). Бармак уены: “Бу бармак әби...” Төзеп уйнау: “Конструкторлар”, “Капка”. “Маэмай” Җ. Тәрҗеманова (матур

	 ______________ 24.10-28.11 “Табигатне саклыйк”		.... <u>Сөйләм үсеше</u> Минем гаиләм .... <u>Физик үсеш</u> ____________________________ <u>Танып-белү үсеше</u> Һәр әйбернең үз урыны бар .... Танып-белү:ЭМКФ	күрсәтмәләрне үтәүләренә ирешү. .... Сөйләмдә ягымлы сүзләрне кулланырга өйрәтү,(ә)авазынын әйтелешен ныгыту.Хәтерләрен үстерү.Гаилә әгъзаларына ихтирам тәрбияләү. .... Колоннада бер-бер артлы төрле юнәлештә йөрү һәм йөгерүдә күнектерү.Тупны капка аша тәгәрәтүдә,капка эченә үрмәләп кертүдә, үрмәләп чыгуда күнектерү. Игътибарлылык, мөстәкыйльлек,инициатива, хәрәкәтләргә карата уңай мөнәсәбәт тәрбияләү ________________________ Балаларга һәр әйбернең аерым урыны барлыгын һәм аның һәрвакыт шунда торырга тиешлеген аңлату.Үзләренең кием,сөлге шкафларын,урын-җирләрен танырга өйрәтү. **УМК**,№1.1,35 бит .... предметларны формалары буенча таный белергә һәм	әдәбият уку). Әти-әниләр белән эшчәнлек(әңгәмә): “Уңайлы, файдалы аяк киеме”. Йомгаклау чарасы:Көзге могҗиза» кургәзмә __________________________ Әңгәмә: “Балтач

			……………………………………… Сөйләм үсеше Дидактик күнегү “Җил” А.Бартоның “Кем ничек кчкыра” шшигырен уку ……………………………………… Сөйләм үсеше: “Бүре һәм кәҗә бәтиләре” әкиятен уку …………………………………… Нәфасәти-эстетик (рәсем) Алмалар коела ………………………………… Нәфасәти-эстетик (әвәләү) Яфраклар коела ……………………………………… Физик үсеш	исемнәрен атарга өйрәтү (кирпеч, кубик). Гади корылмалар төзеп карый белүне формалаштыру. …………………………………… Солтаннар ярдәмендә һаваны авыз аша әкрен генә чыгарырга өйрәтү.Балаларны яңа шигырь белән таныштыру. ……………………………………… Әкият белән таныштыру.Әкияттә катнашырга теләк уяту ……………………………………… Бармакны буяуга манып биткә тәшерергә өйрәтү.Альбом битендә ориентлаша белүне үстерү. ……………………………………… Бөтен кисәктән пластилинны бүлеп алырга,әзер җирлеккә ябыштырырга өйрәтү.Бармак чукларын үстерү. ……………………………………… Колоннада бер-бер артлы төрле юнәлештә йөрү һәм йөгерүдә күнектерү. Йөгергәндә адым биеклеген киртә биеклегенә туры китерергә,тупны тәгәрәтергә һәм тотарга, киртәләр аша үрмәләп	авылы”. Дидактик уен: “Өйгә фигураларны тутыр”, “Ишегалдында”, “Кием сайла”. Сюжетлы- рольле уен: “Алсу урамга җыена”, “Өстәл җыештырабыз”. Төзеп уйнау: “Койма төзибез”. Хәрәкәтле уен: “Автомобиль һәм Чыпчыклар” **(УМК),** “Мине тот”, “Кояш һәм яңгыр”, “Аю янында, урманда”(**ЭРҖ**). Бармак уены: “Бу өйдә кем яши”. **ЭРҖ** “Шаян казлар”(рус халкының җырлы уены) Әти-әниләр белән эшчәнлек (әңгәмә):Иҗат күргәзмәсенә кагылышлы сорауларны ачыклау. Йомгаклау чарасы:

				чыгуда күнектерү.Алга таба сикерә белүләрен,фома төшенчәләрен ныгыту. Игътибарлылык, җитезлек, мөстәкыйльлек, тәрбияләү.	Бакча тирәли экскурсия. Балаларны урамнарда һәм юлларда үзләрен хәвефсез тотарга өйрәтү буенча эшчәнлек: (айга бер тапкыр) - Автобус белән танышу. -“ “Кошлар һәм автомобиль”хәр.уены
Ноябрь.	Без китаплар ератабыз 31.10-04.11	Балада, кеше буларак, үзе турында күзаллау булдыру; кеше гәүдәсенең төп өлешләре һәм аларның ни өчен кирәклеге белән таныштыру. Үз исемен, гаилә әгъзаларының исемнәрен белүләренә ирешү. Нәрсәнең яхшы, нәрсәнең начар булуы, сәламәт тормыш образы турында башлангыч күзаллау булдыру.	Танып белу “Безнең урам”	Максат: балаларны урам, андагы объектлар, күренешләр белән таныштыру. Бурычлар: 1) балаларга урам турында гади төшенчәләр бирү; 2) балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, сүз байлыгын үстерү; 3) урам, андагы объектлар белән кызыксындыру. 59-61 бит. Урам макеты: Уенчыклар кибете, светофор, полиция хезмәткәретрамвай, автобус, КамАЗ машинасы,	Әти-әниләр белән берлектә балаларның ераткан китапларыннан күргәзмә оештыру Әңгәмә: “Матур китап”, “Өйдәге китаплар”. Дидактик уен: Милли тәрбия зонасында дидактик уеннар(**ЭРЖ**)“Констрк утор”, “Кайсы улактан тәгәрәтик”, “Бу кайсы әкияттән”, “Шундый укны кәрзингә сал”. Сюжетлы- рольле уен:

			……………………………………… Танып-белү:ЭМКФ ……………………………………… Нәфасәти-эстетик(рәсем) «Пумала ни сөйли?» ……………………………………… Нәфасәти-эстетик(конструк) « Алсу курчакка өстәл һәм урындык » …………………………………… Сөйләм үсеше. Дидактик күнегүләр.Кубик һәм кирпечләр белән уеннар	балалар бакчасы, йортлар, Йосыф исемле курчак ……………………………………… Максат:предметларны формалары буенча таный белергә һәм исемнәрен атарга өйрәтү(кубик, шар,кирпеч). Предметларлы хәрәкәтне камилләштерү. ……………………………………… Максат:Балаларны яңа рәсемләү материалы буяулар беләнкызыксындыру.Буяу материалларына карата сак караш тәрбияләү, пумаланы дөрес тотарга, буяуга манчырга, суда юып киптерергә өйрәтү. ……………………………………… Шакмак өстенә кирпеч куеп өстәл һәм шакмак янына кирпечне горизонталь куеп урындык ясарга өйрәтүне дәвам итү. Ясаган корылмалары белән уен җәелдерү. ……………………………………… Балаларны төсләрне аерырга,атарга өйрәтү.Сөйләм телен активлаштыруга юнәлтелгән	“Китап кибете”, “Без китаплар карыйбыз”, “Курчак чәй эчә”, “Курчак йоклый”,”Әкиятче”. Хәрәкәтле уен: “Шарлар оча”, “Кар, кар, кар ява”, “Күгәрченнәр” (маскалар куллаынп **УМК),** “Чәчәкләр һәм бал кортлары” (маскалар кулланып **УМК),** “Куян сикерә”, “Кыргый хайваннар” (маскалар кулланып **УМК).** Бармак уены: “Бармаклар ял итә...” Төзеп уйнау: “Минем өем”. “Яратам” Ш.Маннур (матур әдәбият уку). Әти-әниләр белән эшчәнлек,әңгәмә: “Мөстәкыйльлек тәрбиялик”. Йомгаклау чарасы: Әти-әниләр белән

			.... Сөйләм үсеше Китаплар белән кызыксыну .... Физик үсеш	тәрбияче сорауларын үтәүгә теләк булдыру. .... Балаларда китапларга кызыксыну уяту.Рәсемнәрен карарга,укылган әкиятләрне тыңларга өйрәтү.Китапларны билгеле урынга гына куярга күнектерү. **УМК**,№1.1,42 бит .... Колоннада бер-бер артлы төрле юнәлештә йөрү һәм йөгерүдә күнектерү. Йөгергәндә адым биеклеген киртә биеклегенә туры китерергә,тупны тәгәрәтергә һәм тотарга, киртәләр аша үрмәләп чыгуда күнектерү.Алга таба сикерә белүләрен,фома төшенчәләрен ныгыту. Игътибарлылык, җитезлек, мөстәкыйльлек, тәрбияләү.	берлектә балаларның яраткан китапларыннан күргәзмә оештыру
	Яңа ел бәйрәме 07.11 – 11.11	Яңа ел бәйрәменә кагылышлы эшчәнлекнең барлык төрен (уен, коммуникатив эшчәнлек, хезмәт, танып белү, тикшеренү, продуктив, музыкаль эшчәнлекләр, укулар) оештыру.	Танып белу. "Электр лампасы белән таныштыру"	Электр турында балаларга гади төшенчә бирү;электр,ток,чыбык,өзгеч сүзләре хисабына сүзлекне үстерү.Ток белән бәйләнешле булган куркынычсызлык кагыйдәләрен балалргга җиткерү.Сакчыллык тәрбияләү.	Яңа ел бәйрәме үткәрү. Әңгәмә: "Без суыктан курыкмыйбыз". Дидактик уен: "Төсенә карап тутыр", "Зурдан кечкенәгә тез", "Шундый ук төсне тап", "Машинаны

			…………………………………. Танып-белү:ЭМКФ …………………………………. Нәфасәти-эстетик(рәсем) “Зур һәм кечкенә эзләр” рәсем …………………………………. Нәфасәти-эстетик(әвәләү) “Йомры күмәч” …………………………………. Сөйләм үсеше. Купшы чыршы	……………………………………… Максат:контраст зурлыктагы предметларны таный һәм аера белүне;аларны сүзләр белән белдерүне үстерү:зур,кечкенә. ……………………………………… Максат:Бармак белән рәсем ясарга өйрәтүне дәвам итү.Бармак бите белән таплар калдыру. …………………………………… Камырның үзлекләре белән таныштыруны дәвам итү(йомшак кисәкләргә бүлгәләргә, кысарга мөмкин).Әвәләүгә кызыксыну уяту. ………………………………… Сузык һәм тартык авазларны, аваз ияртемнәрен ачык әйтергә, сыйфатларны дөрес кулланырга күнектерү, төбендә сүзен сөйләмдә кулланырга өйрәтү; сорауларга җавап бирү осталыгын,игътибарны, күзәтүчәнлекне үстерү; табигатькә соклану хисләре тәрбияләү. Бүлмәгә бизәлгән чыршы куела, конфетлар салынгпн “тылсымлы” капчык,	гаражга керт”. Сюжетлы- рольле уен: “Курчак киенә”, “Курчак юына”, Хәрәкәтле уен: “Куян сикерә” (маскалар кулланып **УМК),** “Шаян казлар” (**ЭРҖ),** “Чәчәкләр һәм бал кортлары” (маскалар кулланып **УМК),** “Без шоферлар”, “Тилгән”(**ЭРҖ),** “Таякка кадәр йөгер”. “Ул зур үскән” З.Туфайлова (матур әдәбият уку). Әти-әниләр белән эшчәндек, әңгәмә: “Балагыз аралашамы?”.

			.... Сөйләм үсеше Дидактик күнегү “Моны мин уйлап таптым” .... Физик үсеш	күнелле бию көе аудиоязмасы, **УМК** битлекләре 112 бит. .... Берничә уенчыкның(2-3 уенчык) эш-хәрәкәтен берләштереп уйнау,килеп чыккан нәтиҗәне аңлатып бирергә өйрәтү. .... Балаларны төрле шартларда йөгерергә өйрәтү,алга таба сикерергә,бормалы юл буйлап үрмәләргә өйрәтү.Координация,тигезлекне саклый белүләрен үстерү. Мөстәкыйльлек, активлык тәрбияләү.	
	14.11 – 18.11 Туган авылым.районым		Танып белу “Гирлянда” .... Танып-белү:ЭМКФ	Балалпрга гирлянда турында башлангыч белемнәр бирү,электр тогы турында белемнәрен ныгыту,кызыл,яшел, сары төсләрне таный һәм аера белергә күнектерү.Балаларның кызыксынучанлыкларын, шатлык хисләрен үстерү.Күмәк эшчәнлектә катнашу теләге тәрбияләү. .... Максат:контраст зурлыктагы предметларны таный һәм	Әңгәмә: “Беренче кар”. “Кышкы киемнәр” Дидактик уен: “Шарны бәйлә”, “Курчакны киендер”, “Кар бабай яса”, “Светофорның өч күзе”, “Гөмбәләрне өенә керт”. Сюжетлы- рольле уен: “Курчак чәй эчә”, “Курчак киенә”, “Курчак юына”.

			………………………………. Нәфасәти-эстетик(рәсем) « Курчакларга алма » ………………………………. Нәфасәти-эстетик(конструк) «Алсу курчак өчен карават» …………………………………. Сөйләм үсеше Куян чыршы янында …………………………………. Сөйләм үсеше Сюжетлы картиналар карау	аера белүне;аларны сүзләр белән белдерүне үстерү:зур,кечкенә . ……………………………………. Максат:Түгәрәк формасындагы әйберләрне ясарга өйрәтү.Карандаш белән эшләүне күнектерү. ……………………………………. Максат: Бер кирпечне яткырып, икенчесен тар ягы белән бастырып кую конструкциясен өйрәтү …………………………………… Сөйләмдә бәйлек сүзләрне кулланырга, кайда? Кая? Сорауларына җавап бирергә, тәрбияче һәм иптәшләре белән ирекле аралашырга өйрәтүне дәвам итү, тавыш көчен дөрес куллану осталыгын формалаштыру, игътибарны үстерү, тәрбияче күрсәтмәләрен үтәүдә күнектерү. Нәфис сүзгә кызыксыну тәрбияләү. …………………………………. Балаларга картинаның эчтәлеген аңларга булышу; карау процессында сөйләм телен активлаштыру, кечкенә	Хәрәкәтле уен: “Шауламагыз”, “Туп тәгәрәтү”(**ЭРҖ**), “Кар бөртекләре”, “Куяннар” (маскалар кулланып **УМК),** “Песи һәм тычканнар” (маскалар кулланып **УМК**), “Давыл”(**ЭРҖ**) . Төзеп уйнау: “Конструктор”. Бармак уены: “Әнкәгез сезне эзли”. “Беренче адым” шигырен уку Ә.Бикчәнтәева (матур әдәбият уку). Йомгаклау чарасы:”Татарстан-туган җирем”почмагындагы альбомнарны тулыландыру

			.... Физик үсеш	сүзтезмәләрне һәм сүзләрне әйтеп бетерергә күнектерү. .... Балаларны төрле шартларда йөгерергә өйрәтү,алга таба сикерергә,бормалы юл буйлап үрмәләргә өйрәтү.Координация,тигезлек не саклый белүләрен үстерү. Мөстәкыйльлек, активлык тәрбияләү.	
	21.11-25.11		Танып-белү үсеше “Чанада шуабыз” рәсемен карау .... Танып-белү:ЭМКФ .... Сөйләм үсеше Песи һәм кәҗә чыршы янында	Балаларны рәсемне карарга, аның эчтәлеген аңларга, сорауларга җавап бирергә өйрәтүне дүвам итү. Диалогик сөйләмнәрен, күзәтүчәнлекләрен,күрсәтмә-образлы фикерләүләрен үстерү; кышкы матурлыкны күрә белергә өйрәтү. .... Максат:контраст зурлыктагы предметларны таный һәм аера белүне;аларны сүзләр белән белдерүне үстерү:зур кубиклар,кечкенә кубиклар. Гади корылмалар төзи белүне формалаштыру. .... Балаларны тәрбияче соравына җавап бирергә өйрәтүне дәвам итү.Тәрбияче күрсәтмәләрен үтәү	Әңгәмә: “Буран дулый” “Кыш нигә ак?” Дидатик уен: “Төсе буенча җый һәм әйт”, “Бауны керт”, “Туры китер”. Сюжетлы- рольле уен: “Алсу курчак авырып китте”, “Курчак киенә”, “Дәү әнидә кунакта”, “Курчак чәчен матурлый”. Хәрәкәтле уен: “Курчак белән куыш уены” **(УМК),** “Йонлач көчек” **(УМК),** “Кара урманда аю янында” **(УМК),** “Кояш һәм кар” **(УМК).**

			…………………………………… <u>Сөйләм үсеше</u> …………………………………… <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (рәсем) Чыршының ботаклары ……………………………………… <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (әвәләү) Керпегә тәлинкә әвәлибез һәм сөт белән сыйлыйбыз. ……………………………………… <u>Физик үсеш</u>	осталыгын үстерү.Хайваннарга карата шәфкатьлелек тәрбияләү. ……………………………………… Балаларны объектның урынын билгеләргә һәм атарга күнектерү; хәтерләрен үстерү …………………. Чыршы агачына карата сакчыл караш тәрбияләү.Агачны таный, исемен әйтә белергә өйрәтү.Яшел гуашь белән вертикаль сызыклар сызарга өйрәтүне дәвам итү. ……………………………………… Сыгылмалы материалга кызыксыну уятуны дәвам итү.Гади алымнар (кысу,сыту) белән тәлинкә ясау һәм аны унда куллану. ……………………………………… Балаларны төрле юнәлештә йөгерергә күнектерү,алга	Удмурт халык уены: “Куышу” (**ЭРҖ).** Рус халык уены: “Аю янында урманда” **(ЭРҖ).** Бармак уены: “Куян һәм барабан” **(УМК),** “Кар әвәләү” **(УМК),** “Минем шарым” **(УМК).** Картина карау: “Урманда кыш” **(УМК).** “Песи нечкәбил” (матур әдәбият уку).

				таба сикерергә,юнәлешне үзгәртеп үрмәләргә өйрәтү. Мөстәкыйльлек,инициатива тәрбияләү.Төсләрне аера белүләрен ныгыту.	
Декабрь	28.11 –02.12 «Мин бәхетле.мин хокуклы»		Танып белу Кышкы сукмактан бакча тирәли экскурсия .... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Карлы урам” .... Нәфасәти-эстетик үсеш (әвәләү) “Кар йомарламнары”	Максат: 1.Таныш булмаган урыннарда тезелеп йөрергә өйрәтү. 2. Кыш билгеләрен эзләп табу, зиһенгә алу. 3.Кышкы табигать белән соклану, аңа кызыксыну тәрбияләү. .... Максат:контраст зурлыктагы предметларны таный һәм аера белүне;аларны сүзләр белән белдерүне үстерү:зур шар,кечкенә шар.Предметлы хәрәкәтне камилләштерү .... Максат:Пумала белән дөрес тотып таплар ясарга өйрәтүне дәвам итү. Табигатькүренешләре турында белемнәренүстерү. Рәсемгә кызыксыну уяту. .... Уч төпләрендә түгәрәкләп тәгәрәтеп шар әвәләү, ак төсне аерырга өйрәтү.	Әңгәмә: “Кыш килде”. Дидактик уен: “Зурдан кечкенәгә тез”, “Бу нинди төс”. Сюжетлы- рольле уен: “Курчак чәй эчә”, “Курчак йоклый”, “Алсу урамга чыга”. Хәрәкәтле уен: “Кошлар” (маскалар кулланып **УМК**), “Шауламагыз” (**УМК**), “Шоферлар”, “Кем ераккарак ыргыта”, “Чәчәкләр һәм бал кортлары”, “Куышу”(**ЭРЖ**), “Машина һәм чыпчыклар”(**УМК**), “Капка аша чыгабыз”, “Мине куып тотыгыз”,”Энә белән жеп”(**ЭРЖ**). Төзеп уйнау: “Манара төзү”, “Конструктор”.

			Сөйләм усеше “Тылсымлы таякчык” .... Сөйләм үсеше Дидактик уен “Каурыйны тот” .... Физик үсеш	Сузык һәм тартык авазларны,аерым сүзләрне ачык итеп әйтергә өйрәтү,төсләрне ныгыту.Балаларның ишетү осталыгын үстерү.Бергәләп шөгыльәнү теләге тәрбияләү. .... Балаларны кызыл,яшел,сары төсләрне танырга һәм атарга өйрәтү.Тәрбияче артыннан гади сүзтезмәләр кабатларга күнектерү. .... Балаларны төрле юнәлештә йөгерергә күнектерү,алга таба сикерергә,юнәлешне үзгәртеп үрмәләргә өйрәтү. Мөстәкыйльлек,инициатива тәрбияләү.Төсләрне аера белүләрен ныгыту.	Бармак уены: “Бу бармакка...” “Карга әйтә” эндәшен уку Балаларны урамнарда һәм юлларда үзләрен хәвефсез тотарга өйрәтү буенча эшчәнлек: (айга бер тапкыр) - Йөк һәм маршрут буенча йөрүче транспорт чаралары белән танышу. Йомгаклау чарасы:”Бала хокукларын яклау буенча курчак театры”
	05.12 – 09.12 “Салкын кыш”		Танып белу. “Камил чыршы янында” рәсемен карау **УМК картинасын куллану** .... Танып-белү:ЭМКФ	Рәсемдә күргәннәрне тасвирлап сөйләргә өйрәтү.Яңа ел бәйрәме турындагы белемнәрен үстерү. .... Максат:контраст зурлыктагы предметларны таный һәм аера белүне;аларны сүзләр белән белдерүне үстерү:зур,кечкенә(кубиклар, шарлар)	Әңгәмә: “Бәйрәм җитә” “Кыш бабай” Дидактик уен: “Зурдан кечкенәгә тез”, “Шнурны бәйлә”, “Төймәлә”, “Замокны күтәр”. Сюжетлы- рольле уен: “Чәй эчәбез”, “Курчак йоклый”, “Курчак

			.... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (рәсем) “Тәлинкә” .... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (конструк) “Машина төзибез” .... <u>Сөйләм үсеше</u> “Өч аю” әкиятен уку .... <u>Сөйләм үсеше</u> Дидактик күнегү “Кем китте?” “Кем килде?” .... <u>Физик үсеш</u>	.... Максат: Пумала белән эшли белүне ныгыту,түгәрәк форманы рәсемләүне күнектерү.Төсләр турында белемнәрен ныгыту,рәсемләүгә кызыксындыру үстерү. .... Җәнлекләргә машина ясау теләге уяту, кайгыртучанлык тәрбияләү, кирпеч өстенә шакмакны тигез итеп урнаштырырга өйрәтү. .... “Өч аю” әкияте белән таныштыруны дәвам итү,кушылып сөйләү теләге булдыру.Күләме буенча зур булган әдәби әсәрне тыныч кына тыңлап утырырыга күнектерү. .... (м),(п),(б) авазларындөрес әйтергә өйрәтү.Хәтерләрен,игътибарлылыкларын камилләштерү. .... Балаларны аяк очларында йөрү, йөгерүдә күнектерү.Җилкә турысыннан бау аркылы ыргытырга,предметлар	уйный”. Хәрәкәтле уен: “Бүре һәм куяннар” (маскалар куллаынп **УМК**), “Җил һәм кар”, “Кар оча”, “Эздән йөр”, “Соры куян сикерә”(**УМК**), “Мине куып тотыгыз”,”Җитез балалар”(**УМК**). “Әбәк-күбәк”(**ЭРЖ**), “Без унике кыз идек”(**ЭРЖ**) Бармак уены: “Бу бармак әби...” “Кар бабай” С.Летов (матур әдәбият уку). Әти-әниләр белән эшчәнлек (әңгәмә): “Иммунитетны ныгыту”(шәфкать туташы белән берлектә). Йомгаклау чарасы:Кулдан эшләнгән эшләмәләр белән төркемнәрне бизәү

				арасыннан сикерергә өйрәтү.Җитезлекләрен, тигезлекне саклый белүләрен үстерү. Күнегүләрне эшли белүләренә, иптәшләре, олылар белән аралашуга куануларына ирешү,уңай эмоцияләр булдыру.	
	12.12 –16. 12 “Хайваннарның һәм кошларның кышкы тормышы”		Танып белү Яшел чыршы .... Танып-белү:ЭМКФ .... .Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Песиләр өчен туплар”	Балалар белән бергәләп чыршыкарау,Яңа ел турында күзаллауларын киңәйтү,баету.Сенсор тою сәләтен, күзәтүчәнлекләрен,игътибарлылыкларын үстерү;матурлыкны күрә һәм соклана белү хисләре,чыршы уенчыкларына карата сакчыл караш тәрбияләү. .... Максат:бертөле предметларны группалый белүне,аларның санын билгели белүне(күп-бер) үстеру .... Максат:Карандаш белән эшләүне ныгыту:карандашны өчбармакбелән тотарга,түгәрәк формадагы әйберләрне ясарга өйрәтү.Әйбернең төсен билгеләргә	Әңгәмә: “Кышкы уеннар” “Кар бабай әвәлибез” Кышкы уеннар турында шигырьләр, жырлар ойрэну. Яна ел турында шигырьлэр, жырлар өйрәнү. Хәрәкәтле уеннар:”Куянкай”,”Давыл”(**ЭРЖ**),”Таралыгыз”(**ЭРЖ**),”Йомыш үтәү” Дидактик уен:”Кар бабай ясыйбыз”,”Серле капчык”,”Дөрес сайлап ал”,”Кем нәрсә эшли”. “Кар бабай ясыйбыз” рәсемен карау **УМК** “Кышкы уеннар”

			.... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (әвәләү) “Кар бабай әвәлибез” .... <u>Сөйләм үсеше</u> Сюжетлы картина карау “Кыш бабай” .... <u>Сөйләм үсеше</u> К авазын өйрәтүгә корылган дидактик уен “Шарчыкны капкага керт” .... <u>Физик үсеш</u>	өйрәтү.Игьтибарлылыкны үстерү. .... Тозлы камырдан төрле зурлыктагы шарлар әвшләргә өйрәтүне дәвам итү. Вак моториканы үстерү. .... Балаларны картина карарга өйрәтү,сүрәтләргә сөенү,картина эчтәлеге буенча тәрбияче сорауларына җавап табарга кызыксындыру.Гади нәтиҗәләр ясарга өйрәтү. .... Балаларны (к) авазын дөрес һәм ачык итеп әйтергә өйрәтү,тавыш аппаратын үстерү,сүзлекләрен активлаштыру. .... Балаларны аяк очларында йөрү, йөгерүдә күнектерү.Җилкә турысыннан бау аркылы ыргытырга,предметлар арасыннан сикерергә өйрәтү.Җитезлекләрен, тигезлекне саклый белүләрен үстерү. Күнегүләрне эшли белүләренә, иптәшләре, олылар белән аралашуга	рәсемен карау**УМК** Эти- энилэр катнашында рэсем бэйгесе. “Кышкы уеннар” Йомгаклау чарасы: Хайваннарның һәм кышларның кышкы тормышын чагылдырган рәсем күргәзмәсе

				куануларына ирешү,уңай эмоцияләр булдыру.	
	19.12 – 23.12 “Кышкы куркынычсы злыклар”		Танып белу. Без музыка залында .... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Коллектив эш.”Ёлкага эләргә шарлар”.” .... Нәфасәти-эстетик үсеш (конструк) «Җиңел машина»	Чыршы бәйрәменә әзерләнү,балаларны залның бизәлеше,чыршы уенчыклары,аларның төсе һәм формасы белән таныштыру.Балаларның кабул итү сәләтен, күзәтүчәнлеген үстерү.Эстетик хисләр тәрбияләү. .... Максат:бертөле предметларны группалый белүне,аларның санын билгели белүне(күп-бер) үстеру .... Максат: Бармак белән рәсем ясарга өйрәтүне дәвам итү.Төп төсләр турындагы белемнәрен ныгыту.Коллектив эшли белүне тәрбияләү. .... Максат:Җиңел машина төзергә өйрәтү. Кирпеч өстенә кубик куя белүләренә ирешү.Сүзлек запасын баету	Әңгәмә: “Яңа ел бәйрәме” “Кыш бабай бүләкләре” Дидактик уен: “Шнурны бәйлә”, “Төсенә карап тотыр”. Сюжетлы- рольле уен: “Курчак киенә”, “Курчак кунакка килгән”, “Өй-өй”. Хәрәкәтле уен: “Куян сикерә”, “Кар оча”, “Төлке һәм тавыклар” (маскалар кулланып **УМК),** “Ераккарак ыргыт” (сикереп тот), “Бүре һәм казлар” (маскалар кулланып **УМК),** “Куяннар һәм төлке” (маскалар кулланып **УМК**), “Бал кортлары һәм чәчәкләр” (маскалар кулланып **УМК**). “Чыршы”(**ЭРЖ),”**Исем ен ата”(**ЭРЖ**)

			……………………………………… <u>Сөйләм үсеше.</u> “Кар бабай-суык бабай” …………………………………… <u>Сөйләм үсеше</u> “Теремкәй” әкиятен уку ……………………………………… <u>Физик үсеш</u>	…………………………… Балаларны кар бабайның өлешләрен, формасын аерырга һәм атарга өйрәтү; сүзлекне активлаштыру. Балаларның сорауларга гади җөмләләр белән җавап бирү осталыгына ирешү, игътибарын үстерү. …………………………………… Балаларны “Теремкәй” әкияте белән таныштыру.Тыныч кына тыңларга өйрәтү. ……………………………………… Балаларны аяк очларында йөрү, йөгерүдә күнектерү.Җилкә турысыннан бау аркылы ыргытырга,предметлар арасыннан сикерергә өйрәтү.Җитезлекләрен, тигезлекне саклый белүләрен үстерү. Күнегүләрне эшли белүләренә, иптәшләре, олылар белән аралашуга куануларына ирешү,уңай эмоцияләр булдыру.	Бармак уены: “Бу абый белән...” Төзеп уйнау: “Капка”. “Йокы бабай” әкиятен сөйләү Җ.Тәрҗеманов (матур әдәбият уку), “Кәҗә бәтиләре һәм бүре” әкиятен сөйләү (матур әдәбият уку). Әти-әниләр белән эшчәнлек, әңгәмә: “Балаларны бәйрәмгә әзерлибез”. Йомгаклау чарасы: “Сак булыйк” рәсем күргәзмәсе”

	26.12-30.12 “Хуш киләсен яңа ел”	Кыш турында күзаллау формалаштыру (табигатьтә сезон үзгәрешләре, кешеләрнең киеме, балалар бакчасы мәйданы). Балаларның йорт хайваннары һәм кошлары турында белемнәрен киңәйтү. Кыш көне урман җәнлекләре һәм кошларының үз – үзләрен тоту үзенчәлекләре белән таныштыру.	Танып белү. “Күгәрченнәр, чыпчыклар-безнең нәни кошчыклар” .... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Кошлар өчен ботак” .... Нәфасәти-эстетик үсеш (ә) “Кошларга суалчаннар” .... Сөйләм үсеше “Кошлар”	Максат: Кошларга сакчыл караш тәрбияләү. Рәсем эчтәлеге буенча бирелгән сорауларга дөрес,ашыкмыйча,башкалар ишетерлек.аңларлык итеп җавап бирергә күнектерү. .... Максат:бертөле предметларны группалый белүне,аларның санын билгели белүне(күп-күп) үстерү.Сөйләмдә исемнәрне берлек һәм күплек санда куллана белергә өйрәтү. .... Максат:Пумаланы буяуга манарга һәм дөрес итеп тотарга өйрәтү,пумаланы юа белергә күнектерү. Б уяуны кулланып туры юллар ясарга өйрәтү. .... Бөтен кисәк балчыктан кечкенә кисәкләр аерып алырга өйрәтүне дәвам итү. Ике уч төбендә таякчык әвәләргә өйрәтүне дәвам итү. .... Балаларны аваз ияртемнәрен дөрес һәм ачык итеп әйтергә өйрәтү, гомумиләштерүче сүзләрне куллануда	Әти-әниләр белән берлектә балалар иҗаты күргәзмәсе “Кышкы уеннар” Әңгәмә: “Кышлаучы кошлар” “Кошларны ашатабыз” Дидактик уен: “Конструктор”, “Пирамиданы төзе”. Сюжетлы- рольле уен: “Чәй эчәбез”, “Кибет”, “Курчак йоклый”., “Өй-өй”, “Курчак аш ашый”. Хәрәкәтле уен: “Чыпчыклар һәм автомобиль” (маскалар кулланып **УМК**), “Туп сикерә”, “Көймә”, “Кем ераккарак ыргыта”, “Көн-төн” халык уены **(УМК)**. “Чыршы”(**ЭРҖ**), ”Шалкан”(**ЭРҖ**) Төзеп уйнау: “Күпер”, “Каланча” төзү. “Кар бабай” хикәясен

			.... Сөйләм үсеше “Кем чакырды” уены Дидактик уен “Бу кыш” .... <u>Физик үсеш</u>	күнектерү; кош исемнәрен, гәүдә өлешләрен, хәрәкәтне белдерүче сүзләр хисабына сүз байлыгын активлаштыру, балаларны кошлар белән таныштыруны дәвам итү, балаларның игътибарын, хәтерен, сөйләмен үстерү, кошларга карата кайгыртучанлык тәрбияләү. .... Уен барышында иптәшләрен тавышлары буенча танырга өйрәтү,ишетү сәләтен үстерү.Кыш сүрәтләнгән таратма рәсемнәр карау һәм алар буенча сөйләшү. .... Төрле шартларда йөрү һәм йөгерүдәкүнектерү.Еракка сикерергә,скәмия буйлап йөрергә өйрәтү. Мөстәкыйллек,активлык тәрбияләү.”Йомшак”,”каты” төшенчәләрен ныгыту.	уку С.Летованың (матур әдәбият уку). Балаларны урамнарда һәм юлларда үзләрен хәвефсез тотарга өйрәтү буенча эшчәнлек: <u>(айга бер тапкыр)</u> -“ Дөрес светофорны эзләп тап” дид.уены Йомгаклау чарасы:Яңа ел бәйрәмен үткәрү
Январь	Кыш 09.01 – 13.01		<u>Танып белу</u>. Ап-ак кар ява	Балаларны кар һәм аның үзлекләре белән таныштыру.Сүз байлыгын,күзәтүчәнлекләрен үстерү.Кышкы табигатькә соклану хисе,бергәләп уйнай теләге тәрбияләү.	Әңгәмә: “Без суыктан курыкмыйбыз” “Кар нигә шыгырдый?” Дидактик уен: “Зурдан кечкенәгә тез”, “Дөрес тутыр”, “Пирамиданы

			Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) « Юллы бияләйләр » .... Нәфасәти-эстетик үсеш (конструк) «Койма» .... Сөйләм үсеше Күрсәтмәлексез уку “Варя белән песнәк”.Л.Толстой .... Сөйләм үсеше Дидактик уен “Курчак бүлмәсен бизибез”	Максат:бертөле предметларны группалый белүне,аларның санын билгели белүне(күп-бер, бер-күп) үстерү.Сөйләмдә исемнәрне берлек һәм күплек санда куллана белергә өйрәтү. .... Максат:Туры юнәлештә сызыклар сыза белүне ныгыту,пумаланы дөрес тотарга өйрәтүне дәвам итү.Чиста-пөхтә эшләү. .... Максат:Койма ясарга өйрәтү,бергәләп эшләргә кунектерү Кирпечләрне бер-берсенә тидеренипочмак ясарга кунектерү.Кызыксыну уяту, уен җәелдерү.Сүзлек запасын баету. .... Күрсәтмәлексез хикәяне аңлап кабул итүләренә ирешү. Бер үк сюжетны тулы һәм кыскартылган вариантта тыңларга күнектерү. .... Балаларга мебельләрне дөрес атарга һәм танырга өйрәтү.Кулланылышын	җый”, “Дөрес күрсәт”. “Кошларны җый”**УМК** Сюжетлы- рольле уен: “Кибет”, “Курчак йоклый”, “Өй-өй”, “Әби килде”. Күңел ачу уены: “Әпипә”. “Беренче кар” шигырен уку Ә.Ерикәй (матур әдәбият уку). Әти-әниләр белән эшчәнлек, әңгәмә: “Өшүдән саклыйк”. Кыш темасына мультфильм карау. (**ЭРҖ**)”Кошчык”Л.Хисмәтуллина муз.,Р.Гыйләҗева сүз. (**ЭРҖ**)”Үсеп буйга җитәр бу...” Төзеп уйнау “Тар,киң юллар”

			…………………………………… Физик үсеш	билгеләү. ……………………………………… Төрле шартларда йөрү һәм йөгерүдәкүнектерү.Еракка сикерергә,скәмия буйлап йөрергә өйрәтү. Мөстәкыйллек,активлык тәрбияләү.”Йомшак”,”каты” төшенчәләрен ныгыту.	
	16.01 – 20.01		Танып белу. “Алсу урамга җыена” …………………………………… Танып-белү:ЭМКФ	Максат: балаларның кышкы киемнәр турындагы белемнәренә төгәллек кертү. Бурычлар: 1) урамга чыкканда киенү эзлеклелеген һәм киемнәрне истә калдырырга өйрәтү, тәрбияче сорауларына җавап бирергә күнектерү; 2) балаларның игътибарын, хәтерен, фикерләвен, сүз байлыгын үстерү; 3) башкаларга ярдәм итү теләге булдыру, киемнәргә сакчыл караш тәрбияләү. 69-70 бит …………………………………… Максат:бертөле предметларны группалый	Әңгәмә: “Кышкы киемнәр” “Бозлавык” Дидактик уен: “Шнурны керт”, “Фигураны өйгә керт”, “Төсе буенча тутыр”. Сюжетлы- рольле уен: “Курчак уйнарга чыга”, “Кибет”, “Курчак уйный”, “Курчак йокларга ята”. Хәрәкәтле уен: “Җил һәм кар”, “Куян сикерә” (маскалар кулланып **УМК**),

			………………………………………. <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (рәсем) « Песи өчен шарф » ………………………………………. <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (әвәләү) «Йомры күмәч» ………………………………… <u>Сөйләм үсеше</u> Юлны чистартабыз ………………………………………. <u>Сөйләм үсеше</u>. Аваз культурасын камилләштерү өчен күнегүләр	белүне,аларның санын билгели белүне(күп-әз, әз-күп) үстерү. …………………………………… Максат:Буяу белән дөрес буяу алымына өйрәтү.Төсләрне ныгыту.Рәсемләүгә теләк үстерү. ……………………………………… Уч төпләрендә пластилинны түгәрәк хәрәкәтләр ясап әвәләүне ныгыту. Кечкенә кисәкләр чеметеп алу. Әзер эшне саклык белән тактага куярга өйрәтү. ………………………………………… Кыш һәм кышкөне башкарыла торган хезмәт күнекмәләре турында белемнәрен формалаштыру.Кеше хәрәкәтләрен имитацияләү осталыгын үстерү.Өлкәннәргә ярдәм итү теләге тәрбияләү. ……………………………………… Балаларны (т) авазын ачык әйтергә өйрәтү.Аналогия буенча сүзләр уйлап табу күнегүе ярдәмендә тавыш аппаратын үстерү.	“Таякка кадәр йөгер”. **ЭРҖ** Рус халык әкияте “Теремкәй” не уку “Тыпыр-тыпыр биидер” такмагы “Кыш бабай” шигырен уку Ә.Кари (матур әдәбият уку). Әти-әниләр белән эшчәнлек, әңгәмә: “Бергәләп ясыйбыз”. Төзеп уйнау: “Матур капкалар”

			.... Физик үсеш	....	
	23.01-27.01		Танып-белү Ләйлә суыктан курыкмый .... Танып-белү “ЭМКФ” Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Таякчыклар”	Рәсемне карарга,рәсемдәге предметларны танырга,исемнәрен дөрес әйтергә өйрәтү;эш-хәрәкәтне,төсне белдерүче сүзләр ярдәмендә сүзлекләрен баету,рәсем эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә күнектерү. .... Максат: бертөле предметларны группалый белүне,аларның санын билгели белүне(күп-күп) үстерү.Контраст зурлыктагы предметларны таный һәм аера белүне;аларны сүзләр белән белдерүне үстерү:зур,кечкенә Максат:Пумаланы дөрес тотып буяу белән рәсем ясарга өйрәтүне дәвам итү.Туры өзек юллар сызу, рәсем ясарга теләк үстерү.	Әңгәмә:”Сау бул,кыш”. Дидактик уен: “Шундый төстәге таудан төшер”, “Бауны тишемгә керт”. Сюжетлы- рольле уен: “Курчак чәй эчә”, “Өй-өй”, “Кибет”, “Курчак йоклый”, “Әби килде”. Хәрәкәтле уен: “Кояш һәм кар”, “Автомобиль һәм чыпчыклар”, “Су аркылы күпердән” **(УМК).** Татар халык уены: “Песи һәм тычканнар” **(ЭРҖ).** Чуваш халык уены: “Таралыгыз” **(ЭРҖ).** Бармак уены: “Сөзгәк кәҗә” **(УМК).** Күңел ачу уены: “Җәнлекләр кунакка килгән” (**УМК,** маскалар белән).

			.... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (әконструк) “Капка” .... <u>Сөйләм үсеше</u> Таныш әкиятләрне кабатлау .... <u>Сөйләм үсеше</u> Дидактик уен “Әнисен тап”, “Баласын тап” .... <u>Физик үсеш</u>	.... Шакмаклардан һәм кирпечләрдән капка ясарга өйрәтү. Ике багана өстен кирпеч белән тоташтыра белүгә ирешү. .... Таныш әкиятләрне искә төшерү,балаларга драмалаштырырга мөмкинлек бирү. .... Йорт хайваннары һәм аларның балалрын дөрес атарга өйрәтү.Тасвирлап бирү буенча хайваннарны таныргa күнектерү. .... Төрле юнәлештә йөри һәм йөгерә белүләрен камилләштерү.төрле темпта дүртаяклап үрмәләүдә, юнәлешне үзгәртеп алга сикерүдә күнектерү. Олылар һәм яшьтәшләре белән бердәм эшчәнлектән канәгатьләнү хисе уяту бер – берсенә карата уңай мөнәсәбәттә була белүләрен	“Йокы бабай” әкиятен сөйләү Ж.Тәрҗеманов (матур әдәбият уку). “Капка белән коймалар”-төзеп уйнау Йомгаклау чарасы:Кыш бәйрәме.Балалар иҗат кургәзмәсе”

				тәрбияләү.	
Февраль	Әтиләр һәм әниләр, бабайлар һәм әбиләр 30.02 – 03.02	Гаиләгә,әнигә,әбигә мәхәббәт темасына кагылышлы эшчәнлекнең барлык төрләрен оештыру(уен,хезмәт,танып-белү)	Танып белү. “Гаилә белән төшке аш “картинасын карау .... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Төсле капкалар “ .... Нәфасәти-эстетик үсеш (әвәләү) Ирекле темага әвәләү .... Сөйләм үстерү “Шундый ук предметны тап” дидактик уены	Балаларны гаиләдәге һәр кешене хөрмәт итәргә өйрәтү.Тәрбиялелек сыйфаты тәрбияләү.Өстәл әдәбенә өйрәтү. .... Максат:предметларны формалары буенча таный һәм атый белүне формалаштыру. Предметларның санын билгели белүне (бер-күп) , предметлы хәрәкәтне устеру .... Максат:Уенчыклар белән ясарга өйрәтү:карандаш белән рәсем ясауны ныгыту, дуга формасында сызыклар сызарга, үз эшеңне күрә белергә өйрәтү. .... Өйрәнгәннәрдән чыгып, балаларга теләк буенча әвәләргә тәкъдим итү, эшләрендә ярдәм итеп, тәгәрәтү алымнарын ныгыту. Күңел күтәренкелеге тудыру. .... Үз фикерләрен ике-өч сүздән торган гади җөмләләр белән белдерергә өйрәтү.Сенсор тою сәләтен үстерү.Гигиена күнекмәләрен тәрбияләү.	Әниләр бәйрәме Әңгәмә: “Минем әтием” “Мин әбине яратам”. Дидактик уен: “Чыршы артында нәрсә?”, “Безнең участокта”, “Чыршыларны зурдан кечкенәгә тез”. Сюжетлы- рольле уен: “Өй-өй”, “Курчак йоклый”, “Алсуны уятабыз”, “Алсу курчак авырып китте”. Төзелешле уен: Аю һәм куянга өй төзибез Хәрәкәтле уен: “Кар бөртеген тот”, “Су аркылы кушердән” **(УМК),** “Йонлач көчек”, “Очкычлар” **(УМК),** “Куяным” **(УМК).** Бармак уены: “Кар әвәләү”**(УМК),** “Казларым”**(УМК).** Аудиоязма: Чыпчык,

			.... Сөйләм үсеше Ягымлы сүзләр .... Физик үсеш	.... Балаларны өлкәннәр һәм бер-берсе белән исәнләшергә, саубуллашырга өйрәтү.Ягымлы сүзләрне ачык итеп әйтүләренә ирешү. **УМК**,№1.1,28 бит .... Төрле шартларда йөрү һәм йөгерүдә күнектерү.(каты, йомшак өслек) Йомшак җирлектән үрмәләргә, бер урыннан өскә сикерергә өйрәтү. Мөстәкыйльлек, активлык тәрбияләү. Йомшак һәм каты әйберләр турындагы күзаллауларын ныгыту. Балаларның сүзлекләрен активлаштыру.	карга, тургай тавышларын тыңлау **(УМК).** "Иң матур әни" (матур әдәбият уку). **ЭРҖ** "Нәни кызым төймә күк..." "Чиста куллар" Төзеп уйнау: Курчакларга өй Балаларны урамнарда һәм юлларда үзләрен хәвефсез тотарга өйрәтү буенча эшчәнлек: (айга бер тапкыр) -"Ике бертөрле автомобильне эзләп тап" дид.уены -"Чыпчыклар һәм автомобиль"хәр.уены
	06.02 – 10.02		Танып белу "Безнең апа"	Тәрбияче ярдәмчесе хезмәте белән бәйле сүзләрне әйтергә өйрәтү,шул сүзләр хисабына сүзлекләрен баету.Катлаулы булмаган биремнәрне үтәү	Әңгәмә:"Мин әнигә булышам"

			.... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Тәлинкәгә бизәк төшерәбез” .... Нәфасәти-эстетик үсеш (конструк) “ Утыргыч” .... Сөйләм үсеше Мәрьямне табыйк	осталыгын үстерү. .... Максат:Предметларның санын билгели белүне (күп-күп) устеру.Предметларны формалары буенча таный һәм атый белүне формалаштыру:кубик,шар. .... Максат:Буяулар белән эшли белүне ныгыту,кәгаз битенә ачык таплар төшерергә өйрәтү.Төсләр турында белемнәрен ныгыту,рәсемләүгә кызыксындыру үстерү. .... Ике шакмак һәм кирпечтән утыргыч ясарга өйрәтү. Аның ни өчен кирәклеген аңлату. Уенчыкларга сакчыл караш тәрбияләү. Иптәшләре төзегән корылманы ватмаска өйрәтү .... Балаларны кайда?кая? сорауларына җавап бирергә,сөйләмдә өстенә,астына сүзләрен	Ш Маннурның “Яратам” шигырен уку (Матур әдәбият уку) Дидактик уеннар:”Үпкәләүче чәчәк”,”Чәчәкнең уртасын тап”,”Тәрбияле аю” Сюжетлы-рольле уеннар:”Әнигә төшке аш”,”Әни мине җылыта”,”Әбигә кунакка барабыз” Төзелешле уеннар:”Тиенгә баскыч” Хәрәкәтле уен: “Кояш һәм кар”, “Автомобиль һәм чыпчыклар”, “Су аркылы күпердән” **(УМК).** Матур әдәбият уку: “Кәккүк-чыпчык” Төзеп уйнау: “Баскычлар”

			…………………………………… Сөйләм үсеше “Без ничек кошларны ашаттык” темасына хикәя төзү.Артикуляцион аппаратны ныгытуга күнегүләр. …………………………………… Физик үсеш	кулланырга өйрәтү.Балаларның хәтерләрен үстерү.Уенга кызыксыну тәрбияләү. …………………………………… Балаларны тәрбияче сөйләме артыннан күзәтергә:сүзләр өстәргә,фразаларны тәгәлләргә өйрәтү.(х) авазын ачык өйтергә күнектерү. …………………………………… Төрле шартларда йөрү һәм йөгерүдә күнектерү.(каты, йомшак өслек) Йомшак җирлектән үрмәләргә, бер урыннан өскә сикерергә өйрәтү. Мөстәкыйльлек, активлык тәрбияләү. Йомшак һәм каты әйберләр турындагы күзаллауларын ныгыту. Балаларның сүзлекләрен активлаштыру.	
	13.02 – 17.02		Танып белу. Безнең әтиләр (сюжетлы рәсемнәр карау)	Максат: балаларны әтиләр һөнәренә кагылышлы сюжетлы кечкенә рәсемнәрнең эчтәлеген	Әңгәмә: “Әтиләр безне саклаучылар” Дидатик уен: “Төсе буенча җый һәм әйт”,

			.... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Төсле туплар” .... Нәфасәти-эстетик үсеш (конструк) “Теремкәй янына	аңларга өйрәтү. Бурычлар:1) хәрәкәтне белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын киңәйтү; 2) балаларның кабул итү сәләтен, куелган сорауларга кыска җөмлә белән җавап бирү осталыгын, игътибарын үстерү; 3) төрле һөнәр кешеләренә һәм әтиләр хезмәтенә карата кызыксыну, хөрмәт тәрбияләү. №1.3 УМК сюжетлы кечкенә рәсемнәре .... Максат:Предметларның санын билгели белүне (күп-күп) устеру.Предметлы хәрәкәтне устерү. .... Максат:Түгәрәк формадагы әйберләр рәсемләүне күнектерү.Төрле төстәге карандашлар куллану.Төсләр турында белемнәрен ныгыту,рәсемләүгә кызыксындыру үстерү. .... Ике шакмак бер кирпечтән утыргыч ясауны искә төшерү, ныгыту Утыргычларын ничек	“Бауны керт”, “Туры китер”. Сюжетлы- рольле уен: “Алсу курчак авырып китте”, “Курчак киенә”, “Дәү әтидә кунакта”, “Курчак чәчен матурлый”. Хәрәкәтле уен: “Курчак белән куыш уены” **(УМК),** “Йонлач көчек” **(УМК),** “Кара урманда аю янында” **(УМК),** “Кояш һәм кар” **(УМК).** Удмурт халык уены: “Куышу” (**ЭРҖ).** Рус халык уены: “Аю янында урманда” **(ЭРҖ).** Бармак уены: “Куян һәм барабан” **(УМК),** “Кар әвәләү” **(УМК),** “Минем шарым” **(УМК).** Картина карау: “Урманда кыш” **(УМК).**

			утыргыч” .... <u>Сөйләм үсеше.</u> Машина һәм самолет .... <u>Сөйләм үсеше</u> Сюжетлы картиналар карау .... <u>Физик үсеш</u>	кулллануларын сорау, узләренә сайлау момкинлеген бирү. .... Уенчыкларның төсен, формасын,өлешләрен аерырга һәм атарга өй-рәтү; (у) сузык авазын әйтүдә күнектерү. Нинди?,кайда?,нәрсә ташый сорауларына гади җөмләләр белән җавап бирү осталы-гына ирешү. .... Анализлау: балалар картинаның эчтәлеген тасвирлап сөйләп бирергә тырышалармы яки күргән предметларын гына санныйлармы, балаларның инициативалары арттымы,ңаваплар төрләндеме? .... Юнәлешне саклап йөрергә,, төрле шартларда эшчәнлек башкарырга өйрәтү.игътибарлыкларын коллектив белән бергә эшли белүләрен үстерү.	“Песи нечкәбил” (матур әдәбият уку). Г.Таһированың “Йокла , курчак” шигырен уку Төзеп уйнау:”Озын тау”

				Предметларның төсе, формасы турында күзаллауларын ныгыту.Олылар һәм яшьтәшләре белән аралашуларыннан куану хисе уяту.	
	20.02 – 24.02		Танып белу. “Алсу бәйрәмгә җыена” дидактик уены .... Танып-белү:ЭМКФ .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Клиндер” .... Нәфасәти-эстетик үсеш (әвәләү) “Куяннарга прәннекләр”	Өс киемнәре,аларның төсе белән таныштыру.Балаларныңфикерләвен,хәтерен,сорауны ишетү осталыгын үстерү.Курчаклар белән уйнарга теләк уяту. .... Максат:бертөрле предметларны группалый белүне;саннары буенча таный белүне(күп-бер,бер-күп,күп-күп) үстерү. .... Максат:Пумаланы буяуга манып түгәрәкләр ясарга өйрәтүне дәвам итү. рәсем ясарга теләк үстерү. Чиста-пөхтә ясау. .... Камыр белән әвәләү алымнарын өйрәтүне дәвам итү, әвәләүгә кызыксыну уяту.	Әңгәмә: “Бәйрәм җитә” Сюжетлы- рольле уен: “Әни булам”, “Бәбәй йоклатабыз”, “Курчак чәй эчә”, ”Әкиятче”. Хәрәкәтле уен: “Кара урманда аю янында” **(УМК),** “Кем ераккарак ыргыта”, “Төлке һәм казлар” **(УМК).** Рус халык уены: “Чыпчыклар һәм песи” **(ЭРҖ).** Татар халык уены: “Песи һәм тычканнар” **(ЭРҖ).** Башкорт халык уены: “Энә белән җеп” **(ЭРҖ).** Иллюстрацияләр карау

			<u>Сөйләм үсеше.</u> Кына гөле .... <u>Сөйләм үсеше.</u> “Балалар кубиклар белән уйный” картинасын карау .... <u>Физик үсеш</u>	Балаларны бүлмә гөле кына һәм аның өлешләре белән таныштыру: сабак,яфрак,чәчәк.Балаларның өлкәннәрне аңлауларын үстерү.Бүлмә гөлләре белән кызыксындыру, аларны тәрбияләү теләге уяту. .... Тасвирлап сөйләү күнекмәсен үстерү.Картиналар белән кызыксындыру. .... Юнәлешне саклап йөрергә,, төрле шартларда эшчәнлек башкарырга өйрәтү.игътибарлыкларын коллектив белән бергә эшли белүләрен үстерү. Предметларның төсе, формасы турында күзаллауларын ныгыту.Олылар һәм яшьтәшләре белән аралашуларыннан куану хисе уяту.	**(УМК).** Матур әдәбият уку:Ә.Кариның “Тавык” шигырен уку Төзеп уйнау: “Караватлар”

Ай	Блок	Тема,проект	Белем өлкәләре, тема	Максат	Тәрбияче белән балаларның бердәм эшчәнлеге:
Март	27.02-03.03		Танып белу Безнең эниләр (сюжетлы рәсемнәр карау) .... Танып-белү:ЭМКФ	Максат: балаларны эниләр һөнәренә кагылышлы сюжетлы кечкенә рәсемнәрнең эчтәлеген аңларга өйрәтү. Бурычлар:1) хәрәкәтне белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын киңәйтү; 2) балаларның кабул итү сәләтен, куелган сорауларга кыска җөмлә белән җавап бирү осталыгын, игътибарын үстерү; 3) төрле һөнәр кешеләренә һәм эниләр хезмәтенә карата кызыксыну, хөрмәт тәрбияләү .... Максат:Предметларны зурлыклары һәм формалары буенча таный белүне,аларны группалый белүне,сөйләмдә	Әңгәмә: “Минем энием”, “Минем әбием”. Дидактик уен: “Бауны тишемнәргә керт”, “Дөрес итеп җый”. Сюжетлы-рольле уен: “Чәчтараш”, “Өй-өй”, “Курчак чәй эчә”, “Кибет”, “Курчак авырый”. Хәрәкәтле уен: “Йонлач көчек” **(УМК)**, “Тавыклар һәм әтәч” **(УМК)**, “Кем ераккарак

			.... Сөйләм үсеше Мин әнине яратам .... Нәфасәти-эстетик үсеш (әвәләү) Песнәкләргә җим .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Матур кулчатыр” .... Сөйләм үсеше “Бүген бәйрәм”	кулླануны үстерү: зур,кечкенә,кубик,шар,күп -күп. .... Иң якын кешене-әнине борчымаска өйрәтү.Әни эшкә киткәндә елап калмаска,кич елмаеп каршы алырга гадәтләндерү. УМК,№1.1,29 бит .... Уч төбендә тәгәрәтә белүне ныгыту, әвәләнгән әйберне пөхтә итеп такта өстенә кую, әвәләп ясауга кызыксыну уяту. .... Максат:Пумаланы дөрес итеп тотарга өйрәтү, буяуны кирәгенчә генә алу . Кызыл һәм сары буяуны танырга һәм дәрес итеп әйтә белергә күнектерү.Рәсемгә кызыксыну уяту. .... Бәйрәмнең һәркемгә дә зур шатлык китерүен аңлату.Кунакларны якты йөз,ягымлы сүз белән чакырырга өйрәтү.	ыргыта”, “Кошлар” **(УМК).** Татар халык уены: “Песи һәм тычканнар”. Җырлы-биюле уен “Куянкай” **(УМК),** “Ялкау мәче” **(УМК).** Аз хәрәктле уен: “Кулда нәрсә бар икәнен бел” **(УМК),** “Кайда шалтыратканн ы бел” **(УМК).** Аудиоязма: Карга, чыпчык, тургай тавышларын тыңлау **(УМК).** Иллюстрациял әр, репродукцияла р карау **(УМК).** “Иң матур

			…………………………… Физик үсеш	УМК,№1.1,55 бит ………………………………. Йөрү, йөгерү күнекмәләрен камилләштерү. Скәмья буйлап үрмәләүдә ,баш артыннан тупны ике куллап алга ыргытуда күнектерү. Тирә-якта ориентлаша белүләрен үстерү. Мөстәкыйльлек,җитезлек, куркусызлык тәрбияләү.	әни” матур әдәбият уку”. Йомгаклау чарасы:Бәйрәм иртәсе уткәрү: “Әниләр бәйрәме”. **ЭРЖ** “Бармаклар-куллар”,татар халык көе “Безнең нәни Әнисә” җырын җырлау Төзеп уйнау: “Өй җиһазлары” Балаларны урамнарда һәм юлларда үзләрен хәвефсез тотарга өйрәтү буенча эшчәнлек:

					(айга бер тапкыр) -“ Кем нәрсәдә бара”дид.уены -“Миңа таба йөгерегез!”хәр. уены
	Халык иҗаты 06.03-10.03	Балаларны халык иҗаты,халык авыз иҗаты белән таныштыру(бармак уеннары,җырлар).Эшчәнлекнең барлык төрләрендә фольклор элементларын куллану.	Танып белу Матрешкалар .... Танып-белү:ЭМКФ	Максат: балаларны халык иҗаты белән таныштыру Бурычлар:1) Матрешканы дөрес итеп җыярга өйрәтү. 2) сүз байлыгын активлаштыру, игүтибарын, күзәтүчәнлеген, сенсор тою сәләтен үстерү; 3) халык иҗатына кызыксыну, уенчыкларга карата сакчыллык тәрбияләү. .... Максат:Предметларны	Әңгәмә: “Татар кызы һәм татар малае курчагы”. Дидактик уен: “Бизәкне тап”, “Бизәкне ябыштыр”, “Зурдан кечкенәгә тез”, “Шнурны бәйлә”,

			.... Сөйләм үсеше Бармак уены белән таныштыру. «Йорт хайваннары» уен күнегү .... Нәфәсати-эстетик үсеш (конструк) “Өй төзибез»	формалары һәм саннары буенча таный ,атый белүне (шар,кубик,кирпеч,күп-эз)формалаштыру.Гади корылмалар төзергә өйрәтү. .... 1) халык авыз иҗаты белән таныштыруны дәвам итү, катлаулы булмаган фразаларны куллануда күнектерү, йорт хайваннарының исемнәрен ныгыту; мөгри, кычкыра, мияулый, өрә фигыльләре хисабына балаларның сүзлеген активлаштыру; [м], [у] авазларын дөрес әйтергә өйрәтү; 2) хәтерне, кабул итү сәләтен, авазларны әйтү күнекмәләрен үстерү; 3) халык авыз иҗатына, йорт хайваннарына карата кызыксыну тәрбияләү. Уенчык эт, песи, сыер, кәҗә. 127 бит .... Дүрт кирпеч һәм призмадан өй төзергз өйрәтү. Төзелешләре белән эчтәлекле итеп уйнарга	“Төймәлә”, “Замокны күтәр”. Сюжетлы-рольле уен: “Чәй эчәбез”, “Курчак йоклый”, “Курчак уйный”. Хәрәкәтле уен: “Бүре һәм куяннар” (маскалар куллаынп **УМК**), “Җил һәм кар”, “Кар оча”, “Эздән йөр”, “Соры куян сикерә”(**УМК**), “Мине куып тотыгыз”,”Җит ез балалар”(**УМК**). “Әбәк-

			.... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (рәсем) “Диңгездә дулкыннар” .... <u>Сөйләм үсеше</u> “Өч аю” әкиятенә иллюстрацияләр карау.Дидактик уен “Кемнең рәсеме” .... <u>Физик үсеш</u>	кунектерү . ... Максат:Зәңгәр төсне аеру, дулкынлы юллар ясарга күнектерү, карандаш белән рәсем ясый белүне ныгыту. .... Китаптан рәсем карауның кызыклы шөгыль икәнлегенә ышандыру.Грамматик сөйләмне камилләштерү. .... Йөрү, йөгерү күнекмәләрен камилләштерү. Скәмья буйлап үрмәләүдә ,баш артыннан тупны ике куллап алга ыргытуда күнектерү. Тирә-якта ориентлаша белүләрен үстерү. Мөстәкыйльлек,җитезлек, куркусызлык тәрбияләү.	күбәк”(**ЭРЖ**), “Без унике кыз идек”(**ЭРЖ**) Бармак уены: “Бу бармак әби...” Төзеп уйнау: “Машиналар” Матур әдәбият уку: Такмак уку.№1.2,50 бит **УМК** Уеннар.Халык иҗат иткән уенчыклар күргәзмәсе

	13.03-17.03		<u>Танып белу</u> Матрешкалар .... <u>Танып-белү</u>:ЭМКФ .... <u>Сөйләм үсеше</u> «Чуар тавык» әкиятен уку .... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u>	Уенчыкның исемен дөрес әйтергә,төсендә һәм зурлыгында булган аермаларны күрә белергә өйрәтү.Халык уенчыкларына карата кызыксыну тәрбияләү. .... Максат:Предметларны формалары һәм саннары буенча таный ,атый белүне (шар,кубик,кирпеч,күп-эз)формалаштыру.Гади корылмалар төзергә өйрәтү. .... 1) әкият белән таныштыруны дәвам итү; балаларны сәхнәләштерү эшчәнлегенә җәлеп итү, уен барышында фразаларны дөрес әйтү осталыгына ирешү; 2) балаларның игътибарын, кабул итү сәләтен, активлыгын үстерү; 3) әкиятләр белән кызыксыну тәрбияләүне дәвам итү. .... Зур һәм кечкенә шакмак,	Әңгәмә: “Матрешкалар ”,”Татар халык киемнәре”. Дидактик уен: “Бауны тишемгә керт”, “Бу нинди төс”. Сюжетлы-рольле уен: “Курчак чәй эчә”, “Чәчтараш”, “Алсу курчак авырып киткән”, “Курчак урамга уйнарга чыга”, “Өй-өй”. Хәрәкәтле уен: “Йонлач көчек”, “Кем ераккарак ыргыта”, “Куяннар һәм төлке” **(УМК).** Татар халык уены: “Песи һәм тычканнар”

			(конструк) “Зур һәм кечкенә өй” .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Яңгыр” .... <u>Сөйләм үсеше</u> К.Ушинскийның “Казлар” хикәясен уку .... <u>Физик үсеш</u>	призманыакра һәм зурлыкларын дөрес кулланып ике төрле өй төзү осталыкларын үстерү. Өй зурлыгына карап уенчыкларны урнаштыруны оштыру .... Максат:Кыска һәм озын штрихлар белән яңгыр сүрәтләргә өйрәтү.Карандашны дөрес тота белүне ныгыту. Рәсемгә кызыксыну уяту. .... Күрсәтмә материаллардан башка тыңларга өйрәтүне дәвам итү. “Балачак аланы” 37 бит .... Юнәлешне саклап йөрергә,, төрле шартларда эшчәнлек башкарырга өйрәтү.игътибарлыкларын коллектив белән бергә эшли белүләрен үстерү. Предметларның төсе, формасы турында күзаллауларын ныгыту. Олылар һәм яшьтәшләре	**(ЭРҖ)**. Җырлы биюле уен: “Ялкау мәче” **(УМК)**. Аудиоязма: Күңел ачу уены “Бас кызым әпипә” **(УМК),** “Кошлар сайрый” **(УМК).** “Теремкәй” әкиятен уку (матур әдәбит уку). “Чишмә” җырын өйрәнү.(М.Җәлил сузл.,Җ.Фәйзи көе) Уеннар.Халык иҗат иткән уенчыклар күргәзмәсе

				белән аралашуларыннан куану хисе ияту.	
	Юл йөрү кагыйдәләре 20.03-24.03	Балалрны юл йөрү кагыйдәләре белән таныштыру.Урамның тротуар белән машиналар йөри торган өлешен аерырга өйрәтү.Светофорның яшел, кызыл, сары сигналлары турында беренчел аңлату.Урамда уз-үзеңне тоту кагыйдәләрен төшендерү. Үз-үзләрен һәм якыннарын кайгыртучанлык сыйфаты тәрбияләү.	<u>Танып-белү</u> “Транспорт төрләре белән танышу” “Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе”, 40 бит.**УМК** .... <u>Танып-белү</u>:ЭМКФ .... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш.</u> (әвәләү) “Әбигә кабартмалар” әвәләү .... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (рәсем) “Юллар “	Максат: балаларны транспорт төрләрен таный белергә,исемнәрен әйтергә өйрәтү.Транспортта барганда, кычкырып сөйләшмәскә кирәклеген аңлату. .... Максат:Предметларны формалары һәм саннары буенча таный ,атый белүне (шар,кубик,кирпеч,күп-эз)формалаштыру.Гади корылмалар төзергә өйрәтү.Гәүдә өлешләрен күрсәтә белүне үстерү. .... Уч төпләрендә түгәрәкләп тәгәрәтә белүне ныгыту, әвәләп ясауга кызыксыну уяту. .... Максат:Пумаланы дөрес итеп тотарга өйрәтүне дәвам итү: пумаланы юа белүне күнектерү.Юллар ясарга өйрәтү.”Киң,тар “төшенчәсен ныгыту. Максат: балалары “Йомры икмәк” әкияте белән таныштыру,	Әңгәмә: “Транспорт төрләре”, “Куркынычсыз юллар”. Дидактик уен: “Нәрсә югалды”, “Бу нинди төс”, “Светофор”. Сюжетлы-рольле уен: “Шоферлар”, “Курчак урамга уйнарга чыга”, “Курчак йоклый”, “Курчак чәчен тарый”, “Тигез юллар”. Хәрәкәтле уен: “Шауламагаыз ” **(УМК),**”Кәрзингә ыргыт”,”Чыпчыклар һәм автомобиль”**УМК.** Башкорт халык уены:

			.... <u>Сөйләм үсеше</u> Юл йөрү кагыйдәләре .... <u>Сөйләм үсеше</u> “Хайваннар машинада йөриләр” Уен-инценировка .... <u>Физик үсеш</u>	.... Балаларны юл йөрү кагыйдәләре белән таныштыру.Урамның тротуар белән машиналар йөри торган өлешен аерырга өйрәтү.Урамда үз-үзеңне дөрес тоту кагыйдәләрен аңлату. .... Балаларны сәхнәләштерелгән уеннарга тарту,тәрбияче хәрәкәте артыннан җитешү күнекмәсен үстерү. .... Балаларның төрле шартларда йөри, үрмәли , сикерә белүләрен камилләштерү.йомгаклар белән хәрәкәтләнүдә күнектерү(өскә, еракка , идәнгә ыргыту)	“Энә белән җеп”.**ЭМРЧ** Рус халык уены: “Йонлач көчек”**ЭМРЧ** Күңел ачу уены: “Куянкай”. “Йомры икмәк” әкиятен уку (матур әдәбит уку). Төзеп уйнау: таныш булган **транспортларны төзү**
Апрель	Яз 27.03-31.03	Яз турында күзаллау формалаштыру (табигатьтә, кешеләр киемендә, балалар бакчасы мәйданында сезон үзгәрешләре). Йорт хайваннары һәм йорт кошлары турында белемнәрен киңәйтү. Яз көне урман җәнлекләре һәм кошларының үз-үзләрен тоту үзенчәлекләре белән таныштыру	<u>Танып белу</u> Яз,яз килә	Максат: балаларга язгы күренешләр турында башлангыч белемнәр бирү. Бурычлар:1) сүз байлыгын киңәйтү һәм активлаштыру; 2) балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын үстерү;	“Яз билгеләре” исеме астында әти-әниләр белән берлектә стенд ясау

			.... Танып белү:ЭМКФ .... Сөйләм үсеше Бүлмә гөлләре	3) табигатьтәге язгы күренешләр белән кызыксындыру. 83-85 бит Язгы күренешләр сүрәтлән-гән рәсем, “Язгы тамчы” җырының аудио-язмасы .... Максат:Предметларны зурлыклары һәм төсләре буенча таный белергә өйрәтү.Предметлы хәрәкәтне үстерү. .... Балаларның гади сорауларга җавап бирү осталыгын камилләштерү, бүлмә гөлләренең өлешләрен өйрәтү, аларның сыйфат билгеләрен белдерә торган сүзләр хисабына сүзлекне баету; гөлләр белән кызыксынуларын үстерү; өлкәннәргә гөлләрне карарга ярдәм итү теләге тәрбияләү.	Әңгәмә: “Кошлар кайта”, “Яз килә”. Дидактик уен: “Зурдан кечкенәгә тез”, Төсе буенча җый”, “Бауны тишемнәргә керт”, “Машинаны гаражга төсе буенча керт”. Сюжетлы-рольле уен: “Курчак чәй эчә”, “Өй-өй”, “Кибет”, “Курчак йоклый”, “Әби килде”. Хәрәкәтле уен: “Кәрзингә төшер”, “Куян” **(УМК),** “Тавыклар һәм әтәч” **(УМК),** “Кояш һәм яңгыр” **(УМК),** “Йонлач

			.... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u>. (конструк) "Баскыч ясыйбыз" .... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш.</u> Рәсем. "Төрле төстәге божралар" .... <u>Сөйләм үсеше</u> "Мине яратучы балаларны эзлим" Дидактик күнегү .... <u>Физик үсеш</u>	.... Шакмаклардан кирпечләрне аера белүне үстерү. Баскыч төзү күнекмәләрен ныгыту. Уен җәелдерү .... Максат:Карандашны дөрес тотып божралар ясарга өйрәтү,төрле төсләрне куллану.Рәсемгә кызыксыну уяту Максат: шигъри текст-ны тыңлау осталыгы формалаштыру,кошлар белән таныштыруны дәвам итү. .... Балаларның игътибарын яңа уенчыкка юнәлтү,бу уенчык белән ничек уйнауларын сөйләтү. .... Йөрү,йөгерү күнекмәләрен камилләштерү.Адымның биеклеген алда торган киртәнең биеклеге белән туры китерә,скәмҗя буйлап йөри. Скәмья астыннан үрмәләп чыга	көчек" **(УМК),** "Куян сикерә" **(УМК).** **ЭРҖ** Бармак уены: "Куян һәм барабан", "Безнең кошыбыз". "Тук-тук-тукран" эндәшен уку" (мату Матур әдәбият уку:Ш.Галиевның "Яз" шигырен уку "Биек манара"-төзеп уйнау Балаларны урамнарда һәм юлларда үзләрен

				белүләрен ныгыту. Тигезлекне саклый белүләрен мөстәкыйльлекләрен, җитезлекләрен үстерү.	хәвефсез тотарга өйрәтү буенча эшчәнлек: (айга бер тапкыр) -Урам белән танышу (максатчан прогулка) -“Ике бертөрле автомобильне эзләп тап” дид.уены
	03.04-07.04		Танып белу Песиле тал бөреләрен карау	Максат: балаларны песиле тал, аның өлешләрен (ботаклар, бөреләр) белән таныштыру, табигатьтәге язгы күренешләр турында белемнәр формалаштыруны дәвам итү. Бурычлар: 1) сүз байлыгына киңәйтү һәм песиле тал, ботак, бөре, йомшак, хуш исле сүзләр исәбенә сүзлекне активлаштыру; 2) балаларның кабул итү сәләтен, игъти-барын, күзәтүчәнлеген, хәтерен,	Әңгәмә:”Яз билгеләре” “Кояш елмая” Дидактик уен: “Шундый төстәге таудан төшер”, “Бауны тишемгә керт”. Сюжетлы-рольле уен: “Курчак чәй эчә”, “Өй-өй”, “Кибет”, “Курчак йоклый”, “Әби килде”.

			……………………………… Танып-белү:ЭМКФ ……………………………… Сөйләм үсеше Язгы урманда	сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү; 3) табигать белән кызыксыну, табигать матурыгына соклану хисләре тәрбияләү. …………………………………… Максат:Пространствода күрсәтү алмашлыкларын куллана белүне һәм аларны предметнын торган урыны белән бәйләүне устерү. (тегендә,монда,аста,өстә) …………………………………… кайда? нинди? сорауларына җавап бирергә өйрәтү; өстә, агач төбендә сүзләрен куллану хисабына сөйләмнең грамматик төзелешен камил-ләштерү; аваз ияр-темнәрен ачык, төгәл әйтүдә күнектерү, [ш] авазының әйтелешен ныгыту, ел фасылла рына бәйле табигать-тәге үзгәрешләр турындагы белемнәрне формалаштыруны дәвам итү; 2) балаларның игътибарын,	Хәрәкәтле уен: “Кояш һәм кар”, “Автомобиль һәм чыпчыклар”, “Су аркылы күпердән” **(УМК).** Татар халык уены: “Песи һәм тычканнар” **(ЭРЖ).** Чуваш халык уены: “Таралыгыз” **(ЭРЖ).** Бармак уены: “Сөзгәк кәҗә” **(УМК).** Күңел ачу уены: “Җәнлекләр кунакка килгән” (**УМК,** маскалар белән). “Тор-тор,тургай” такмагын уку (матур әдәбият

				күзәтүчәнлеген үстерү; табигать объект-ларына сакчыл караш тәрбияләү. Язгы урман күренешен сүрәтләү өчен агачлар; агач башындагы тиен һәм куян рәсеме; җил тавышы аудиоязмасы. 132 бит	уку).
			.... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (әвәләү) Болында чирәм үсә	.... Бер бөтен йомарламнан кечерәк кисәкне аерып алу һәм уч төбендә турыга тәгәрәтеп таякчыклар әвәләргә өйрәтүне дәвам итү.Яшел төсне аеру.Коллектив эшли белүне үстерү.	
			.... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (рәсем) “Койма”	.... Максат:Пумаланы дөрес итеп тотарга өйрәтүне дәвам итү,туры юллар ясау.Рәсемгә кызыксыну уяту.Уен аша кызыксындырып тычканнарга ярдәм итү йөзеннән нык , матур койма ясау.	
			.... <u>Сөйләм үсеше</u> “Маша һәм аю” Әкиятен уку	.... Балаларны рус халык әкияте белән таныштыру.Әкиятләргә кызыксыну	

			.... Физик үсеш	уяту.Мәрхәмәтлелек тәрбияләү. .... Йөрү,йөгерү күнекмәләрен камилләштерү.Адымның биеклеген алда торган киртәнең биеклеге белән туры китерә,скәмҗя буйлап йөри. Скәмья астыннан үрмәләп чыга белүләрен ныгыту. Тигезлекне саклый белүләрен мөстәкыйльлекләрен, җитезлекләрен үстерү.	
	10.04-14.04		Танып белу Сыерчыклар,карлыгачлар килде (рәсемнәр карау)	Максат: балаларны үзләренә таныш кошларны рәсемнән танырга, исемнәрен әйтергә өйрәтү. Бурычлар: 1)балаларның сүз байлыгын арттыру, сүзлеккә сыерчык, сыерчык оясы, карлыгач сүзләрен кертү; 2) игътибарны, күзәтүчәнлекне, тәрбияче белән аралашу, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү; 3)кошлар һәм табигать белән кызыксынуларына ирешү, кошларга карата мәрхәмәтлелек,	Әңгәмә: “Язгы киемнәр”, “Язгы эшләр”. Дидактик уен: “Төсен әйт”, “Өйгә кайтар”. Сюжетлы-рольле уен: “Өй-өй”, “Курчак урамга уйнарга чыга”, “Кибет”, Курчак чәчен тарый”. Хәрәкәтле уен: “Кара урманда аю янында”

			.... Танып-белү:ЭМКФ .... Сөйләм үсеше Йөк машинасы .... Нәфасәти-эстетик үсеш (конструк) "Теремкәйгә баскыч"	кайгыртучанлык тәрбияләү. .... Максат:бертөрле предметларны группалауны,аларны санча кыйммәтләре буенча аера белүне үстерү(күп-бер,күп-әз,күп-күп).Тәрбияче артыннан билгеле бер юнәлештә хәрәкәт итәргә өйрәтү. .... 1) балаларның гади сорауларга җавап бирү Машина,аның өлешләре турында балаларның белемнәрен арттыру,ком һәм аның үзлекләре белән таныштыру.Кабул итү сәләтен үстерү.Иптәшләре,тәрбияче белән аралашу теләге тәрбияләү. .... Төзелешләрне берләштереп катлаулы корылма ясарга өйрәтү. Шакмакларның зурлыкларын аера белергә кунектерүне дәвам итү	**(УМК)**, "Курчак белән куыш уены" **(УМК),** "Тавыклар һәмәтәч" **(УМК),** "Кәрзингә төшер". Рус халык уены: "Кояш һәм яңгыр" **(ЭРЖ).** Удмурт халык уены: "Куышу" **(ЭРЖ).** Җырлы-биюле уен: "Капкалы" **(УМК),** "Җәнлекләр бездә кунакта" **(УМК**, маскалар белән). "Тук-тук тукран" эндәшен уку (матур әдәбият уку). "Кояш, чык,чык"эндә

			Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) "Суалчан" .... Сөйләм үсеше Алсу курчакны юындыру .... Физик үсеш	Максат:Карандашны дөрес тотып туры һәм дулкынлы юллар ясарга өйрәтүне дәвам итү.Рәсемгә кызыксыну уяту. .... Предметларның исемнәрен сөйләмдә кулланырга өйрәнергә булышу,юыну кирәк-яраклары атамаларын истә калдыру. .... Сигнал буенча туктап калып йөри һәм йөгерә белүләрен камилләштерү. Аяк очларында йөри, урыннан алга сикерә, җилкә турысыннан тупны бер куллап сетка аша алга ыргыта белүләрен ныгыту. Җитезлек, игътибарлык тәрбияләү.	шен уку Төзеп уйнау: Эткә оя
	17.04-21.04		Танып белу Җәнлекләр урманда яши	Җәнлекләр турында балаларның белемнәрен киңәйтү һәм ныгыту,аларны таный,исемнәрен әйтә белергә өйрәтү.Диалогик сөйләмнәрен активлаштыру,фикерләвен, мөстәкыйльлеген үстерү.Җәнлекләр белән кызыксындыру.	Әңгәмә: "Ямь-яшел чирәм", "Беренче чәчәкләр". Дидактик уен: "Төймәләрне төймәлә", "Шүрәкәне тишемнәргә керт", "Чәчәкнең

			  .... <u>Танып белү:ЭМКФ</u> .... <u>Сөйләм үсеше</u> Бозау,бәрән,колын,кәҗә бәтие,сез кайда? .... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш (әвәләү)</u> Тычканнарга сыр <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u>	.... Максат:предметларның санын аера белүне устерү(күп-бер),сөйләмдә исемнәрне берлек һәм күплек санда кулланырга өйрәтүне дәвам итү.Тәрбияче артыннан бер юнәлештә хәрәкәт итүне устерү. .... Йорт хайваннарына карата шәфкатьлелек тәрбияләү. Балаларның кабул итү һәм истә калдыру сәләтен үстерү. Йорт хайваннары турындагы белемнәрен киңәйтү;тәрбияче күрсәтмәләрен оста үтәү күнекмәсе формалаштыруны дәвам итү. .... Уч төпләрендә түгәрәкләп тәгәрәтеп шар әвәли белүне ныгыту, шарны ике уч төбе белән сыту, әзер эшне пөхтә итеп тактага кую. Максат: Пумаланы дөрес	уртасын тап”,“Ишегалдында”. Сюжетлы-рольле уен: “Әби килде”, “Курчаклар чәй эчә”, “Курчак киенә”, Кибет”, “Чәчтараш”. Хәрәкәтле уен: “Кун сикерә” **(УМК),** “Кара урманда аю янында” **(УМК),** “Минем яңга йөгер” Рус халык уены: “Йонлач көчек” **(ЭРЖ).** Бармак уены: “Сөзгәк кәҗә” **(УМК),** “Минем шарым” **(УМК).** “Комнан төзелешләр” Матур әдәбият уку:

			(рəсем) “Күлмəкне бизəү” .... <u>Сөйлəм үсеше</u> А.Бартоның “Тупны коткару” шигыренə нигезлəнгəн картина карау .... <u>Физик үсеш</u>	тотып күлмəк силуэтына таплар төшерергə өйрəтү. туры һəм дулкынлы юллар сызу,төслə турында күзаллау тудыру.Рəсемгə кызыксыну уяту. .... Балаларны шигырь белəн таныштыру.Кирелек кебек сыйфатның начар гадəт икəнен төшендерү. .... Сигнал буенча туктап калып йөри һəм йөгерə белүлəрен камиллəштерү. Аяк очларында йөри, урыннан алга сикерə, җилкə турысыннан тупны бер куллап сетка аша алга ыргыта белүлəрен ныгыту. Җитезлек, игътибарлык тəрбиялəү.	Р.Батулланың “Нурбəк” əкиятен уку Йомгаклау чарасы: “Яз билгелəре” исеме астында əти-əнилəр белəн берлектə стенд ясау
Май	Җəй 24.04-28.04	Җəй турында күзаллау формалаштыру (табигатьтə, кешелəр киемендə, балалар бакчасы мəйданында сезон үзгəрешлəре). Йорт хайваннары һəм кошлары, яшелчəлəр, җилəк- җимешлəр турында белемнəрен киңəйтү. Җəен урман җəнлеклəре һəм кошларның үз – үзлəрен тоту үзенчəлеклəре белəн таныштыру. Җылы якларда яшəүче кайбер	<u>Танып-белү:ЭМКФ</u> .... <u>Танып-белү</u>**:**	Максат:бертөрле предметларны группалый һəм исемнəрен атый белүне үстерү,аларнын санча кыйммəтлəрен билгелəү:бер-күп,күп-күп.Предметлы хəрəкəтне үстерү. .... Балаларның йорт	“Сабантуй” бəйрəме үткəрү. Əңгəмə: “Тузганак чəчəге”,”Мату р агачлар”. Дидактик уен:

		хайваннар белән таныштыру.	Йорт хайваннары ………………………………… <u>Сөйләм үсеше</u> Кызыксынучан тел ……………………………… <u>Нәфасәти-эстетик үсеш (конструк)</u> “Машиналар юл буйлап чаба” …………………………… <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (рәсем) **“**Кояш нурлары**”** ……………………………… <u>Сөйләм үсеше</u> Дидактик күнегу	хайваннары турындагы белемнәрен киңәйтү,аларның исемнәрен,хәрәкәтләрен әйтергә күнектерү. Сүзлекне баету,активлык күрсәтү теләген үстерү.Йорт хайваннарына карата кызыксыну тәрбияләү. ……………………………………… Балаларны (т),(д),(к) авазларын ачык һәм төрле югарылыктагы тавыш белән әйтергә өйрәтү.Сөйләм телләрен үстерү,фантазияләрен баету.Игътибарлылык тәрбияләү. ……………………………………… Максат: Ике төзелешне берләштерү һәм уен җәелдереп төркемләп уйный белүләрен устерү ……………………………………… Балаларны проблемалы ситуацияне аңларга,аны сөйләмдә чагылдырырга ярдәм итү. ……………………………………… Камыр йомарламыннан уч төпләрендә тәгәрәтеп шар	“Шарны тишемгә керт”, “Бу нинди төс”,”Ишегалдында”. Сюжетлы-рольле уен: “Курчак чәй эчә”, “Чәчтараш”, “Курчак урамга уйнарга чыга”, “Өй-өй”. Хәрәкәтле уен: “Йонлач көчек”, “Кем ераккарак ыргыта”, “Куяннар һәм төлке” **(УМК).** Татар халык уены: “Песи һәм тычканнар” **(ЭРҖ)**. Җырлы биюле уен: “Ялкау мәче” **(УМК).** Аудиоязма: Күңел ачу уены “Бас кызым эпипә”

			“Дөресен тап” .... <u>Физик үсеш</u>	эвәләргә өйрәтүне дәвам итү, эвәләгән әйберне такта өстенә пөхтә итеп куярга күнектерү. .... Буяулар белән эшли белүне ныгыту, сары төсне аеру.Төсләр турында белемнәрен ныгыту,рәсемләүгә кызыксындыру үстерү. .... Төрле темпта йөрү һәм йөгерү, горизонталь цельгә ыргыту, сикерүне ныгыту. Җитезлекләрен, игътибарлыкларын, күзүлчәмнәрен үстерү. Башкарылган эшчәнлеккә карата кызыксыну тәрбияләү.	**(УМК),** “Кошлар сайрый” **(УМК).** Матур әдәбият уку Д.Гарифуллин ның “Мыраубикә” шигырен уку Төзеп уйнау: “Комда тар һәм киңюллар ясау”
	03.05-05.05		<u>Танып белу</u> “Балалар тавык һәм чебиләр ашата” (рәсем буенча**)**	Максат: 1)балаларны рәсемне карарга, эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә, тәрбияче һәм иптәшләрен тыңларга өйрәтүне дәвам итү; 2)сөйләмне томшык,тавык,чебиләр, табак сүзләре хисабына	Балаларны урамнарда һәм юлларда

				баету, игътибарны.хәтерне, образлы фикерләүне үстерү; 3) йорт кошларына карата мәрхәмәтлелек тәрбияләү.	үзләрен хәвефсез тотарга өйрәтү буенча эшчәнлек: <u>(айга бер тапкыр)</u>
			.... <u>Танып-белү:ЭМКФ</u>	.... Максат:бертөрле предметларны группалый һәм исемнәрен атый белүне үстерү,аларнын санча кыйммәтләрен билгеләү:бер-күп,күп- күп.Предметлы хәрәкәтне үстерү	- Йомгаклау эшчәнлеге: “Без барабыз, барабыз, барабыз” -Урам белән танышу (максатчан прогулка)
			.... <u>Сөйләм үсеше</u> Зоопарк	.... Җылы якта яшәүче хайваннар белән таныштыру,сөйләмдә исемнәрне берлек һәм күплек санда кулланырга ярдәм итү,балаларның кабул итү сәләтен үстерү.Җылы як хайваннарына карата мәрхәмәтлелек хисләре тәрбияләү.	-“Светофорны ң төсләрен дөрес куй” дид.уены -“Миңа таба йөгерегез!”хәр. уены
			.... Нәфасәти-эстетик үсеш (әвәләү) “Кыяр”	.... Камырны уч төпләрендә турыга тәгәрәтүне, алда алган алымнарны ныгыту: яшел төсне аеру, үз эшеңә соклану.	

			.... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) “Яшел чирәм”	.... Максат:Пумаланы дөрес итеп тотарга өйрәтүне дәвам итү, кыска,туры юллар ясарга күнектерү .Ясаган рәсемнәреннән шатлык хисләре тудыру. Рәсемгә кызыксыну уяту	
			.... Сөйләм үсеше “Төлке һәм тычкан” әкиятен уку	.... Балаларны яңа әкият белән таныштыру.Тәрбиячене тыныч кына тыңлап утыру күнекмәсен ныгыту.	________________ ________
			.... Физик үсеш	.... Төрле темпта йөрү һәм йөгерү, горизонталь цельгә ыргыту, сикерүне ныгыту. Җитезлекләрен, игътибарлыкларын, күзүлчәмнәрен үстерү. Башкарылган эшчәнлеккә карата кызыксыну тәрбияләү.	

					Әңгәмә: “Ишегалдында”, “Агачлар чәчәк ата”. Дидатик уен: “Төсе буенча җый һәм әйт”, “Бауны керт”, “Кубикларны тишемгә туры китереп савыка җый”. Сюжетлы-рольле уен: “Курчак чәй эчә”, “Өй-өй”, “Кибет”, “Курчак йоклый”, “Әби килде”. Хәрәкәтле уен: “Йонлач көчек”, “Кем ераккарак ыргыта”, “Куяннар һәм төлке” (**УМК**).

					Бармак уены: “Куян һәм барабан”. **ЭРЖ:** С. Сөләймановаың “Кызыл әтәч” шигырен уку (матур әдәбият уку). .
	10.05-12.05		Танып белу Тузганак чәчәген карау	Максат: балаларны үсемлекләр белән таныштыруны дәвам итү, тузганак чәчәген күрсәтү. Бурычлар:1) тузганак чәчәге, аны танырга, исемен әйтергә, төзелеше (чәчәге, сабагы, яфраклары) буенча аера белергә өйрәтү; сүз байлыгын киңәйтү, тузганак, чәчәк, сабак сүзләрен сөйләмдә активлаштыру; 2) балаларның сенсор тою һәм кабул итү сәләтен, игүтибарын, күзәтүчәнлеген үстерү; 3)табигать белән турыдан – туры аралашудан шатлык хисләре уяту, үсемлекләргә сакчыл	Әңгәмә: “Бөҗәкләр” Дидактик уен: “Шундый төстәге таудан төшер”, “Бауны тишемгә керт”. Сюжетлы-рольле уен: “Өй-өй”, “Курчак урамга уйнарга чыга”, “Кибет”, Курчак чәчен тарый”. Хәрәкәтле уен: “Кара урманда аю янында”(**ЭРЖ**), “Курчак белән

			……………………………… Танып-белү:ЭМКФ ………………………………… Сөйләм үсеше Балалар бакчасы ишегалдында ………………………………… Нәфасәти-эстетик үсеш	караш тәрбияләү. 89-90 бит Эшчәнлек табигатьтә уза …………………………………… Максат:предметларны зурлыклары буенча аера һәм атый белүне формалаштыру:зур-кечкенә.Предметлы хәрәкәтне үстерү. ………………………………… 1) исемнәр, фигыльләр, сыйфатлар хисабына сүз байлыгын үстерү; фигыльләрне һәм сыйфатларны исемнәр белән яраклаштыруда күнектерү, балалар ны бакча ишегалдында үсә торган үсемлекләр исеме белән таныштыруны дәвам итү, табигатьтәге сезонлы үзгәрешләр турында белемнәрне киңәйтү; 2) төсләрне, матурлыкны белдерүче сыйфатлар ярдәмендә сөйләм теле компонентларын үстерү; 3) табигать объектларына карата кызыксыну, хезмәткә хөрмәт тәрбияләү …………………………………… Үрнәк буенча төзи белү	куыш уены” (**УМК**), “Тавыклар һәм әтәч” (**УМК**), “Кәрзингә төшер”. Ә. Кариныңның “Чебиләр” шигырен уку (матур әдәбият уку). Бакча тирәли экскурсия.

			(конструк) “Уз теләкләре буенча төзү” .... Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) Кояш нурлары .... Сөйләм үсеше “Исәнме җәй” .... Физик үсеш	күнекмәләрен булдыру. Нәрсә ясауларын аңлатып бирүләренә ирешү .... Максат:Буяу белән эшли белүне үстерү, сары төсне аеру; рәсем ясауга кызыксыну уяту .... Балалар бакчасы мәйданчыгына экскурсия ясау.Җәй билгеләрен табу.Уңай эмоцияләр булдыру. .... Төрле темпта йөрү һәм йөгерү, горизонталь цельгә ыргыту, сикерүне ныгыту. Җитезлекләрен, игътибарлыкларын, күзүлчәмнәрен үстерү. Башкарылган эшчәнлеккә карата кызыксыну тәрбияләү.	
	15.05.-19.05.		Танып белу “Безнең Алсу” сериясеннән рәсем карау	Максат: рәсемдәге предметларны таный һәм исемен әйтә белергә өйрәтү. Бурычлар: 1) рәсем эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә өйрәтү,	Әңгәмә: “Чәчәкле жәй”, “Без жәйне яратабыз”. Дидактик уен: “Шундый тостэге таудан

			.... <u>Танып-белү:ЭМКФ</u> .... <u>Сөйләм үсеше</u> Йорт кошлары. .... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (әвәләү)	сүзлекне активлаштыру; 2) балаларның игътибарын, хәтерен үстерү, тәрбияче курсәтмәләрен ишетә һәм үти белүләренә ирешү; 3) рәсемне кызыксынып карау теләге тәрбияләү. .... Максат:предметларны зурлыклары буенча аера һәм атый белүне формалаштыру:зур-кечкенә.Предметлы хәрәкәтне үстерү. .... 1) балаларда әтәч, тавык, каз, үрдәк турында гомуми күзаллаулар булдыру, йорт кошларына карата кызыксыну уяту; 2) балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, күзәтүчәнлеген һәм сүз байлыгын үстерү 3) йорт кошларына карата мәрхәмәтлелек тәрбияләү. Мольберт, тавык, әтәч, каз үрдәк рәсемнәре, битлекләре. .... Уч төпләредә турыга тәгәрәтеп таяклар әвәли	тошер”, “Бауны тишегенә керт”. Сюжетлы – рольле уен: “ОЙ-ой”, “Курчак упамга уйнарга чыга”, “Курчак чәчен тарый”. Хәрәкәтле уен: “Кара урманда аю янында “ **ЭРЖ** “Курчак белән куыш уены” **УМК** “Тавыклар хәм әтәч” **УМК**, “Кэрзингэ тошер”. Төзелешле уен: “Пәрәмәчләр”

			Баскыч .... <u>Нәфасәти-эстетик үсеш</u> (рәсем) “Яңгыр ява” .... <u>Сөйләм үсеше</u> Яз, җәй фасыллары турында рәсемнәр карау. .... <u>Физик үсеш</u>	белүне ныгыту, пөхтә итеп эшләү,әзер эшне такта өстенә кую.Әзер эшкә кызыксыну тәрбияләү. .... Максат:Яңгы сүрәтләргә өйрәтү, пумаланы бөтен кыллары белән кәгазгә кую,табигать күренешен күрә белү .Ясаган рәсемнәреннән шатлык хисләре тудыру.Рәсемгә кызыксыну уяту .... Картиналар карау белән кызыксындыру.Яз,җәй билгеләрен табуда күнектерү.Табигать матурлыгын күрә белергә өйрәтү. .... Сигнал буенча хәрәкәтләрне кызулата һәм әкренәйтә белергә өйрәтү. Тирә-якта ориентлаша белүләрен, җитезлекләрен, күзүлчәмнәрен үстерү. Төсләрне белүләрен ныгыту. Шөгыльгә карата кызыксыну тәрбияләү.	
	22.05.-26.05.		<u>Танып белү</u> Ком һәм аның үзлекләре	Максат: балаларны комны тикшерергә өйрәтүне дәвам итү.	Әңгәмә: “Без уйнарга яратабыз”,

			.... Танып-белү:ЭМКФ .... Сөйләм үсеше Рәхмәт, җәй!	Бурычлар:1) (комны учка алырга. Йомарларга һәм сибәргә), төс буенча аның дымлылыгын билгеләргә өйрәтү; 2) коры, дымлы, юеш, сибелүчән, сибелә. Әвәләү сүзләре хисабына балаларның сүз байлыгын киңәйтү. Сенсор тою сәләтен үстерү; 3) ком белән уйнарга кызыксындыру. .... Максат:предметларны зурлыклары буенча аера һәм атый белүне формалаштыру:зур-кечкенә.Предметлы хәрәкәтне үстерү. .... 1) балаларны яшелчәләрне, җиләк-җимешләрне тәме буенча аерырга өйрәтүне дәвам итү; яшелчәләр, җиләк-җимешләр, агачлар турындагы белемнәрне киңәйтү; 2) балаларның игътибарын, кабул итү сәләтен үстерү; 3) табигатькә карата	“Сабантуй бәйрәме”. Дидатик уен: “Төсе буенча җый һәм әйт”, “Бауны керт”, “Туры китер”. Сюжетлы-рольле уен: “Алсу курчак авырып китте”, “Курчак киенә”, “Ишегалдында”, “Курчак чәчен матурлый”. Хәрәкәтле уен: “Курчак белән куыш уены” (**УМК**), “Йонлач көчек” (**УМК**), “Кара урманда аю янында” (**ЭРЖ**), “Кояш һәм кар” (**УМК**). Бердәм эшчәнлек: “Балалар тавык һәм

			………………………………. Нәфасәти-эстетик үсеш (әвәләү) Җир җиләге ………………………………. Нәфасәти-эстетик үсеш (рәсем) Төсле туплар Сөйләм үсеше Кабатлау ………………………………. Физик үсеш	сакчыл караш тәрбияләү. Сандык, конвертка беркетелгән тасма, шар, “алтын чикләвек”, кыяр, помидор, кишер, алма, груша кисәкләре, сливалар. 140 бит ………………………………………. Уч төпләрендә түгәрәкләп тәгәрәтеп әвәли белүне ныгыту; кызыл төсне аеру, үз эшенә кызыксыну, соклану уяту. ………………………………………. Максат:Пумала белән түгәрәк формадагы әйберләр рәсемләүне күнектерү.Төсләр турында белемнәрен ныгыту,рәсемләүгә кызыксындыру үстерү. Үтелгән материалны кабатлау. ………………………………………. Сигнал буенча хәрәкәтләрне кызулата һәм әкренәйтә белергә өйрәтү. Тирә-якта ориентлаша белүләрен, җитезлекләрен, күзүлчәмнәрен үстерү. Төсләрне белүләрен	чебиләр ашата” (рәсем буенча, танып белү, **УМК**), “Рәхмәт, җәй!” (сөйләм үстерү), “Кошларны җим белән сыйлыйбыз” (әвәләү), М.Җәлилнең “Әтәч” шигырен уку (матур әдәбият уку). Төзеп уйнау: “Формадагы матур уенчыклар” Балалар Сабантуе үткәрү.

				ныгыту. Шөгыльгә карата кызыксыну тәрбияләү.	

Прошнуровано, пронумеровано
и скреплено печатью 106 листов
Заведующий Г.Х.Хайруллина